

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1929

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1930

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

300307

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén. År 1929. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1929

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1930

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

300307

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1929

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården ävensom veterinärvården vid armén under år 1929.

Stockholm i aug. 1930.

Underdånigst

Fritz Bauer

Richard Erhardt

J. Hederstedt

Fritz Björkman

INNEHÅLL.

[Medieval stil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att siffrorna endast äro approximativa.]

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet	1
a. Fältläkarbyrån	1
Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	7
Tab. A. Inom armén rekviderade och levererade glasögon samt glasens beskaftenhet	7
» B. Inom olika vapenslag levererade glasögon med angivande av glasens styrka	8
b. Fältveterinärbyrån	9
B. Fältläkarkåren	10
C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser	11
D. Besiktningen av värnpliktiga	26
Undersökning ang. ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden efter inryckningen	29
Tab. C. Utfallet av läkarbesiktningarna bland 1928 inskrivna värnpliktiga, tillhörande linjetjänsten	30
» D. Utfallet av läkarbesiktningarna bland 1928 inskrivna värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven	34
» E. Sjukdomar, som föranlett ändringar i värnpliktsförhållanden hos vissa år 1928 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden	38
» F. Fördelning arméfördelningsvis av vissa sjukdomar hos d:o	43
» G. Besiktningsläkarnas verksamhet vid 1928 års inskrivningsförrättningar, till viss del jämförd med utfallet av efterbesiktningarna	45
E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	47
Tab. H. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisons-sjukhusen	49
F. Fältveterinärkåren	50
G. Utdrag av veterinärernas årsberättelser	51
H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar	64
Tab. I. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar	65

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården	67
» 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna å värnpliktiga	69
» 3. Vid besiktningarna utförda mätningar å kroppslängden hos 20-åriga värnpliktiga	70
» 4 a, 4 b. Kassationsorsaker hos värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna	71
» 4 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna	73
» 5 a, 5 b. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna	74
» 6. D:o d:o d:o grupp D, d:o	76
» 7 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförh. inom olika inskrivningsomr.	77
» 7 b. Kassationsorsaker hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp A)	78
» 7 c. Sjukdomar och bildningsfel hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp B och C)	79
» 8. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	80
» 9. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	84
» 10. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis	100
» 11. Smittsamma könsjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén	104
» 12. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder	105
» 13. Revaccination av manskap vid armén	106
» 14 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka	107
» 14 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan	107
» 15. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall	108
» 16, 17. Å garnisonssjukhuset i Stockholm, resp. Boden, operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna militära patienter	112
» 18. Utgifter för truppveterinärvården	121
» 19. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar	123
» 20. Sammandrag av hästsjukbesked	124
» 21. Självdöda hästar	127
» 22. Avlivade hästar	128
» 23. Kasserade hästar	129

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée	1
Activité du bureau de lunettes	7
B. Corps des médecins militaires	10
C. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	11
D. Examens des conscrits	26
Examens sur les modifications des relations de service des conscrits, faites après les jours d'arrivée	29

	Page
E. Morbidité chez les conscrits	47
F. Corps des vétérinaires militaires	50
G. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	51
H. Morbidité chez les chevaux	64

Tableaux.

Tabl. 1. Dépenses pour le service sanitaire des troupes	67
<i>Col. 1: Régiments ou détachements. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—13: Dépenses par jour et par soldat en ôre. Col. 4 Matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Soins aux dents. Col. 10: Transferts. Col. 11: Pour épidémies. Col. 12: Dépenses diverses. Col. 13: Totaux.</i>	
2. Résumé des rapports sur les inspections médicales des conscriptionnaires	69
<i>Col. 2: Totaux des examinés. Col. 3—5: Non conscrits. Col. 6—12: Conscrits. Col. 13: Non conscrits en %. Col. 14: Conscrits en %. Col. 15: En tout.</i>	
3. Taille des conscriptionnaires mesurés de 20 ans	70
4 a, 4 b. Résumé des causes de réformation des conscriptionnaires, groupe A, de 20 ans, resp. de ceux au-dessus de 20 ans	71
4 c. Maladies des conscriptionnaires, groupe H.	73
5 a, 5 b. Vices de formation et maladies des conscriptionnaires, groupes B et C.	74
6. Idem, groupe D	76
7 a, 7 c. Résumé des rapports sur les modifications des relations de service des conscrits	77
7 b, 7 c. Causes de modifications des relations de service des conscrits	78
8. Morbidité parmi les conscrits	80
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—15: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
9. Maladies parmi les conscrits	84
<i>Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas des lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 145: Ruptures et distensions des muscles et tendons. Col. 146: Distorsions. Col. 147: Luxations, simples, compl. Col. 148: Fractures, simples, compl. Col. 149: Contusions. Col. 150: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 151 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 152: Excoriations causées par la chaussure. Col. 153: Excoriations causées par l'équitation. Col. 154 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 155: Engelaures. Col. 156: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 157: Intoxications aiguës. Col. 158: Traumatismes d'autres sortes. Col. 159: Suicides, tentatives de suicide. Col. 160: Maladies indéterminées. Col. 161: Cas d'observation. Col. 162: Total des malades entrés.</i>	
10. Certaines maladies épidémiques par mois	100
11. Maladies vénériennes dans l'armée	104
12. Mortalité et causes de mort parmi les conscrits	105
13. Revaccinations des conscrits	106
14 a. Totaux des malades traités aux hôpitaux de garnison	107
14 b. Conscrits malades (de l'armée et de la marine) traités aux hôpitaux de garnison	107
15. Cas de maladies parmi les conscrits traités aux hôpitaux de garnison	108
16, 17. Opérations pratiquées aux hôpitaux de garnison de Stockholm, resp. de Boden	112
18. Dépenses pour le service vétérinaire des troupes (cfr. Tabl. 1)	121
19. Aperçu de la morbidité chez les chevaux de l'armée	123
20. Résumé des rapports sur les maladies des chevaux de l'armée	124
21—23. Chevaux décédés, tués, réformés resp.	127

Note. Chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 . . .) sont à regarder comme approximatifs.

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet.

a. Fältläkarbyrån.

Under år 1929 hava å fältläkarbyrån handlagts 4 760 ärenden, därav 125 av hemlig natur.

*

Bland viktigare handlagda, icke hemliga ärenden kunna anföras: .

Ang. vissa kompetensvillkor vid återbesättande av regements- och bataljonsläkarebeställningarna vid Jönköpings-Kalmar regemente.

Ang. bemyndigande för generalfältläkaren att beordra honom underställd läkare till tjänstgöring vid kommandantskapet i Boden.

Ang. upprätthållande av läkarvården å Hägernäs, Rinkaby och vid 1. flygkåren.

Ang. hälso- och sjukvården vid arméns underofficersskola i Uppsala.

Ang. hälso- och sjukvården vid Herrevads klostrets remontdepå uppsatt remontdressyranstalt under budgetåret 1929—1930.

Ang. läkarvården vid Svea ingenjörkårs kustingenjörkompani i Vaxholm, vid Göta livgardes fästningsbataljon i Vaxholm och vid Ridskolan.

Ang. förordnande av särskild föredragande i Flygstyrelsen av ärenden rörande hälso- och sjukvård.

Ang. anvisningar för vid inskrivningsförrättningar (-revisioner) biträdande läkare.

Ang. generalfältläkarens inspektion vid inskrivningsförrättningar inom r. o. 74.

Ang. civila personalförbundets underdåniga ansökan rörande ändringar i gällande bestämmelser rörande sjukvård m. m. för vid armén m. m. anställda arbetare.

Ang. beredande av konvalescentvård för värnpliktiga och stamanställda vid armén.

Ang. tillämpningen av föreskrifter rörande vård i hemmet under konvalescens för manskap vid armén jämlikt cirkulärskrivelse den 2. juli 1929 (T.L.A. n:r 25).

*

Ang. ljusbehandling mot tuberkulos i Boden.

Ang. strumaundersökningar.

Ang. åtgärder mot scarlatina vid Svea artilleriregemente.

- Ang. undervisning i skyddssympningsteknik.
- Ang. komplikationer i samband med revaccination.
- Ang. färgsinnesfrågan vid armén.
- Ang. medel till skioptikonbilder för undervisningsändamål.
- Ang. likviderande av sjukhuskostnader för skadade enligt 1927 års militärsättningsförfordning.

•

Ett för varje år allt större antal ärenden angående officerares och värnplik-
tigas krav på ersättning för sjukvårdskostnader, oavkortad lön under tjänstle-
dighet på grund av sjukdom och av M. O. anbefallda utredningar hava hand-
lagts. Som exempel härå anføres

- Ang. vpl. Elof Persons anspråk på ersättning för sjukvårdskostnader.
- Ang. änkan A. Mattsons ansökan om ersättning i anledning av sonens vpl. Mattsons död.
- Ang. oavkortad avlöning för löjtnant F. Bexelius under tjänstledighet för sjukdom.
- Ang. oavkortad lön för löjtnant A. E. L. Borg under tjänstledighet för sjukdom.
- Ang. ersättning för vissa sjukvårdskostnader för vpl. 120 31/28 Strömquist.
- Ang. arbetaren E. L. Gustafssons sjukdom och död.
- Ang. anmälan rörande påstådd felaktig sjukbehandling av vpl. Christensson.
- Ang. fortsatt sjukbehandling i Tyskland på Kronans bekostnad.
- Ang. sekundechefens för Livregementets husarer underdåniga ansökan om oavkortad lön under sjukdom.
- Ang. dist.korpral E. Hillrings ansökan om ersättning för sjukdom ådragen under militärtjänstgöring.
- Ang. vissa sjukvårdskostnader för officersaspirant N. Norén.
- Ang. fänriken friherre Leijonhufvuds fältduglighet.
- Ang. befrielse från avdrag å lön under sjukdom för sergeanten J. O. Göransson.
- Ang. oavkortad lön för eldaren av 1. klassen vid Bodens ingenjörkår Wikström under tjänstledighet på grund av sjukdom.
- Ang. ersättning för vissa sjukvårdskostnader för major G. Petri.
- Ang. besvär i anmärkningsmål (överste Meister och regementsläkare Åkerlund).
- Ang. oavkortad lön under sjukdom för kapten Mauroy.
- Ang. ett vid Bodens artilleriregemente inträffat dödsfall.

•

- Ang. framställning ifråga om anställande av en konsulent för vissa avlöningstekniska spörsmål m. m.
- Ang. sjuksköterskornas vid armén anställning och tjänstgöring m. m.
- Ang. utspisning av arméns sjuksköterskor.
- Ang. utspisningen vid arméns sjukhus.

Ang. arbetstiden för sjukhusbiträdena vid garnisonssjukhuset i Stockholm.

Ang. extra personal å vissa sjukhus.

Ang. avlöningsförhöjning åt viss ekonomi- och betjäningsspersonal vid garnisonssjukhusen i Stockholm, Karlsborg och Boden.

Ang. ifrågasatt ändring av 1927 års normalportionsstat samt tillämpande försöksvis av densamma.

Ang. ny förordning angående landsstridskrafternas förplägnad i krig.

Ang. ny reservportion i engelska armén.

Ang. ersättning till manskap vid armén för begagnande av egna beklädnadspersedlar under vistelse vid pensionsstyrelsens konvalescentanstalter

*

Ang. avhjälpande av vissa bristfälligheter vid garnisonssjukhusets i Stockholm lokaler.

Ang. om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Skövde m. m.

Ang. ökade inventarier m. m. för garnisonssjukhuset i Skövde efter fullbordad om- och tillbyggnad.

Ang. röntgenanläggning vid garnisonssjukhuset i Skövde.

Ang. extra anslag för garnisonssjukhuset i Skövde röntgenavdelning 1929—1930.

Ang. avtal med Skaraborgs läns landsting rörande vård av civila sjuka å garnisonssjukhuset i Skövde.

Ang. personal vid garnisonssjukhuset i Skövde efter sjukhusets ombyggnad.

Ang. protokoll vid slutbesiktningen av entreprenörens arbeten vid garnisonssjukhusets i Skövde nybyggnad.

Ang. översändande av viss röntgenmateriel från garnisonssjukhuset i Skövde till Göta artilleriregemente.

Ang. nytt reglemente för garnisonssjukhuset i Skövde.

Ang. vissa ändringar i reglementet för garnisonssjukhuset i Linköping.

Ang. ersättning till sjukvårdsanslaget för anskaffning av inventarier för garnisonssjukhuset i Boden.

Ang. sjukpaviljong för reumatiska sjuka vid garnisonssjukhuset i Boden för pensionsstyrelsens räkning.

Ang. förslag till nybyggnads- och förändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Boden.

Ang. belysningen vid garnisonssjukhuset å Karlsborg.

Ang. anslag till inredande av bostadsrum åt viss personal vid garnisonssjukhuset å Karlsborg.

Ang. ändrade grunder för erläggande av vårdavgifter för civila patienter å garnisonssjukhuset å Karlsborg.

Ang. medel till anskaffning av vissa röntgenutensilier till militärsjukhuset i Eksjö.

Ang. extra anslag för drift och underhåll av Jönköpings-Kalmar regementes röntgeninstrumentarium.

Ang. möbler till Södermanlands regementes sjukhus.

Ang. vissa ombyggnads- och förändringsarbeten inom sjukhuset vid Väster-norrlands regemente.

Ang. medel till viss inredning i sjukvårdsförrådet vid Skånska trängkåren.

Ang. medel till avhjälpande av vissa brister i Göta ingenjörkårs förråds-lokal för sjukvårdsmateriel.

Ang. vissa reparationsarbeten i Södra skånska infanteriregementets sjuk-hus.

Ang. anslag till Göta trängkår för drift och underhåll av sjuktransport-bilar.

Ang. memorial rörande bibehållande av vissa förrådsbyggnader inom Svea trängkårs kasernetablisement i Örebro för arméns räkning.

Ang. vissa nybyggnads- och ändringsförslag vid Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår.

Ang. disposition av förutvarande Vaxholms grenadjärregementets sjuk-hus m. m.

Ang. vissa badanordningar vid armén.

Ang. torkrummen vid arméns truppförband.

Ang. föreskrifter vid eldfara å sjukhus.

Ang. erbjudande av ett flygambulansplan från Svenska Röda Korset.

Ang. uppställande vid vardera 2. flygkåren å Hägernäs och 4. flygkåren å Frösön av ett Svenska Röda Korset tillhörigt, för sjuktransportflygningar av-sett aeroplan m. m.

Ang. bestämmelser rörande tillsättning av ordinarie beställning för maski-nister och eldare vid armén.

*

Ang. modernisering av arméns sjukvårdsutrustning.

Ang. infordrande av anbud å viss sjukvårdsmateriel (förbandsmateriel, di-verse persedlar, instrument, unika lådor, belysningsmateriel, m. m.) samt upp-handling av sådan.

Ang. inköp av diagnossedlar.

Ang. upphandling av första förband.

Ang. modell å hjulbår.

Ang. försök med sjukbår (mod. Smith).

Ang. försök med sjukbår, konstruerad av fanjunkare Moosberg.

Ang. försök med marschskodon.

Ang. materiel till förbindervagnar m/15—28.

Ang. behov av skidor för skidbårar.

Ang. försök med fältspisar för uppvärmning av sjukvårdstält m. m.

Ang. utrustning av sjuktransportbilar.

Ang. motorecykel för sjuka.

Ang. hörselskydd vid skjutningar.

Ang. offert å vissa preparat mot stridsgaser.

Ang. utredning rörande gasskyddsfrågor.

Ang. landets försvar med hänsyn till användande av stridsgaser.

Ang. kurs i gasskyddstjänst.

P. M. angående det så kallade bakteriologiska kriget.

Ang. utsändning av bakteriologisk utrustning för kader till hygienisk anstalt m. m.

Ang. anskaffning och tilldelning av truppförbandsdukar med Genèvekonventionens tecken för sjukvårdsformationer m. m.

Ang. ändringar och tillägg till bestämmelser angående sjuksköterskornas vid armén anställning och tjänstgöring m. m.

Ang. utbildningsbestämmelser för vissa sjukvårdsmän.

Ang. sjukvårdssoldatskola för Bodens besättningstrupper.

Ang. vissa bestämmelser rörande 1929 års studentkompani för värnpliktiga läkare.

Ang. förtydligande av § 6 i sjukvårdsstyrelsens cirkulär den 3. juli 1923 angående vpl. läkares facktjänstgöring.

Ang. sjukvårdsstyrelsens förrådsbyggnad å Sannahed.

Ang. vissa uppgifter rörande vården av civila patienter å arméns sjukhus, infordrade av statens sjukvårdskommitté.

Ang. ökat samarbete mellan civila och militära tjänsteläkare i antituberku losarbetet.

Ang. statsbidrag till föreningen Armé- och Marinfilm för vissa sjukvårds- respektive veterinärvårdsfilmers upptagande.

Ang. tillstånd för drätselkammaren i Söderhamn m. fl. myndigheter att å tillhöriga ambulansbilar bruka märket röda korset.

Ang. viss ändring i sjukvårdsstyrelsens kungörelse angående hälsovården vid armén den 15. augusti 1929 D. N. 2186 A. 105.

Ang. utverkande av förändrad lydelse av Tj.R. § 109 mom. 5 2. stycket, och visst tillägg till § 25 i Tj.R. avseende tjänstledighet åt vpl. konvalescent.

Ang. utgivande av ny upplaga av »Anvisningar i krigssjukvård».

Yttrande över förslag till g.o. rörande sjukhusutbildning av korpralskole- elever vid trängkårernas sjukvårdskompanier och g.o. rörande sjukvårdskorpr- ralskolor.

Yttrande över förslag till förordning angående Allmänna grunder för förvalt- ningen vid lantförsvaret på krigsfot.

Yttrande angående viss ändring i Tj.R. avseende militärläkares anmälnings- plikt till domstol rörande vissa tilltalades sinnesbeskaffenhet.

Yttrande över förslag till nytt reglemente för frivilliga automobilkåren.

Yttrande över förslag till krigsmaterielförordning.

Yttrande över förslag till uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm.

Yttrande över förslag rörande ändrade bestämmelser om beklädnad för man- skap, intaget å tuberkulossjukhus.

Yttrande över förbättrade semesterbestämmelser för försvarsväsendets ar- betare.

Yttrande över utredning i vissa hänseenden rörande den slutna kroppssjuk- vården.

Yttrande över förslag till nytt resereglemente.

Yttrande över förslag till tillämpningsföreskrifter till allmänna resereglementet.

*

Ang. rapport rörande deltagande i internationella standardiseringskommissionens sammanträden i Genève.

Ang. översändande genom lantförsvarets kommandoexpedition av vissa handlingar rörande hjulbårsystemet »bårhjul m/Fries» till den belgiska sjukvårdsstyrelsen.

Ang. översändande till den tyska representanten i den internationella standardiseringskommissionen av bidrag till frågan om sjukbårens användning såsom operationsbord och säng.

Ang. ställande viss materiel till förfogande för deltagande i Västerbottens läns utställning i Umeå år 1930.

Ang. ifrågasatt representant för flygvapnet vid en internationell militärläkarkongress i London.

Ang. Sveriges representerande vid internationell kongress i Paris rörande användning av flygmaskiner i sjukvårdens tjänst.

Ang. militärläkarmöte i Denver 1929.

Ang. Sveriges representerande vid vissa sammanträden i Genève.

Ang. militärläkarkongress i Belgien 1930.

Ang. yttrande i ärende rörande förslag till revision av 1906 års Genèvekonvention samt till internationell konvention angående krigsfångars behandling.

Ang. vissa uppgifter till Finlands beskickning rörande begränsning av arbetstiden vid statens arbeten.

Ang. vpl. läkares facktjänstgöring m. m.

*

Ang. anskaffande av elektriska tandbormaskiner till vissa arméns truppförband.

Ang. extra anslag för bestridande av tandvården vid Skånska kavalleriregementet.

Ang. utfärdande av vissa bestämmelser avseende tandfrågan vid armén: ärendet vid årets slut oavgjort.

Ang. vissa iakttagelser rörande tandvård under fälttjänstövningar 1929.

Ang. tjänsteårsberäkning för tandpoliklinikföreståndaren vid garnisons-sjukhuset i Stockholm.

Ang. gåva från prof. J. Billing av vissa samlingar rörande tandvård.

Ang. anvisande av medel till start av apoteksorganisationen vid garnisons-sjukhuset i Stockholm.

Uppgift rörande det ekonomiska resultatet av garnisonsapotekets rörelse under 1928.

Ang. fastställande av prislista över originalförpackningar, som ingå i armén.
Ang. fotvalla.

•

Taktiska övningar för militärläkare hava ägt rum vid östra arméfördelningen i trakten av Långsele under tiden 18—23 mars samt vid norra arméfördelningen i trakten av Sollefteå under tiden 14—19 juli.

Fältläkarmöte har hållits i Stockholm den 1. och 2. februari 1929, varvid bland annat följande ämnen upptagits till diskussion: standardisering av sjukvårdsmateriel, inskrivningsfrågor, apoteksorganisationen, tandvårdsorganisationen, rekrytering av fast anställt manskap.

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.¹

Verksamheten vid glasögondepån har fortgått på samma sätt som tidigare. På den pappskiva i glasögonfodralen, den s. k. sulan, å vilken glasens nummer antecknas, har även beretts plats för uppgift om den med glasen ernådda synskärpan, varigenom truppofficeren bättre kan bedöma vederbörandes prestationsförmåga, framför allt vid skjutning.

I nedanstående två tabeller avse »skjutglasögon» sådana glas, vilka medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst 0.8. Rubriken »Andra glas-

Tab. A. Inom armén under år 1929 rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet.

Arméfördelning.	Antal glasögon (par)					Glasens antal (st.) och beskaffenhet							
	Rekvi- rerade av		Levererade			Sfer. - glas	Sfer. + glas	Cyl. glas	Skydds- glas		Andra glas	Sum- ma leve- rerade glas	
	specia- list	ej spec. trupp- läkaren,	gasmask- brillor	skjut- glasögon	andra glasögon				färgade rök- Hallauer				
Södra arméfördelningen .	20	37	—	53	4	69	8	29	—	6	1	113	
Västra ,	9	42	—	48	3	68	11	21	—	—	2	102	
Östra ,	137	88	—	205	20	254	67	120	—	—	6	447	
Norra ,	28	32	—	51	9	73	21	23	—	—	3	120	
Övre Norrlands trupper .	33	—	—	32	1	37	6	22	—	—	1	66	
Bodens besättningstrupper	39	—	—	32	7	33	26	18	—	—	1	78	
Gotlands trupper. . . .	1	3	—	4	—	6	—	2	—	—	—	8	
Summa	267	202	—	425	44	540	139	235	—	6	14	934	
På 100 i varje grupp	57	43	—	91	9	58	15	25	—	2	—	100	

¹ En mera detaljerad redogörelse återfinnes i Tidskrift i militär hälsovård, Bd 55, 1930.

ögon» avser skyddsglas och glas, som förordnas för dem, som tillhöra ersättningsreserven eller för sådana vapenföra, som visserligen ej nå skjutsyn, men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva glas.

Sferiska minusglas (»sfer. — glas») förordnas åt närsynta, sferiska plusglas (»sfer. + glas») åt översynta, cylinderglas (»cyl glas») åt astigmater. Gruppen »Andra glas» omfattar planglas, mattglas etc.

Tab. A ger en översikt av antalet rekviderade glasögon samt av glasens beskaffenhet. Under året ha gjorts 469 rekvisitioner, 50 flera än under närmast föregående år. Ökningen härrör från södra, östra och västra fördelningarna och från Övre Norrlands trupper, under det att rekvisitionernas antal från norra fördelningen och från Boden minskats. På den största fördelningen, den östra, komma nära hälften av alla rekvisitioner (48 %), och inemot halva antalet av dessa grunda sig på refraktionsbestämningar av ögonspecialist. Vid Övre Norrlands trupper och Bodens trupper utföras numera alla dessa undersökningar av de i Umeå, resp. Boden stationerade ögonläkarna, vilka samtidigt äro militärläkare. Procenttalet skjutglasögon har utgjort drygt 90. Minusglasen ha utgjort $\frac{1}{10}$ av alla glas; plusglasen, som tidigare utgjort c:a $\frac{1}{10}$, ha ökat i antal såväl relativt som absolut (från 90 till 139) på grund av ett större antal glasögonrekvisitioner för äldre indelta soldater, och i motsvarande mån har skett en relativ minskning av antalet cylinderglas.

Tab. B. Inom olika vapenslag år 1929 levererade glas med angivande av glasens styrka.

Vapenslag	Sferiska ÷ glas			Sferiska + glas			Cylindriska glas			Skydds- glas	Andra glas	Summa glas	%	
	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	Skjut- rök- åkrande				Hal- laner
Infanteriet	345	103	11	66	19	—	178	7	—	—	6	13	748	80
Kavalleriet	4	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	10	1
Artilleriet	21	5	2	18	2	1	18	1	—	—	—	—	68	7
Fortifikationen	13	8	3	15	1	—	16	—	—	—	—	—	56	6
Trängen	7	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	12	> 1
Intendenturtrupperna	10	5	1	6	3	—	9	—	—	—	—	—	34	4
Flygvapnet	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	6	< 1
Summa	401	122	17	112	26	1	227	8	—	—	6	14	934	100
På 100 i varje grupp	74	23	3	81	18	1	97	3	—	—	—	—	—	100
På 100 av alla glas	58			15			25			2			100	

Tab. B visar glasens fördelning på de olika vapenslagen och ger därjämte kännedom om glasens styrka. Infanteriets avsevärda övervikt beror ej endast på detta vapenslags höga numerär, utan även på möjligheten att vid detsamma använda även de refraktionsanomala, som behöva glaskorrektion. Vid kavalleriet och artilleriet är dylik för de vapenföra värnpliktiga ej tillåten.

Liksom tidigare utgöra de svaga minusglasen det största antalet, närmast följda av de svaga cylinderglasen. Ökningen av de svaga plusglasen har nyss berörts.

b. Fältveterinärbyrån.

Å fältveterinärbyrån hava under året handlagts 437 ärenden, häruti icke inräknade hemliga ärenden, hästkort, hästsjukbesked, årsrapporter, materiel-redogörelser m. m.

Till tjänstgöring å byrån har jämlikt nådiga brevet den 17. augusti 1928 varit inkallad 1 ordinarie beställningshavare.

Bland viktigare handlagda ärenden kunna anföras:

Ang. ny upplaga av »Förteckning över arméns veterinärmateriel».

- » ändring av veterinärkista m/15.
- » försök med ny hästskomodell för armén.
- » försök med förpackning av söm och skärpningsmedel för infanteriet.
- » sammanträde med fördelningsveterinärerna m. fl. (fältveterinärmöte).
- » utbildningskurs för bataljonsveterinärer i fältveterinärkårens reserv.
- » fortsatta försök rörande utrustning av kavalleriets stridsträng.
- » utfodringsförsök vid K. 1.
- » tillhandahållande av hästmateriel från truppförband inom Stockholms garnison åt Veterinärhögskolans avdelning för hovbeslag.
- » upplåtande av Kronan tillhöriga ridhus för meddelande av ridundervisning åt civila personer.
- » ändrings- och nybyggnadsarbeten å vissa sjukstall.
- » arvode till läraren i hovbeslag vid Veterinärhögskolan i dennes egenkap av ledare för arméns hovslagarkurser.
- » den tjänstgöringsskyldighet, som åligger militärveterinär, vilken bestriider veterinärvården vid infanteritruppförband.
- » tolkning av mom. 203 i Instruktion för fälttjänstövningar.

Den 15. och 16. april hölls i Stockholm *sammanträde med fältveterinärerna vid samtliga arméfördelningar, fästningsveterinären i Boden samt tre av sjukvårdsstyrelsen utsedda äldre militärveterinärer* för avhandlande av några för veterinärtjänsten vid armén synnerligen viktiga frågor, varibland må nämnas frågan om hovbeslaget i fält och dess skärpning samt frågan om hovslagarutbildningen vid armén.

Utbildningskurs för bataljonsveterinärer i fältveterinärkårens reserv har avhållits i trakten av Halmstad under tiden 21. aug.—4. sept. I densamma deltog såsom elever 12 bataljonsveterinärer.

Resestipendium har tilldelats fältveterinären vid Östra arméfördelningen F. B. M. Bengtson.

B. Fätläkarkåren.

Genomförandet av 1925 års härordning har även under år 1929 satt sin prägel på fätläkarkårens sammansättning. Antalet bataljonsläkare vid fätläkarkåren, som i *stat* för budgetåret 1929/1930 upptagits till 32 — en minskning från föregående budgetår med 4 — har under året 1929 ytterligare minskats. Detsamma har också varit förhållandet beträffande 9 — föregående år 14 — i samma *stat* medgivna fätläkarstipendiater.

Fätläkarkårens personal å aktiv *stat* är under året minskad med 7 beställningshavare och uppgick vid årets slut till 116, därav

- 1 generalfätläkare
- 1 överfätläkare
- 4 fätläkare
- 35 regementsläkare (därav 1 byråassistentbeställning i sjukvårdsstyrelsen)
- 42 bataljonsläkare (därav 1 över *stat* vid I. 8)
- 30 bataljonsläkare vid fätläkarkåren och
- 3 fätläkarstipendiater.

Vid årets början voro å aktiv *stat* vakanta 15 läkartjänster, därav 3 regements- och 2 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i *stat* bestämda antalet 36 bataljonsläkare vid fätläkarkåren voro vid samma tidpunkt med Kungl. Maj:ts medgivande 32 beställningar besatta, 4 beställningar obe-satta.

Beträffande antalet fätläkarstipendiater, i *stat* för budgetåret 1928/1929 upptaget till 14, har icke medgivits återbesättande av 6 vid början av år 1929 vakanta tjänster.

Under året hava genom transport eller befordran 7 läkartjänster samt genom avsked 8 blivit lediga.

Av personalen å aktiv *stat* har ingen avlidit, men av personal i reserven fätläkaren C. F. Vahlquist och bataljonsläkaren R. L. Rinander.

Av de 10 beställningar — fränsett bataljonsläkarbeställningar vid fätläkarkåren och stipendiatbefattningar — vilka under längre eller kortare tid av året varit lediga, hava 6 besatts med ordinarie innehavare. Tillförordnade äro vid årets slut 7 bataljonsläkare vid fätläkarkåren.

Vid årets slut voro lediga 4 läkartjänster, därav 1 regements- och 3 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i *stat* bestämda antalet 32 bataljonsläkare vid fätläkarkåren, voro då 30 beställningar besatta. Återbesättande av de 2 sålunda vakanta bataljonsläkarbeställningarna vid fätläkarkåren har icke medgivits. Av samma orsak har ingen fätläkarstipendiatbefattning blivit ledigförklarad.

Övergångsstaten har under året minskats med 1 regementsläkare och omfattade vid årets slut 4 regementsläkare, varav 2 med fätläkares tjänsteställning samt 4 bataljonsläkare, varav 3 med regementsläkares tjänsteställning.

Reservstaten omfattade vid samma tidpunkt 1 fätläkarbeställning och 2 regementsläkarbeställningar, varav 1 regementsläkarbeställning var vakant.

Fältläkarkårens reserv har under året ökats med 1 fältläkare och 16 bataljonsläkare, men minskats med 1 fältläkare, 5 bataljonsläkare och 3 fältläkarstipendiater. Den bestod vid årets slut av 15 fältläkare, 18 regementsläkare, 114 bataljonsläkare och 1 fältläkarstipendiat.

C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser.

Av i årsberättelserna berörda ämnen är det framför allt tandvården, sjukvårdsmanskapets rekrytering samt de värnpliktiga läkarnas facktjänstgöring, som äro av intresse. Det torde därför vara motiverat att sammanfatta de yttranden, som beröra just dessa frågor.

Beträffande tandvården hava uttalandena före år 1928 föga aktualitet; det är först med de i samband med 1925 års härordnings genomförande sänkta anslagen som klagomål uppstå. Svårigheter beredes tandvården ävenledes genom den minskning av antalet värnpliktiga tandläkare, som blivit följden av i kommandoväg på sin tid utfärdade bestämmelser. I stort sett kan man säga, att ett antal truppförband i såväl 1928 som i 1929 års berättelser framhålla, att antingen anslägen eller också antalet värnpliktiga tandläkare måste ökas. — Emellertid förekomma även gynnsamma uttalanden rörande den avägragta tandvården från åtskilliga truppförband; från ett flertal föreligga inga uttalanden alls.

Beträffande sjukvårdsmanskapet finnas utdrag ur årsberättelserna för åren 1909—1923 bifogade som bilaga till sjukvårdsstyrelsens Avgjorda Mål den 2. oktober 1924 D. Nr 2830. I viss mån äro dessa föråldrade. — För åren 1924—1926 finnas inga tryckta årsberättelser. Under 1927 innehålla årsberättelserna icke några uttalanden av vikt rörande sjukvårdsmanskapet. Årsberättelserna av år 1928 och 1929 lämna det intryck, att sjukvårdsstyrelsens underdåniga framställningar av år 1924 i varje fall burit någon frukt; uttalanden angående de fast anställdas rekrytering äro icke så många. Från 1928 föreligga inga dylika uttalanden alls. För år 1929 påtala endast I. 14 och I. 22 dålig rekrytering av de fast anställda. Detta motväges emellertid därav, att andra truppförband uttalat sig fördelaktigt härom — där användas sådana uttalanden som att personalen visat intresse och nit, sjukvårdsskolorna varit goda, utbildningen tillfredsställande, ingen anmärkning, intet att erinra.

Däremot påtala år 1929 en del truppförband — I. 21, A. 4, T. 2 samt fördelningsläkaren vid Ö. arméfördelningen — att de fast anställda varit för få, att flera borde upptagas i gällande stater; gentäremot har A. 8 ansett sig endast under repetitionsövningarna hava full användning för sin sjukvårdspersonal.

Beträffande den värnpliktiga sjukvårdspersonalen påtalas i 1929 års rapporter från I. 15, att utbildningstiden för sjukbärare och sjukvårdsmän är otillräcklig. — T. 4 klagar över dåligt värnpliktsmaterial och vill ha ändring i g. o. nr 1. Från flertalet truppförband finnas under detta år emellertid antingen inga klagomål alls eller neutrala dylika.

Beträffande vpl. läkarnas facktjänstgöring fullständigades sjukvårdsstyrelsens dittillsvarande bestämmelser genom år 1929 (T. L. A. nr 36) utfärdat förtydligande. För skälen häruti redogöres i M. O. ämbetsberättelse 1930 samt i Tidskrift för Militär Hälsovård för år 1929.

Mot detta tillägg hava fördelningsläkaren i Östra arméfördelningen och ett par truppförband därstädes, I. 3, A. 1, inlagt gensaga (se bifogade transumt).

Några andra uttalanden i kritisk riktning än ovanstående gentemot nuvarande bestämmelser angående de vpl. läkarnas tjänstgöring finnas icke i 1929 års berättelser.

Under föreliggande omständigheter torde sjukvårdsstyrelsen f. n. icke böra vidtaga någon särskild åtgärd.

I detta sammanhang kan anföras, att fördelningsläkaren vid Norra arméfördelningen betonar det relativt ringa utbyte, sjukvårdspersonalen från utbildningssynpunkt har av sitt deltagande i fälttjänstövningarna.

Ett antal truppförband, I. 7, I. 11, I. 15, I. 20, I. 21 lämna neutrala och summariska redogörelser för de vpl. läkarnas tjänstgöring, I. 22 och A. 2 lämna dessa vpl. goda vittnesord.

Utbildningen av 1. årets vpl. läkare har enligt fördelningsläkaren vid Norra arméfördelningen lämnat gott resultat.

Transumt.

Västra arméfördelningen.

Värmlands regemente.

De värnpliktiga läkarna visa i allmänhet, att ett gott arbete kan utföras till nytta för försvaret vid detta relativt tidiga skede av deras läkarutbildning. Likväl kan man icke lägga för stor vikt på användbarheten av dem i den militärmedicinska verksamheten, exempelvis på fälttjänstövningar såsom bataljonsläkare. Såsom grundläggande utbildning till militärläkare synes facktjänstgöringen kunna vara mycket givande och lärorik.

Östra arméfördelningen.

Bestämmelserna angående de värnpliktiga läkarnas facktjänstgöring torde, såsom regementsläkaren vid I. 3 i sin årsberättelse klart framhåller, behöva ytterligare ändras. Som nu är förhållandet måste exempelvis vid större fälttjänstövningar med truppvärdelningar ur samma förband med vitt skild förläggning överträdelse av dessa bestämmelser äga rum, då nödvändiga antalet truppläkare fyllas med värnpliktiga läkare. Dess bättre hava ännu inga menliga följder av dylika överträdelser, vilka högre befälhavare måste underlåta att beivra, mig vederligt inträffat, men naturligtvis undergräver deras auktoritet genom dylika förhållanden.

Livregementets grenadierer.

Jämlikt g. o. n:r 1286/1921 gjordes liksom tidigare varje år även 1920 framställning om beordrande av extra läkare till regementet under regementsövningarna.

Någon extra läkare erhöles icke, men i stället inbeordrades två värnpliktiga läkare till facktjänstgöring vid regementet, och fullgjordes denna tjänstgöring under tiden $\frac{7}{6}$ — $\frac{11}{12}$.

Sjukvisitationen var under årets regementsövningar organiserad på det sätt, att regementsläkaren förrättade sjukvisitation vid studentkompaniet samt alla för specialtjänst avsedda kompanier, under det bataljonsläkaren förrättade sjukvisitation vid en bataljon och de värnpliktiga läkarna tillsammans under en av de ordinarie läkarnas överinseende självständigt förrättade sjukvisitation vid den återstående bataljonen. Vid upprepade tillfällen fingo sistnämnda bataljon tillhörande kompanier med omkastande av turlistan undergå sjukvisitation av regementsläkaren, och under hela sjukvisitationen hade de värnpliktiga läkarna tillfälle att rådgöra med de ordinarie läkarna. Efter sjukvisitationen genomgick sjukbeskeden gemensamt, och ändring i vidtagna dispositioner blevo någon gång av regementsläkaren anbefallda.

Genom denna organisation av sjukvisitationen synas mig de bästa möjliga garan-

tier hava skapats för en från både medicinsk och militär synpunkt tillfredsställande truppsjukvård, men Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses skrivelse D. N:r 1614/1929 (T. L. A. n:r 36) angående värnpliktiga läkares facktjänstgöring torde härnäst omöjliggöra dessa läkares användning i självständigt sjukvårdsarbete.

Deras tjänstgöring under regementsövningarna kommer att bli endast »en fortsatt fackutbildning», ty även om dessa läkare förordnats som extra läkare, åligger det den ordinarie läkaren att omedelbart vid eller i varje fall snarast efter sjukvisitationen kontrollera varje sjukdomsfall, som av den värnpliktige läkaren behandlas.

Sjukfrekvenstabellen visar, hurusom även under så gynnsamma förhållanden som under årets regementsövningar, då inga epidemiska sjukdomar förekomma vid regementet, antalet läkarundersökningar vid sjukvisitationen vissa dagar kunnat överstiga 160, därav ofta över hälften å nyanmällda.

Om sjukvisitationerna icke skola alldeles förrycka övningarnas gång, måste de organiseras så, att de kunna vara slutförda inom rimlig tid. Detta blir icke förhållandet, om den värnpliktige läkaren först förrättar sjukvisitation och den ordinarie läkaren sedan skall kontrollera varje sjukdomsfall, ty en sådan kontroll torde icke kunna verkställas utan förnyad sjukvisitation.

Ännu betänkligare synes denna anordning, när man tager i betraktande, att ett ingalunda obetydligt antal sjukanmällda, som befunnits icke vara i behov av sjukvård, skall tillbringa måhända timmar i sysslolöshet under avvaktan på den ordinarie läkarens kontrollundersökning.

Vilket olyckligt inflytande en dylik åtgärd kommer att få med avseende på de värnpliktiga läkarnas auktoritet ligger i öppen dag.

Beträffande ansvarsbestämmelserna för de åtgärder, som vid sjukvisitation under regementsövningarna vidtagas, torde klarare linjer vara nödvändiga.

Då sjukvårdsstyrelsen framhallit, att behovet vid infanteriregemente under regementsövningarna utgör 3 å 4 läkare, men samtidigt bristen i regel fylles av 1 å 2 värnpliktiga läkare, som icke ens anses kvalificerade att förrätta sjukvisitation utan efterkontroll, torde ingen ordinarie truppförbandsläkare vara villig biträda överfältläkarens uttalade åsikt, att ansvaret för den värnpliktige läkarens handlingssätt under alla förhållanden skall kvarbli hos den ordinarie läkaren och av honom till fullo utkrävas.

Ansvaret för följderna av en bristfällig organisation torde vid eventuell rättskonflikt icke kunna utkrävas av den som icke har någon makt att avhjälpa organisationens brister.

Svea Artilleriregemente.

Beträffande värnpliktiga läkare är det en synnerligen stor olägenhet, att dessa ej kunna göras beridna. Ingen av de två värnpliktiga läkarna, som tjänstgjorde vid A. 1 under regementsövningarna, kunde rida. Och klart är, att då i många fall ett fiertal år ligger emellan deras ridutbildning i Skövde och facktjänstgöringen, ingen kan begära, att ridkunnigheten skall bestå. Det är stor skada, att icke åtminstone de, som avses för tjänstgöring vid beridet vapenslag, kunna få någon ridutbildning under fackutbildningskursen. Under fälttjänstövningarna tilldelades våra värnpliktiga läkare vanliga cyklar, en anordning, som är långt ifrån tillfredsställande.

Under fälttjänstövningarna tjänstgjorde regementsläkaren vid I. div., bataljonsläkaren vid II. div., och en värnpliktig läkare vid III. div. Hur man under sådana förhållanden skall kunna uppfylla den bestämmelsen, att varje fall, som undersökts av en värnpliktig läkare, skall efterundersökas av någon av de ordinarie läkarna på regementet, är för mig en fullständig gåta. Det kan gå dygn innan

en div. får kontakt med en annan. Då gäller det minsann även för den värnpliktiga läkaren att ta ansvar och handla på egen hand. Och i regeln reda de sig utmärkt.

(Sammanställning i sjukvårdsstyrelsen.)

Södra arméfördelningen.

Kronobergs regemente.

Av de till linjetjänst inryckande 624 värnpliktiga ha under utbildningsåret 1928/1929 på grund av tillfällig sjukdom eller fysisk och psykisk mindervärdighet 18 stycken mast förklarats odugliga, 50 stycken överförts till handräkningstjänst och 43 stycken hemförlovats sasom för tillfället odugliga till militärtjänst. Härigenom har den till linjetjänst uttagna värnpliktskontingenten minskats med 17.8 %. Till den stora avgången torde i väsentlig grad ha bidragit, att inom Kronobergs inskrivningsområde ej kunnat uttagas så många prima värnpliktiga, som beräknats. Inom hela inskrivningsområdet kunde vid inskrivningsförrättningar 1929 ej uttagas mer än 42.8 % till grupp 1 hörande värnpliktiga. Detta gör, att till linjetjänst måste uttagas en stor procent till grupp 2 hörande värnpliktiga, vilka givet icke ha samma fysiska förutsättningar, som de till grupp 1 hörande. Av dessa vid inskrivningsförrättningar såsom linjeersättare förklarade värnpliktiga uttagas sedan vid revisionen en hel del till linjetjänst, och detta sker med hjälp endast av de mycket knapphändiga anteckningarna å läkarkorten och i frånvaron av de ifrågavarande värnpliktiga. Härigenom får man ju ingen garanti för att de bästa av de till grupp 2 hänfödda värnpliktiga bli uttagna till linjetjänst. Mig synes därför önskvärt, att inskrivningsläkarna försöka att till grupp 1 hänföra så många av de bästa bland de tillgängliga inskrivningsskyldiga, att det erforderliga antalet linjetjänstare om möjligt blir fyllt med värnpliktiga klassificerade som grupp 1. Dessutom torde det vara av vikt, att inskrivningsläkaren varje dag före inskrivningens början uppmanar de närvarande inskrivningsskyldiga att för honom vid läkarundersökningen omtala förut genomgångna eller vid tillfället pågående akuta eller kroniska sjukdomar. Härigenom torde möjligen kunna undvikas, att ynglingar med t. ex. nattlig ofrivillig urinavgång eller kroniska mellanöroninflammationer inskrivas som fullt vapenföra såsom nu flera gånger hänt. — De ynglingar, som lida av kronisk mellanöroninflammation, vilken förbisetts av inskrivningsläkaren, bliva då de inställa sig för fullgörande av sin värnplikt ofta orättvist behandlade, då »blanketter för läkarintyg enligt I. F. § 107» saknar ett moment, enligt vilket man skulle kunna överföra dem i enlighet med besiktningssreglementets kolumn B (27) och sålunda befria dem från värnpliktens fullgörande i fred. Såsom förhållandet nu är bli de i allmänhet överförda till handräkningstjänst och få sålunda sota för inskrivningsläkarens förbiseende.

(Grubb).

Vendes artilleriregemente.

Föreskriven hälsovårdsinspektion har under året ägt rum vid regementets kaserner i Kristianstad, varvid åtskilliga i hygieniskt avseende betydelsefulla anmärkningar gjordes och förslag till bristernas avhjälpande framställdes, allt enligt därom avgivet vederbörligt protokoll. De betydelsefullaste anmärkningarna gällde uppvärmningssystemet och en del förhållanden med avseende på de sanitära anläggningarna och renhållningsanordningarna.

Lokalerna a regementets förlägningsplats i Rinkaby blevo ej medtagna vid denna hälsovårdsinspektion. Emellertid är det ju ett för alla känt faktum, att de

hygieniska förhållandena där äro under all kritik och ej kunna bli ens tillnärmelsevis tillfredsställande utan avsevärda om- och tillbyggnader.

Att under nuvarande förhållanden taga något ansvar för hälsotillståndet hos där förlagd trupp synes mig i hög grad vanskligt, och föga sannolikt är väl, att så grova hygieniska försyndelser kunna i längden bli ostraffade.

(Heijbel.)

Västra arméfördelningen.

Skaraborgs regemente.

När vid något tillfälle hälsotillståndet börjat visa benägenhet att bli mindre tillfredsställande, har tjänsteförrättande läkaren förrättat allmän sundhetsinspektion i logementen vid revelj, sålunda före den ordinarie sjukvisitationen. Härmed har avsetts att upptäcka lindrigare sjuka, som av en eller annan anledning exempelvis söndagspermission o. d. ej ämnat sjukanmäla sig. Vid ett par tillfällen har denna åtgärd att isolera eventuella smittobärare visat sig synnerligen effektiv. Vid en så kallad »hostepidemi» på ett kompani inlades sålunda på en gång elva fall å sjukhuset efter en dylik morgoninspektion med påföljd, att förkylningsfallen så gott som omedelbart upphörde.

Av epidemiska sjukdomar har endast difteri förekommit och därtill i lindrigaste form, enär endast ett fall uppträdde med kliniska symtom. Isolering av hela logementets personal samt upprepade hals- och näsprov på samtliga i logementet ledde emellertid till upptäckten av elva bacillbärare. Efter dessas isolering uppträdde intet nytt fall.

Fotvården har såväl i år som föregående år varit föremål för särskild uppmärksamhet och, som det vill synas, med gott resultat. Den under repetitionsövningarna som vanligt organiserade fotvårdsavdelningen behövde sålunda tagas i anspråk endast under två dagar. En hel del åtgärder till undvikande av fotskador ha också vidtagits. Att numera varje man vid inryckningen får nya skodon, har givetvis stor betydelse. Bland sjukbärarna hava de lämpligaste erhållit särskild såväl teoretisk som praktisk utbildning i fotvård samtidigt med sin ordinarie utbildning. Dessa ha sedermera såsom fotvårdsmän fördelats till tjänstgöring på de olika truppavdelningarna, som de åtföljt under övningarna. Efter varje fältmarsch eller övning i större förband har läkare beordrats förrätta fotvisitation omedelbart efter truppens hemkomst till kasernen, varvid jämväl gruppcheferna praktiskt deltagit i fotvården.

(Blomberg.)

Bohusläns regemente.

Det torde med bästa vilja i världen vara omöjligt att vid inskrivningarna undvika, att en eller annan mindervärdig blir inskriven till linjekarl och sålunda det bestämda antalet för linjen utbildade underskrides. Ett sätt att avhjälpa detta vore, om antalet linjeersättare vid inskrivningarna något ökades och det medgavs rätt åt vederbörande att under en tid av t. ex. 3 veckor efter rekrytskolans början, då den noggrannare läkarundersökningen borde vara avslutad och sålunda största antalet kassationer redan gjorts, inkalla motsvarande antal linjeersättare till linjetjänst.

(Hansson.)

Värmlands regemente.

Under den mycket långa regnperioden under 4. kvartalet har den vintertjänstgörande värnpliktsklassen hållit sig synnerligen frisk. Endast ett 20-tal fall förkylningssjukdomar beröra denna vinterklass. Det goda hälsotillståndet under denna långvariga regnperiod beror enligt min uppfattning mycket på, att utbildningen mycket förlagts inomhus just med tanke på manskapets liv och hälsa. Om det förhåller sig så, att manskapets liv och hälsa har mycket att vinna av dylik omtänksamhet, synes det mig riktigt, att tanken på uppförande av uppvärmbart exercishus vid truppförbanden bör vinna beaktande, varvid särskild hänsyn bör tagas till förläggningsplatser med svårare klimatiska förhållanden. Det är nämligen ogörligt att vid dålig väderlek giva utbildningen i erforderlig utsträckning inom kompanilokalerna.

Vid företagna hälsovårdsinspektioner hava de sanitära förhållandena varit goda. Genom ofta upprepade visitationer av manskap och kompanier hava renhållning och den personliga renligheten kontrollerats, likaså har genom visitationer minst en gång varje månad kontroll övats över de sanitära förhållandena i kök, mässar samt å avträden och latriner.

(Morsing.)

Livregementets husarer.

Inskrivningen av värnpliktiga är ännu långt ifrån tillfredsställande, i synnerhet gäller detta ersättningsreserven, till vilken uttagas sådana, som enligt besiktningsreglementet skulle vara »icke vapenföra». Det synes fortfarande vara inskrivningsläkarnas åsikt, att de värnpliktiga, som tilldelas ersättningsreserven, skola motsvara de äldre s. k. »icke vapenföra», och sätta därför värnpliktiga med mycket stora fel och brister i grupp D, ehuru dessa skola vara fullt vapenföra enligt besiktningsreglementet. Därav den stora minskningen i antalet av den äldre gruppen »icke vapenföra». Vid uttagningen av »ersättarna» till de olika vapenslagen, vilket sker a inskrivningsexpeditionerna, förekomma också bristfälligheter, i det att läkare ej är närvarande och kontrollerar, att ej sådana »ersättare» tilldelas specialvapnen, vilka äro enligt läkarkorten olämpliga att utbildas vid dessa vapenslag. Så till exempel är mer än hälften av de till kavalleriet uttagna »ersättarna» behäftade med dålig syn, oftast av läkarna insatta i grupp D 20, och kunna således ej utbildas som reserv vid detta vapenslag, vilket dock är meningen.

(Gertzén.)

Östra arméfördelningen.

Svea livgarde.

Det är en synnerligen stor mängd verk med personal, som hänvisas för sjukvård till den redan genom tillförande av såväl hela Göta livgardes i Stockholm förlagda del som Int. 1 förut överbelastade sjukvården vid Svea livgarde, en samling, vars sjukvård borde kunna synas berättigad att hänvisas till en egen särskild läkare, eventuellt ny ordinarie läkare vid I. 2.

Av nedanstående tabell framgår uppenbart, att sjukdagarnas antal vid I. 2 S. incl. Int. 1 överskrider hela summan av sjukdagarnas antal vid det egentliga regementet, Svea livgarde, som dock är ett normalregemente.

K v a r t a l	I. 1		I. 2 S. + Int. 1	
	Sjuk-dagar	Tjänstgö-ringsdagar	Sjuk-dagar	Tjänstgö-ringsdagar
I	2 402	33 865	3 302	41 359
II	2 770	54 474	2 673	40 785
III	2 839	90 512	2 015	57 772
IV	1 835	53 441	1 928	42 312
Summa	9 846	232 292	9 918	182 228

För sjukvården vid samtliga dessa förband och all här nämnd personal ha under större delen av året extra läkare eller värnpliktiga läkare eller bådadera samtidigt varit beordrade till Svea livgarde, utan vilka sjukvården vare sig vid regementena eller vid fältskjutningar, förläggningar å övningsfältet m. m. icke behöri-gen skulle ha kunnat skötas. Denna sammanförda masssjukvård med olika, för tillfället kommenderade, läkare har visat sig i hög grad tungrodd och oförmålig för åstadkommande av en tillfredsställande, lämpligt organiserad och i detalj väl-ordnad sjukvård.

(Weisner.)

Livregementets grenadjärer.

Ett par gånger har det inträffat, att värnpliktiga, som, då de vid tjänstgörings-tidens slut själva förklarat sig fullt återställda efter skadan och objektivt varit symtomfria, fått åtfölja sina kontingenter till hemorten, strax efter ankomsten dit uppsökt civil läkare och lyckats erhålla intyg till riks försäkringsanstalten om fortfarande arbetsoförmåga under längre eller kortare tid. Enda sättet att göra slut på dylika tilltag synes mig vara en utökning av bestämmelserna i militärer-sättningsförrordningens 2 kap. 18 § i angivet syfte, vilket torde vara desto mera berättigat, som läkarkontrollen över ifrågavarande ersättningssökande särskilt å landsbygden måste bliva i hög grad otillfredsställande.

(Winberg.)

Södermanlands regemente.

Under fälttjänstövningarna, med ett i allmänhet gott hälsotillstånd, förekommo ytterst få fall av skoskav, vilket torde få tillskrivas de försök till en energisk fot-vård genom lektioner med gruppcheferna under mötet och deras utrustande med fotvårdsmateriel i för ändamålet konstruerade bleckaskar.

(Barre.)

Livgrenadjärregementet.

Även år 1929 har till regementets etablissement förlagts trängens studentkom-pani, varav en hel del tillhörde kategorierna »icke vapenföra» och »vapenföra i viss tjänst» samt enligt 1925 års härordning »duglig till krigstjänst endast i viss befattning». Detta synas i allmänhet hava varit för klena för den utbildning, som med dem avsetts, och för 7 å 8 st. utfärdades intyg om »odugliga för fortsatt utbildning med vapen, men» o. s. v. För ytterligare ett flertal måste utfärdas in-tyg om befrielse från »exercis med bår (lastad bår)» eller »befrias från marscher» o. d. Tydligt är att för dylika återstår endast en ringa teoretisk utbildning, var-av staten ej torde vara betjänt i händelse av verkligt allvar. Var felet angående tilldelningen kan ligga torde vara svårt att yttra sig om, då säkerligen somliga ut-

tagits redan vid inskrivningsförrättningarna, medan andra åter troligen senare i kommandoväg tilldelats studentkompaniet i fråga. De bägge senaste årens erfarenheter visa sålunda hän på nödvändigheten av att, om en fullgod utbildning skall ernås, till trängens studentkompani endast uttaga värnpliktiga studenter tillhörande grupp I.

(Ståhlberg.)

Jönköpings—Kalmar regemente.

Under 1929 års fälttjänstövningar i Södermanland insjuknade en värnpliktig vid 2. kompaniet akut den 27/9 med förkylningssymtom, sjukanmälde sig följande dag den 28/9 — hade då 39.1 i temperatur — och avpolletterades omedelbart till II. sjukvårdsplutonen f. v. b. till etappsjukhuset i Trosa, varefter han vårdades under diagnosen Bronchit ac. tills det upplöstes vid manövers slut den 2/10, då han överflyttades till Trosa sjukstuga. Härstädes vårdades han sedan under diagnosen enterocolitis ac. till den 10/10, då han utskrevs och hemreste till regementet i Eksjö. Den 11/10 infann han sig å regementets sjukhus vid sjukvisitationen, hade då en morgontemperatur av 36.6 och utskrevs såsom tillfrisknad, varefter han i vederbörlig ordning hemförlovades. Sedan detta skett, erhöll undertecknad emellertid från statens bakteriologiska laboratorium, dit prov från Trosa insänts, telefonmeddelande, att sagda prov givit utslag för den i Sverige sällsynta sjukdomen Paratyfus A, och satte sig då undertecknad omedelbart i förbindelse med stads- och epidemiläkaren i Oskarshamn, d:r Kurt Pettersson med begäran om vidtagande av de nödiga säkerhetsåtgärder beträffande den redan hemförlovade och strax utanför Oskarshamn boende vpl., till vilka fallets art ur epidemiologisk synpunkt kunde föranleda; dylika igångsattes också med önskvärd snabbhet.

Den värnpliktiges ovanbeskrivna sjukdom har visserligen konstaterats under hans deltagande i 1929 års fälttjänstövningar men torde, enligt vad verkställda efterforskningar givit vid handen, troligen smittovägen kunna förklaras sålunda, att han förtärt matvaror, som han fått utav en logementskamrat och vilka denna i sin tur bekommit av en syster — restauratris på en i utrikes fart gående ångare; och hade såväl denne logementskamrat som hans syster — restauratrisen — dessförinnan i hemorten båda varit insjuknade.

Militärtjänsten som sådan torde alltså icke kunna anföras som orsak till sjukdomsfallet, men torde dock framstå såsom en bidragande dylik, alldenstund han ju under sin vistelse vid regementet kommit att ådraga sig den i våra trakter sällsynta varianten A. utav Paratyfus.

(Hedenberg.)

Livregementet till häst.

I fråga om de hygieniska anordningarna inom kasernen kvarstå ännu såsom de väsentligaste bristerna frånvaron av torkrum och badrum. Frågan om torkrum har dock förts närmare sin lösning, så att utsikter vid årsslutet finnas att under 1930 kunna ordna dylika. Beträffande badhus föreligga ny utredning och nytt förslag. Det är att hoppas, att även denna fråga måtte snart kunna lösas. Intill dess så sker, måste jag vidhålla mitt redan i 1928 års berättelse framförda yttrande, att »så länge det nuvarande tillståndet får fortgå, kan man enligt min mening icke med fog påstå, att det är tillfredsställande sörjt för manskapets hälsa».

(Hybbinette.)

Svea artilleriregemente.

Liksom föregående år har bataljonsläkare M. Arborelius fortsatt sina tuberkulinundersökningar på såväl fast anställda som värnpliktiga. Ävenså hava å samt-

liga nyinryckta gjorts Dickprov på mottaglighet för scarlatina. Provet tar mycket kort tid att utföra och förorsakar inga som helst olägenheter, varför vi ansett det lämpligt därmed trots att scarlatina ej uppträtt på $\frac{3}{4}$ år. Skulle något fall komma och därpå äro vi ständigt beredda på A.1, är det en uppenbar fördel att samtliga äro Dick-prövade. Beträffande resultatet gör sig här samma tendens gällande som vid tuberkulinreaktionerna, den nämligen att landspojkarne visa ett större antal Dick-pos (större mottaglighet) än stadspojkarne. Vi hava även lagt märke till i år att den s. k. inryckningsinfektionen (»febricula eller infektion i övre luftvägarna») oftare procentuellt drabbar de från landsorten inryckta. Detta stämmer ju väl med Arborelius' misstanke, att dessa till synes banala infektioner kunna utgöra början till en lungtbc, som han funnit övervägande drabbar landsbefolkningen vid dess kontakt med storstäderna.

(Hägg)

Svea ingenjörkår.

Till sjukvårdsstyrelsens kännedom anser jag böra komma den abnormt höga kassationsprocenten bland dem, som sökt fast anställning. Antalet vakanser uppgick den 1. november 1929 till 52. Av de då anmälda och sedan tillkomna ha ej färre än 42 måst kasseras trots det, att de allra flesta medfört läkarutlåtande på heder och samvete om duglighet till fast anställning. Ett sådant förhållande förorsakar statsverket stora kostnader för pojkarne resor från och till ofta mycket avlägsna platser, betydande förseningar och störningar av utbildningen — de sista luckorna fyllas först i dagarna, således $2\frac{1}{2}$ månad för sent — andra nackdelar att förtiga. Att så många med skavanker behäftade förekommit, tyder bl. a. på, att det nuvarande formuläret ej måtte vara nog i detalj formulerat, utan lämnar läkaren för fria händer. Förslaget att undersökningsformuläret å läkarkortets hlsregister skulle följas anser jag vara mycket gott. Det skulle säkert medföra ökad uppmärksamhet vis å vis detaljer, som nu förbises. Speciellt borde påpekas, att pojken skall vägas av läkaren och avklädd, då läkaren skulle tvingas att se honom naken, vilket hittills ej alltid tycks ha varit fallet, och man dessutom skulle slippa många missvisande viktuppgifter, såsom »enligt uppgift» eller »med kläder», vilket spelar en rätt stor roll, då oftast utlåtandena sändas till truppförbandet i förväg för granskning.

Kassationsorsakerna hava varit:

Plattfot	13 fall	Hjärtfel	2 fall
Mycket dåliga tänder	11 »	Kronisk otorrhé	2 »
Äggvita	5 »	Bronchitis chron.	1 »
Åderbräck	3 »	Dubbelsidig kryptorchism	1 »
Ryggradskrökningar	3 »	Allmän svaghet	1 »

Att plattfötternas antal dominerar, förvånar ej, då man ofta av pojkarne får veta, att de vid undersökningen endast behövt blotta överkroppen, vilket t. o. m. skall ha förekommit hos två regementsläkare på stat.

Det är tydligen mera en händelse, att åderbräcken ej varit flera, när sjukdomar och lyten nedom navelplanet ej varit föremål för observation. Att så många haft usla tänder utan att det påpekats i utlåtandet beror väl på, att undersökningen förbisets, då en del äldre blanketter, där ej tandförhållandena nämnas, äro i bruk, eller på att blankett ej alls använts.

Jag anser det vara av mycket stor betydelse, att bestämmelser utfärdas, att läkarundersökningarna före inställelsen till truppförbandet skola göras enligt ett visst fastställt detaljerat schema, så att nu förekommande missförhållanden må undvikas.

(Dalsjö.)

Fälttelegrafkåren.

Av sjukdomsfallen vid Fälttelegrafkåren under 1929 finnas tre, som synas vara värda att påpekas, därav två på grund av sitt mera allmänna intresse för såväl truppledning som truppläkare, medan det tredje i viss mån är ett medicinskt kuriosum.

Det ena av de två förra är ett fall av förfrysning, som träffade en av de i vinterutbildningen under februari månad i norra Dalarna deltagande korpralseleverna (2. tjänstearbetet). Efter att under tiden $\frac{1}{2}$ — $\frac{8}{2}$ hava vårdats för svalgkatarr med lätta influensasymtom och en temperaturstegring ej över 38° intill d. $\frac{5}{2}$ och sedan feberfri, ingick han d. $\frac{10}{2}$ i övningsdetachementet. Efter att under tiden $\frac{11}{2}$ — $\frac{13}{2}$ i stark kyla hava deltagit i dess övningar startade han i ett konditionsprov på skidor på 30 km. den $\frac{14}{2}$ i 10° kyla. Mannen i fråga, vilken i likhet med kamraterna erhöll socker och varm mjölk under loppet, bröt detsamma c:a en km. från målet, sedan han blott med möda släpat sig fram de sista km. — samtliga övriga f. d. influensasjuka kunde ej heller fullfölja loppet — säkerligen delvis ock beroende på bristande träning, medan de, som varit med från manövern början, utan svårighet gjorde detta.

Alla deltagarna i loppet undgingo förfrysningssymtom, utom nämnda volontär, som utan att han själv hade den minsta förnimmelse därav vid den omedelbart företagna fotvisitationen befanns »vit» om båda fötterna.

På kårchefens initiativ igångsattes nu en intensiv snömassage av fötterna, som länge tedde sig resultatlös så att till och med den tillkallade läkaren ansåg allt hopp ute, men småningom kröntes dock ansträngningarna med framgång. Resultatet blev blott en i huvudsak II-gradsförfrysning med en mindre III-grads dylik inom distala delen av fotryggen. Denna senare läkte sedermera ut dock med keloidbildning i ärrret, vilket föranlett radiumefterbehandling av detsamma. Tillbudet visar betydelsen dels av att till dessa vinterövningar endast släppa de, som ej kunna tänkas vara nedsatta av nyligen genomgångna infektioner speciellt av luftvägarna, dels betydelsen av den uthållighet, som kan krävas för att behandlingen av en frostskada skall leda till gynnsamt resultat, dels slutligen betydelsen av fotvården under en vintertjänstgöring, speciellt dock före och efter en sådan prestation som ett skidlopp på 30 km. i 10° kyla.

Truppen jämte officerare hade utrustats med den av apotekare Bergendorf angivna »fotvallen», likaledes användbar till skydd av händer, ansikte, öron m. m. Den synes dock hava fyllt sin uppgift väl, då samtliga de, som brukat densamma efter given instruktion trots en temperatur på -35° till -40° helt undgått alla frostsador. Däremot synas de, som inställt sig till manövern något senare, däribland ovan angiven volontär, ej hava varit fullt inne i denna instruktion och sålunda daligt hava verkställt denna ingnidning, varför detta kan hava varit en bidragande orsak till frostsadan. Förpackningen av fotvallen i de med skjutbar botten försedda små platsbyrkarna synes mycket ändamålsenlig i motsats till den gamla förvaringen av salicyltalgen på sätt, som i regel efter kort tid gjorde den oanvändbar. (För övrigt har även denna vara brukats i liknande tuber.) Den framskjutna massan gnides direkt in på huden i ansiktet; för händer, fötter och tår avskäres ett stycke, som masseras in.

Det andra fallet avser ett fall av drunksingsdöd av en värnpliktig, som trots varningar för bad omedelbart efter måltid, som givits honom, dels i samband med mitt återkommande hygieniska föredrag, dels av ett flertal kamrater, på eget beväg tog sig ett dylikt efter slutade övningar för dagen strax norr om Stockholm. Den å den döda kroppen verkställda obduktionen visade, att uppkräkt maginnehåll pumpats in i luftstrupe och luftrör, varför varje resultat av den insatta konstgjorda andningen måste vara uteslutet, vartill kommer, att det dröjde 25 minuter,

innan kroppen återfanns, vilket i och för sig gjorde en lycklig utgång osannolik. Denna tilldragelse inskräper ytterligare betydelsen icke blott av simkunnigheten (den drunknade var känd som en god simmare), utan även av iakttagande av försiktighet vid eller helst stadgandet av förbud för badning omedelbar efter ansträngningar och måltider.

(Wikström.)

Norra arméfördelningen.

Det må erinras om svårigheten, att ur sjukbesked för regemente, ur kvartalssjukbesked och på grundval av dessa uppgjord statistik göra jämförelse mellan sjukligheten vid olika truppförband. Olikheter i *bokföringssättet* av mindre tjänstdugliga, som på grund av sjukdom endast delvis deltaga i tjänstgöringen, föranleda olika resultat. Åtgärder för mer enhetlig bokföring och statistik hava redan berörts i mitt yttrande angående ändringar av vissa sjukvårdsblanketter; utom blankettändringar torde vissa anvisningar eller föreskrifter vara erforderliga.

Med det gångna året har en treårsperiod förflutit, under vilken jag förrättat sundhetsinspektioner vid arméfördelningens samtliga truppförband. Ett kort allmänt omdöme från dessa — de under året utförda hava meddelats genom särskilda rapporter — må därför givas. Med tillfredsställelse kunna många förbättringar under denna tid konstateras; de flesta äro mindre ingripande och av mindre kostbar natur, en del mer avsevärda. Torkrum finnas nu överallt, köksinrättningarna vid samtliga truppförband, där s. k. individuell utspisning införts (vid samtliga utom I. 13 och I. 14), hava moderniserats; i åtskilliga kaserner äro w. c. redan installerade och för de flesta övriga påtänkta. Åtskilligt återstår dock ännu, främst modernisering av sjukvårdskompaniets kasern vid T. 3, väl fungerande duschordningar inom gymnastiksalarna, tillkomst av exercishus, främst vid I. 21, väsentliga förbättringar av de mera halvpermanenta förläggningarna vid Rommehed och Grytans skjutfält samt åtgärder för den individuella utspisningen, av vilken enbart goda erfarenheter vunnits, vid återstående regementen. Överallt kan konstateras ett stort intresse för hälsovårdande åtgärder.

Den uppenbara försämring i sjukvårdsorganisationen, som blivit en följd av borttagandet av ridhästen från infanteriets regementsläkare, fick under övningarna en kraftig påminnelse, som framhåller tillståndet såsom ohållbart. — Ehuru de nya förbinderivagnarna utgöra ett framsteg, är önskvärdheten av övergång till framkomligare fordon av kärrtyp framträdande. Artilleriregementet medförde de nya sjukvårdspackkärrorna, vilka synas mycket lämpliga; nuvarande kistor och utredning rymmas visserligen gott i kärran, men särskild efter utrymmet avpassad inredning är önskvärd. Sjukvårdskadern visade sig behöva någon obetydlig förstärkning av instrumentutrustningen, bland annat fler tandinstrument, instrument för avlägsnande av främmande kroppar från cornea m. m. Ehuru dessa anmärknirgar beträffande utrustningen möjligen redan centralt torde vara under behandling, har jag dock på under övningarna förekommen anledning velat framföra dessa.

Anledning framträdde till ett memento för ledningen av sjukvårdstjänsten under större fälttjänstövningar att medföra antitetanusserum eller att vidtaga åtgärder, så att sådan finnes å närmaste apotek.

I detta sammanhang må erinras om det goda uppslag, som anskaffningen vid I. 5 av särskilda *askar* för av gruppförare medförd *förbands- och fotvårdsmaterial* innebär. Askarna äro av bleck, till formen rektangulära och platta samt äro — fränsett att de av kostnadsskäl (anskaffade på sjukvårdsanslaget) fått skarpa hörn och kanter, som skava i ränseln eller fickan — för sitt ändamål lämpliga. Därest genom centralt initiativ dylika askar av lämplig modell med rundade hörn tillhandahölles, kunde priset bli lågt och anskaffningen allmän.

(Odenius.)

Jämtlands fältjägarregemente.

Prövningen av anställningssökande såsom volontärer vid regementet har i år ägt rum efter något ändrade grunder. Samtliga ynglingar, vilka vid en förberedande undersökning, företagen vid den tidpunkt, då den sökande anmält sig, befunnits till fast anställning dugliga, hava omedelbart före volontärskolans början genomgått en förnyad noggrann prövning såväl genom kroppsundersökning som genom anställande av intelligensprov, bestående av skriftligt och muntligt besvarande av frågor, och har vid den jämförelse, som därvid kunnat göras mellan de sökande, större möjligheter funnits att utvälja de för anställning lämpligaste.

(Janson.)

Västernorrlands regemente.

Under fälttjänstövningarna var hälsotillståndet hos truppen synnerligen gott. Särskilt må anmärkas det utmärkta resultat, som en noggrant genomförd fotvård vid truppen medförde. Trots 9 mils marsch under tre dagar till manöverområdet med härför relativt otränad trupp behövde ingen avpolletteras på grund av fotskada. Marschledarens goda omtanke att förse polisvakten med lastbil för omhändertagande av efterliggare må särskilt antecknas. Inga onödiga eftergifter behöva därigenom framkomma, men polisvakten har möjlighet att verkligen kunna göra någon nytta.

Efter nya förordningar var regementsläkaren beriden å cykel. Det framstod klart, huru hindrande detta verkar på hans framkomlighet, särskilt i skogs- och bergterräng, och vilka svåra konsekvenser detta kan medföra för sjukvårdens effektivitet. Det bör dessutom framhållas, att läkaren måste hava samma fortskaffningsmedel, som medlemmarna i staben, där han har sin plats, eljest kan nödigt samarbete ej åstadkommas.

I övrigt må beträffande fälttjänstövningarna betonas önskvärdheten av att möjligheterna att under dagens lopp servera truppen varm dryck ur kokvagnarna, väl tillvaratagas, särskilt vid kylig väderlek och när uppehållet mellan frukost- och middagsmål blir långt.

Den civila sjukvården å militärsjukhuset har fortgått som förut. Patientantalet har även i år ökat (583 vårdade med 18 429 vård dagar mot 442 vårdade och 16 853 vård dagar under föregående år). Den personalökning, som så småningom kommit till stånd, har möjliggjort denna ökning av patientantalet och att således de möjligheter till sjukvård, som sjukhuset i sig själv har, kunnat bättre utnyttjas till befolkningens fromma.

Det synes mig ovedersägligt, att de militära patienterna ha god nytta av den kombinerade vården med de bättre resurser denna medfört. Det är att hoppas, att denna synpunkt skall vinna insteg även hos dem, som betvivla nyttan för arméns del av kombinationen.

Patientbiblioteket har liksom föregående år erhållit ett anslag å 100 kr. från länets landsting och 100 kr. från regementets enskilda lägerkassa; det innefattar nu 279 bundna böcker och 24 under bindning. Bibliotekets verksamhet uppskattas livligt.

Genom anslag från enskilda lägerkassan verkställes prenumeration för sjukhusets räkning av 5 huvudstads- och ortstidningar. Av samma kassa har bekostats installation av radioanläggning med högtalare och i första våningen kontakt och hörlurar till varannan sjuksäng.

Till julen 1929 skänktes av enskilda och affärsföretag i Sollefteå 170 kr. för be-

redande av julglädje bland de civila patienterna; enskilda lägerkassan skänkte 50 kr. och julklappar för samma ändamål till militära patienter och personal.

Musikalisk underhållning har varannan vecka meddelats av regementets musikkår. Dessutom ha enskilda medverkat till musikstunder, vilket allt skattas högt av personal och patienter.

Redogörelse över märkligare sjukdomsfall under år 1929.

Ett fall av en svårbestämd nervsjukdom — *Myasthenisk paralys* — må anföras.

Det var en värnplikting, som inryckte fullt frisk till linjetjänst. Dagen därpå blev han kommenderad att springa på kaserngården, men kände sig därvid svag i benen och bukmuskulaturen. Dagen därpå var han bättre, men orkade nu ej gå 20 minuters väg för att bada, måste transporteras åkande halva vägen till badplatsen och hela vägen åter till kasern. Dagen därpå blev han inlagd på regementets sjukhus. Här befanns han vara svag i armar och ben; för övrigt funnos inga säkra nervösa rubbningar, ingen feber e. d. Lumbalpunktion var utan anmärkning. Han hade även 1924 haft liknande förlamningssymtom, vilka dock sedan helt övervunnits. Emellertid utvecklade sig förlamningarna vidare första tiden, även buk- och halsmuskelpareser förmärktes. Det blev även tydligt, att han hade en dubbelsidig facialispares (båda grenarna) och att han hade svårt att röra tungan. *Elektrisk undersökning visade nu en myasthenisk reaktion.* Sedermera ha symtomen under patientens stillaläge småningom börjat gå tillbaka.

Resolution på grund av verkställd utredning genom truppbefälets försorg hade gått ut på att sjukdomen ej skulle ha varit ådragen i tjänsten, enär den ansträngningen, som skulle ha medfört förlamningarna, skulle ha varit alltför obetydlig. Detta var innan den myastheniska elektriska reaktionen hade påvisats och läkaren i sitt yttrande ej hade kunnat lämna en säker diagnos. När denna elektriska reaktion påvisades, var dock diagnosen myasthenisk paralys säker. Därmed var också klarlagt, att den fysiska ansträngningen, som föregick förlamningssymtomen, jämte en med säkerhet förefintlig psykisk påfrestning vid militärtjänstgöringens början, kunnat vara den omedelbara orsaken till förlamningarnas inträdande.

Jag har velat särskilt andraga detta fall, enär diagnosen simulation ligger så nära till hands, särskilt när det som här ej förefinnes förlamningar, som objektivt kunna med visshet påvisas t. ex. ögonmuskelförlamningar, ptos m. m., ej heller reflexrubbningar e. d. Fallet kan även vara lärorikt i så motto, att det kan erinra om nyttan av att vid fall av förlamningar av obekant etiologi undersöka på förekomst av elektrisk myasthenisk reaktion.

(Ekvall.)

Norrlands artilleriregemente.

Utpisningen vid regementet har liksom föregående år varit s. k. individuell och tillfredsställelsen med densamma har varit allmän. En nyhet, som tillkommit, har varit anordnandet av dietkost för ej sjukskrivet manskap med klen mage. Kosten har i stort sett utgjorts av den vanliga manskapskosten, i vilken de mera svårsmälta rätterna utbytts mot mera lättsmälta. Anordnandet har ej vållat större olägenhet vare sig beträffande tillredandet eller utlämnandet och belåtenheten bland de magklena har varit omisskännlig.

(Johanson.)

Norrlands trängkår.

Av hygieniska förbättringar är särskilt att nämna ombyggnad och nyinredning av köksavdelningen. Denna lämnar nu ett i alla avseenden utomordentligt gott intryck. Särskilt må framhållas att genom införandet av elektrisk spis i stället

för vedeldad sådan och elektrisk köksutrustning i övrigt, kunna lokalerna numera hållas fullt tillfredsställande i hygieniskt avseende. Härtill bidrar utbytet av den militära handräkningspersonalen mot kvinnlig i samband med den sedan mitten av september införda s. k. individuella utspisningen.

Badinrättningen har under året ombyggt och fyller nu alla hygieniska krav.
(Roosmark.)

Övre Norrlands trupper.

Norrbottnens regemente.

Vid hållna hälsovårdsinspektioner har särskilt framkommit att belysningen — framför allt i kompanilokaler och i trappuppgångar — ävensom regimentets badhus icke fylla de krav, som måste ställas på dem.

Under den mörka årstiden, da endast en mycket kort tid på dagen övningar kunna hallas utomhus och särskilt truppens arbete måste förläggas inomhus är det, eftersom ju Norrbottens regemente har en så isolerad, nordlig förlägningsplats, odisputabelt viktigare än vid flertalet andra regementen söderut i landet, att belysningen är den bästa möjliga, då truppen tidvis är hänvisad att vistas endast i kompanilokalerna. Man måste t. ex. taga i betraktande, att vid regementet bedrivs utbildning för den så kallade skidlöparebataljonen och till denna uttagas ynglingar, övervägande kommande från södra och mellersta Sverige, vilka äro rätt känsliga för i Norrbotten radande säregna förhållanden. Det är da förklarligt, att de under den stränga utbildningen högt uppe i Norden känna bortvaron från hemmet och de sina desto smärtsammare, när de tidvis knappast kunna läsa breven hemifrån eller skriva svarsbrev på de kompanilokaler de äro hänvisade att vistas i. Denna brist kan icke avhjälpas så länge det elektriska ledningssystemet icke tillåter att starkare lampor insättas i lokalerna, eller att ett visst antal nya ljuspunkter inledas i logement, korridorer och trappuppgångar.

Regementets badavdelning, som måste tagas i anspråk icke blott av truppen utan även, på grund av saknad av badrum i befälsbostäderna, även av befälet och dess familjer, är långt ifrån tillräcklig vare sig till utrymme eller inredning. Da Bodens stad praktiskt taget saknar badinrättning och därför alla till regementet hörande familjer samt Sveriges för närvarande största infanteriregementes trupp äro hänvisade till enbart denna otillräckliga badstuga, vore det synnerligen önskvärt, att en förbättring kunde göras i regementets badmöjligheter.

På grund av att regementets sjukavdelning är långt ifrån tillräcklig och endast rymmer en försvinnande del av de sjukskrivna, som vissa tider behöva sjukhusvård, måste garnisonssjukhuset användas som annex till regementets sjukpaviljong och det är da förklarligt, att truppsjukvårdsanslaget för året måste överskridas.

(S. Andersson.)

Västerbottnens regemente.

Under året hava inträffat enstaka fall av difteri och scarlatina. För övrigt hava under året förekommit de vanliga kaserninfektionerna och hälsotillståndet har varit gott.

Under året har förekommit ett fall av psykos, som på grund av de närmare omständigheter, under vilka sjukdomen utvecklade sig, förtjänar ett omnämnande. Det gällde en värnpliktig Å., vilken uttagits till underbefäl och inryckt till tjänstgöring vid regementet den 26. mars. Redan vid läkarkortskrivningen gjorde han intryck att vara psykiskt något efterbliven, men han ansågs dock kunna tillsvidare gå i den tjänstgöring, till vilken han uttagits. I maj begick han ett subordinationbrott och ställdes härför under åtal vid krigsrätt. Denna infordrade rege-

mentsläkarens utlåtande om den tilltalades sinnesbeskaffenhet. Då jag icke ansåg mig besitta nog sakkunskap att avgiva ett dylikt utlåtande att läggas till grund för medicinalstyrelsens yttrande i ärendet, anhöll jag hos chefläkaren vid garnisonssjukhuset i Stockholm, vid vilket sjukhus tillgång på psykiatrisk sakkunskap finnes, att Å. måtte mottagas för undersökning. Detta medgavs välvilligt, och han intogs å garnisonssjukhuset den 23. maj och kvarlåg till den 1. juni. Den 28. maj avgav med. doktor Harald Fröderström efter verkställd undersökning utlåtande över Å:s sinnesbeskaffenhet. Han kom därvid till följande slutresultat: »Av den hittills företagna undersökningen synes mig framgå, att Å. är behäftad med psykopatiska anlag och med psykisk undermålighet i sådan grad, att han är oförmögen till krigstjänst. Huruvida Å. på grund härav vid åtalade brotts begående befunnit sig i sådan sinnesförfattning, som åsyftas i strafflagen kap. 5 § 5—6, anser jag icke kunna avgöras genom en observation å garnisonssjukhuset, utan kräves för utrönande härav en genom medicinalstyrelsens förordnande åvägabragt observation och undersökning å något av statens sinnessjukhus.»

Detta utlåtande överlämnades av krigsrätten till medicinalstyrelsen. I avvaktan på medicinalstyrelsens utlåtande fick Å. kvarstanna för vård å regementets sjukhus. Efter hemkomsten från garnisonssjukhuset försämrades hans psykiska tillstånd och till detta synes avsevärt hava bidragit den irritation och oro, som förlusten av friheten och väntan på domens slutliga avkunnande framkallade. Under sjukhusvistelsen fick han upprepade förvirrings- och raserianfall, som tedde sig som fullt utbruten sinnessjukdom, närmast motsvarande bilden av en cellpsykos. Han vårdades därför ensam i en sjuksal under ständig uppsikt av två sjukvaktare. Den 14. juni förklarades han till krigstjänst oduglig på grund av sinnessjukdom, men kvarhölls i avvaktan på krigsrättsutslaget. Samma dag lyckades han rymma från sjukhuset och sina vaktare genom att praktisera sig ut på sjukhustaket och därefter utmed stuprännan änta från tredje våningen ned på marken. Han återfördes följande dag av sina anhöriga och måste under den återstående tiden vårdas i arrestlokal, varvid hans psykiska tillstånd ytterligare försämrades.

Emellertid hade medicinalstyrelsen under tiden avgivit utlåtande över Å:s sinnesbeskaffenhet och i detta förklarades, att han befunne sig i sådant sinnestillstånd, som åsyftas i strafflagen kap. 5 § 5. På grund härav blev han av krigsrätten genom utslag den 25. juni förklarad straffri, men häktades och överlämnades till Kungl. Maj:ts befallningshavande att om honom taga vård. Den 27. juni överfördes han till kronohäktet i Umeå. Då han icke kunde anses farlig för allmän säkerhet, överfördes han därifrån till hemmet.

Han vistades sedermera i hemmet, men blev alltmer orolig och måste senare enligt uppgift intagas på Östersunds hospital.

Det är alltså fråga om en individ med psykopatiska anlag och med psykisk undermålighet, vilken i militärtjänsten begår en brottslig handling. Den för observation av hans sinnesbeskaffenhet nödvändiga vistelsen å sjukhus försämrar hans psykiska tillstånd. Under väntan på domens avkunnande utbildar sig en cellpsykos, vilken genom häktningen ytterligare försämras. Även efter frigivningen fortsätter hans psykiska sjukdom att utvecklas och nödvändiggör intagning å hospital. Hans sinnessjukdom kan i detta fall givetvis icke hava orsakats av den militära tjänsten, men man kan icke förneka, att militärtjänsten eller snarare det processuella förfarandet med honom, som gällande lagstiftning nödvändiggjort, verkat som utlösande moment för uppkomsten av hans psykos och att, om rättegången mot honom kunnat avkortas, hans akuta förvirringstillstånd kanske icke utbrutit, åtminstone ej under den tid, som han varit i militärtjänst.

(Lundgren.)

Bodens ingenjörkår.

Ett förhållande, som synes mig otillfredsställande, är att ett flertal unga män, som sökt anställning såsom volontärer vid kåren, och som därför sänts upp till Boden långt söderifrån, t. o. m. från Skåne, trots att de haft ett anmärkningsfritt friskbetyg enligt fastställt formulär, ej kunnat antagas på grund av kroppsfel. Dessa fel ha i många fall varit grava och lätt iakttagbara för den som har sin uppmärksamhet riktad på dylika fel t. ex. plattfothet eller ryggradskrökning av högre grad. Om de läkare, som utfärda friskbetygen för fast anställning vid krigsmakten ställde sina fordringar på den sökandes kroppsbeskaffenhet högre än vad som ofta sker skulle en lång och kostsam onödig resa kunna inbesparas.

(Thorburn.)

Militärbefälet på Gotland.

Sjukligheten vid truppen har under året varit av ungefär vanlig storlek uttryckt i sjukdagar. Påfallande är dock, att antalet svarare sjukdomsfall under året och framförallt under 3:e kvartalet varit ovanligt stort. Så inträffade under detta kvartal 11 fall av akut ledgångsrheumatism.

D. Besiktningen av värnpliktiga.

Siffror inom klammer [] avse föreg. år.

Enligt K. Maj:ts kung. av den 22 jan. 1926 skola värnpliktiga vid läkarundersökning sålunda fördelas:

I. *Studenter och likställda* hänföras på grund av läkarundersökningen till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. i vapentjänst (F- och E-grupp);
 - 2. endast i viss befattning (C-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

II. *Sjökapten*er och *likställda samt övriga värnpliktiga* hänföras, på grund av undersökningen, till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 - 1. vapenföra (F-, E- och D-grupp);
 - 2. icke vapenföra (B-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

Rörande närmare beskrivning av dessa gruppers omfattning hänvisas förutom till ovannämnda kung. även till årsberättelserna för 1926 och 1927.

*

Sammandrag av rapporterna om besiktningarna av värnpliktiga år 1929 visa, att samtliga prövade uppgingo till 60 759, av vilka 53 956 i 20-års-åldern, 6 122 överåriga och 681 underåriga. Av samtliga prövade blevo 5 727 helt frikallade (A), 5 827 förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (H)

men 49 205 (81.0 %) inskrevos. Av de inskrivna voro 44 816 vapenföra (F, E, D), 2 787 icke vapenföra (B), vartill kommo av studenter och likställda 1 322 vapenföra (E, F) och 280 till viss befattning uttagna (C). Härvid må dock anmärkas, att alltjämt en viss dubbelräkning äger rum. En detaljerad redogörelse härom har lämnats i årg. 1920, vilken även efter den nya lagens tillämpning torde i princip äga giltighet (Tab. 2).

Av förut inskrivna värnpliktiga hava 2 559 förts till grupp A, d. v. s. frikallats och 152 överförts till grupp B och C, d. v. s. till icke vapenföra eller till viss befattning (Tab. 7 a).

I föreliggande årg. har liksom föregående år vidtagits en sammanställning (Tab. 3) över längdmått för de 20-åriga värnpliktiga, å vilka mätning utförts, inalles 52 359 eller 97.0 % mot 99.0 % föreg. år av prövade 20-åringar. Av dessa voro 72 % över 170 cm. och 34 % voro 176 cm. eller därutöver. En översikt härav ävensom för några äldre år lämnas här nedan.

Värnpliktigas längd år 1925—1929. Tjuguariga.

Å r	Antal värnpliktiga med nedanstående längd i meter								Medel- längd meter	
	—1.53	1.54— 1.59	1.60— 1.65	1.66— 1.71	1.72— 1.77	1.78— 1.83	1.84— 1.89	1.90— Summa		
<i>Absoluta tal.</i>										
1925	121	485	4 412	13 469	16 293	7 711	1 551	148	44 190	1.727
1926	188	853	5 404	15 502	17 926	8 612	1 873	228	50 586	1.725
1927	155	786	5 190	15 224	18 392	9 109	1 824	207	50 887	1.727
1928	148	805	5 282	16 091	18 916	9 304	1 872	199	52 617	1.727
1929	150	653	4 890	15 215	19 326	9 762	2 100	263	52 359	1.730
<i>Relativa tal.</i>										
1925	0.3	1.1	10.0	30.5	36.9	17.4	3.5	0.3	100.0	
1926	0.4	1.7	10.7	30.6	35.4	17.0	3.7	0.5	100.0	
1927	0.3	1.6	10.2	29.9	36.1	17.9	3.6	0.4	100.0	
1928	0.3	1.5	10.0	30.5	36.0	17.7	3.6	0.4	100.0	
1929	0.3	1.2	9.3	29.1	36.9	18.7	4.0	0.5	100.0	

År 1926 visar en sänkning i jämförelse med 1925, men 1927 åter en uppgång till 1925 års siffra. År 1928 är längden enahanda som år 1927, men stiger 1929 med 3 mm. Anledningen till denna avsevärda stegring är svår att förklara; måhända inverkar materialets mindre omfattning för året något (97 %, mot 99 %). Inom olika fördelningsområden framträda en del olikheter: största längden visar Gotlands a.o. (1.740), minsta Övre Norrlands m.o. (1.717), möjligen beroende på en långsammare kroppsutveckling. Medeltal för de olika arméfördelningsområdena anføres här nedan.

Södra a. o.	1.7242	Norra a. o.	1.7297
Östra brig. o.	1.7284	Ö. Norrlands m. o.	1.7168
Östra a. o.	1.7342	Gotlands m. o.	1.7399
Västra a. o.	1.7357	Hela armén	1.7298

Vid sidan av översikter av kassationsorsaker (Tab. 4 a, 4 b och Tab. 4 c samt Tab. 7 b) publiceras även redogörelser för de sjukdomar och bildningsfel, som föranlett, att de värnpliktiga uttagits — vid läkarebesiktningarna

och efterbesiktningarna — till krigstjänst men endast till viss befattning eller förklarats vara icke vapenföra (Tab. 5 a, 5 b, 6 och 7 c).

För samtliga bildningsfel och sjukdomar lämnas i nedanstående tabell en sammanfattning för 20-åriga och överåriga inom olika inskrivningsområden i absoluta och relativa tal — på 100 prövade. Av tabellen, som endast omfattar de vid läkarbesiktningarna behandlade, framgår, att av 20-åriga över 1% mer eller mindre lidit av sjukdom eller bildningsfel och av överåriga nära 2%. Lägsta siffran för 20-åriga visar Gotlands inskrivningsområde (20.5), därefter Västgöta-Bohus i.o. (27.0), högsta siffran Örebro (45.3), därefter Stockholms (44.1) samt Södermanlands (40.2). Bland överåriga har Gävleborgs i.o. lägsta siffran (48.5), därefter Västgöta-Bohus (53.7), högsta siffrorna Örebro och Södermanlands (72.2), Västerbottens (71.5) och Norra Smålands (70.7). Till dessa bildningsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid läkarbesiktningarna komma ytterligare de som framträda vid efterbesiktningarna (Tab. 7 a. se anm.).

Översikt av värnpliktiga som vid besiktningarna befunnits behäftade med sjukdomar och bildningsfel, fördelade å olika grupper samt inskrivningsområden, i allt och på 100 prövade, år 1929.

Inskrivningsområden	I allt		20-åriga					Överåriga				
	20-åriga	Överåriga	A	H	B+C	D	Sa	A	H	B+C	D	Sa
			(Tab. 4 a)	(Tab. 4 c)	(Tab. 5 a)	(Tab. 6)		(Tab. 4 b)	(Tab. 4 c)	(Tab. 5 b)	(Tab. 6)	
Malmöhus södra	833	103	7.7	7.6	3.6	13.4	32.3	13.5	20.5	16.0	16.0	66.0
Malmöhus norra	1 043	132	8.1	6.4	2.5	20.8	37.8	11.2	18.7	4.6	20.3	54.8
Hallands	1 036	150	10.3	6.1	6.8	13.6	36.8	12.2	26.2	7.0	20.1	65.5
Kronobergs	1 346	252	8.9	8.9	3.6	16.5	37.9	15.8	16.3	10.9	25.5	68.5
Norra Smålands	1 215	350	8.5	12.6	3.2	14.2	38.5	17.4	30.7	5.0	17.6	70.7
Östergötlands	970	234	6.4	8.5	3.0	14.2	32.1	7.7	9.9	6.8	32.1	56.5
Örebro	999	195	8.6	8.8	7.6	20.3	45.3	17.4	11.1	17.0	26.7	72.2
Södermanlands	972	192	9.4	8.0	7.4	15.4	40.2	19.5	15.8	13.2	23.7	72.2
Stockholms	2 119	408	10.3	8.8	6.2	18.8	44.1	24.0	10.0	14.1	21.3	69.4
Uppsala	845	162	6.4	9.1	3.8	14.4	33.7	12.7	12.3	12.3	25.0	62.3
Västgöta-Bohus	806	144	9.5	5.2	2.7	9.6	27.0	21.6	6.3	7.5	18.3	53.7
Älvsborgs	927	355	8.3	13.1	3.8	8.6	33.2	10.5	19.6	11.9	12.2	54.2
Skaraborgs	802	87	9.8	10.0	5.1	10.9	35.8	13.7	18.3	9.8	15.1	56.9
Värmlands	866	207	6.2	9.3	4.8	12.2	33.2	14.7	23.8	13.3	15.6	67.4
Kopparbergs	663	73	9.5	4.4	3.4	12.0	29.3	13.2	20.9	9.3	13.2	56.6
Gävleborgs	739	32	10.3	5.0	5.3	14.2	34.8	13.6	1.6	19.7	13.6	48.5
Jämtlands	888	238	9.9	9.2	3.7	14.5	37.3	16.4	15.8	8.8	22.8	63.8
Västernorrlands	764	185	9.2	10.7	3.8	10.4	34.1	8.8	25.4	8.2	17.9	60.3
Västerbottens	784	228	8.6	12.0	5.5	12.8	38.9	11.3	22.9	14.1	23.2	71.5
Norrbottnens	792	161	11.3	13.4	3.9	10.0	38.6	23.8	15.1	15.1	13.4	67.4
Gotlands	91	13	8.6	4.1	2.0	5.8	20.5	10.5	26.3	10.5	21.1	68.4
I allt	19 500	3 901	8.9	8.8	4.4	14.0	36.1	15.1	17.6	10.8	20.2	63.7

Anm. De här ovan anförda talen äro beräknade på grundval av de tabeller i tabellavdelningen, som angivas i kolumnhuvudet. Rörande antalet prövade se Tab. 4 a och 4 b.

Rörande de till H-gruppen förda förekomma anmärkningsvärda variationer mellan olika områden.

De viktigaste kassationsorsakerna (grupp A) bland 20-åringarna voro lik-

som de närmast föregående åren cirkulationsorganens sjukdomar, bencystems sjukdomar, tuberkelsjukdomar och sinnessjukdomar med respektive 26·4, 17·2, 16·3 och 11·3 % av samtliga frikallade. Bland de överåriga var cirkulationsorganens sjukdomar den långt övervägande orsaken med 24·3 % av de frikallade, därefter tuberkulossjukdomar, »fortvarande allmän svaghet», sinnessjukdomar, och bencystems sjukdomar med respektive 16·6, 14·1, 11·1 och 6·6 %. Av 20-åriga av H-gruppen, ledo ej mindre än 57·8 % av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, av överåriga relativt taget ungefär lika många (Tab. 4 a, 4 b och 4 c). Även bland förut inskrivna värnpliktiga (Tab. 7 a) under året till grupp A överförda, som vid efterbesiktningarna frikallats, har tuberkulosen stor utbredning; 23·3 % av samtliga dylika hava av denna anledning frikallats, därefter komma cirkulationsorganens med 17·4 % och sinnessjukdomar med 10·4 % (Tab. 7 b).

Hos värnpliktiga, som vid inskrivningarna förts till grupp B och C, dominera bland 20-åriga (Tab. 5 a) sjukdomar i bencystemet (26·9 %), öronen (16·5 %), ögonen (10·1 %) samt cirkulationsorganen (9·8 %), bland överåriga (Tab. 5 b) allmän svaghet (23·1 %), bencystemet (13·9 %), andningsorganen (10·4 %) och cirkulationsorganen (8·2 %). Vid efterbesiktningarna (Tab. 7 c) hava till denna kategori överförts 152 värnpliktiga och bland dessa ha ej mindre än 21·1 % lidit av sjukdomar i bencystemet, 16·5 i andningsorganen och 12·5 % i matsmältningsorganen o. s. v.

Bland de vid inskrivningarna till grupp D uttagna (Tab. 6) framträda fel eller sjukdomar i bencystemet, ögonen och cirkulationsorganen hos 20-åriga samt hos överåriga dessa sjukdomar och i än högre grad allmän svaghet.

Undersökning angående ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden efter inryckningen.

Den undersökning¹ angående bl. a. verkställda ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden hos värnpliktiga efter inryckningen, vilken föregående år utfördes i sjukvårdsstyrelsen beträffande den del av de år 1927 inskrivna, som för första tjänstgöring inryckte till truppförbanden under tiden den 26 mars—början av oktober 1928, har jämlikt g.o. n:r 555 den 26 mars 1928 fortsatts beträffande även de år 1928 inskrivna, vilka för första tjänstgöring inryckt till truppförbanden under tiden sommaren 1928—repetitionsövningarna 1929.

Enligt till sjukvårdsstyrelsen inkomna rapporter hava under nämnda tid till truppförbanden inryckt:

i linjetjänst	inskrivna	23,275 man
i ersättningsreserv		9,986

Denna utredning omfattar sålunda praktiskt taget hela årsklassen 1928 i linjetjänst inskrivna värnpliktiga. Denna skall — oberoende av antalet stu-

¹ Hälso- och sjukvård vid armén år 1928, utgiven av Kungl. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, sid. 21—39.

Tab. C. Utfallet av läkarbesiktningar jäml. I. f. § 107 åren 1928 och 1929 vid truppförbanden beträffande huvud- delen av år 1928 inskrivna värnpliktiga, tillhörande *linjetjänsten*.

30

BESIKTNINGEN AV VÄRNPLIKTIGA.

Truppförband	Antal inflykta	Antal ändringar i värnpliktsförhållandena	Överförda från grupp																Sjukdomen har									
			EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen	
			till alternativ																otvetydigt		möjligen		före		efter		upptäckts	
			a				b				c				d													
I. 1	791	75	9	5	1	—	20	2	—	1	—	15	1	—	—	—	—	1	—	33	1	—	9	22	33	9	2	—
I. 2 S	657	53	8	1	—	—	10	3	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	31	2	1	12	21	10	10	—	
I. 2 V	418	45	10	8	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	39	—	—	4	35	5	1	—	
I. 3	844	77	9	1	—	—	10	—	—	1	—	12	7	—	—	—	—	13	—	26	7	—	10	20	35	12	—	
I. 4	706	48	6	8	—	—	7	4	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	27	7	—	6	24	10	8	—	
I. 5	648	44	6	8	—	—	6	3	—	1	—	14	5	—	—	1	1	—	—	12	1	—	4	9	29	2	—	
I. 6	651	69	10	6	—	—	17	—	—	—	—	34	4	—	—	—	—	—	—	13	1	—	4	30	29	6	—	
I. 7	592	63	10	6	—	—	6	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	6	—	27	2	—	8	32	17	6	—	
I. 8	810	89	10	6	—	—	9	—	1	—	—	19	—	—	—	2	—	2	—	47	8	—	11	36	35	7	—	
I. 9	756	42	5	6	—	—	17	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	16	2	—	4	13	18	7	—	
I. 10	696	87	12	5	—	—	24	4	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	32	15	1	15	27	42	3	—	
I. 11 V	577	98	17	0	—	—	12	6	—	—	—	30	12	—	—	—	—	3	—	15	20	—	2	21	71	4	—	
I. 11 K	453	48	10	6	—	—	13	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	28	1	—	7	8	25	8	—	
I. 12	1 096	86	7	8	—	—	10	8	—	—	—	14	7	—	—	—	—	—	—	29	17	—	2	3	32	38	11	—
I. 13	640	55	8	6	—	—	6	2	—	1	—	8	4	—	—	—	—	—	—	19	15	—	—	36	19	—	—	
I. 14	610	67	11	0	—	—	18	1	—	1	—	18	—	—	—	—	—	2	—	24	2	1	8	19	35	5	—	
I. 15	759	64	8	4	—	—	3	8	—	2	—	11	1	—	—	—	—	1	—	21	8	1	—	41	22	1	—	
I. 16	645	72	11	0	—	—	10	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	8	30	83	1	—	
I. 17	706	47	6	7	—	—	8	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	2	—	21	—	—	6	18	13	8	—	
I. 18	583	89	15	3	—	—	6	2	—	2	—	15	—	1	—	—	—	—	—	39	8	16	16	36	12	25	—	
I. 19	1 300	118	9	1	—	—	24	4	—	—	—	35	7	—	—	—	—	1	—	41	3	—	19	33	41	25	—	
I. 20	603	40	6	6	—	—	2	17	1	—	2	8	3	—	—	—	—	1	—	5	1	—	—	11	25	4	—	
I. 21	635	95	15	0	—	—	6	1	14	—	2	26	4	1	—	—	—	8	—	18	2	—	—	32	49	14	—	
I. 22	606	46	7	6	—	—	26	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	5	12	22	7	—	
K. 1	139	16	11	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	4	2	1	1	12	—	
K. 2	133	11	8	3	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	2	—	8	1	—	
K. 3	168	8	4	7	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	1	5	—	—	
K. 4	132	12	9	1	—	—	3	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	7	5	—	—	
K. 4 B	31	3	9	7	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	

A. 1	388	50	12.9	1	—	8	2	—	—	10	1	1	—	—	—	1	—	16	10	—	5	18	11	16	—	—	
A. 2	368	29	8.0	—	—	3	4	—	—	10	3	—	—	—	—	—	—	6	3	—	2	10	17	—	—		
A. 3	378	24	6.4	1	—	9	1	—	1	7	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	5	7	8	4	—		
A. 4	350	40	11.4	—	—	5	1	—	—	4	3	1	—	—	—	—	—	10	16	—	6	23	8	8	—		
A. 5	239	6	2.5	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	3	—	—		
A. 6	323	33	10.2	—	—	7	2	—	—	8	4	—	—	—	—	—	—	10	2	—	2	—	20	11	—		
A. 7	94	12	12.8	—	—	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—		
A. 8	352	19	5.4	—	—	1	10	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	3	—	6	3	9	1	—		
A. 9	272	20	7.4	—	—	3	3	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	1	5	1	5	—	11	2	2		
Ing. 1 S.	259	35	13.5	2	—	6	4	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	14	2	—	5	12	16	2	—		
Ing. 1 V.	42	4	9.5	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—		
Ing. 2 E.	202	21	10.8	—	—	2	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	13	3	5	—	—		
Ing. 2 K.	45	8	18.2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	2	4	—	2	—		
Ing. 3	256	9	3.5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	1	2	3	3	—		
Ing. 4	251	25	10.0	—	—	9	5	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	3	5	7	8	2		
T. 1	321	25	7.8	—	—	—	1	—	1	8	1	—	—	—	1	—	—	9	4	—	6	7	9	3	—		
T. 2	315	22	7.0	—	—	8	1	—	2	7	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	7	1	7	7	—		
T. 3	285	29	10.1	—	—	4	7	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	7	5	—	4	13	8	4	—		
T. 4	276	34	12.3	—	—	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	4	—	8	5	6	11	3		
Int. 1	316	39	18.1	1	6	3	2	—	—	2	—	—	—	—	—	9	13	3	—	—	2	8	11	15	3		
Int. 2	107	10	9.3	—	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	1	3	—	6	—		
Int. 3	93	6	6.5	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—		
A. U. S.	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
F. 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
F. 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
F. 3	125	5	4.0	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	2	—	—		
F. 4	95	2	2.1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		
F. 5	199	10	5.0	—	—	6	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	6	—	1	—		
Sammandrag.																											
Infanteriet	16 812	1 617	9.6	19	1 300	53	3	19	2 356	59	2	—	—	5	1	—	40	—	612	125	20	160	569	662	211	13	2
Kavalleriet	603	50	8.3	—	—	8	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	5	4	6	9	21	14	—	
Artilleriet	2 764	233	8.4	2	—	42	31	—	1	1	45	16	2	—	—	—	1	—	49	42	1	32	73	88	38	2	
Ing.-tr.	1 055	102	9.7	2	—	22	11	—	—	19	—	—	—	—	—	—	1	—	28	19	—	24	27	32	17	—	
Trängen	1 200	110	9.2	—	—	23	10	—	3	18	4	—	—	—	—	—	—	—	36	15	—	25	26	30	25	3	
Int.-tr.	416	55	13.2	1	6	4	7	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	9	15	7	3	11	15	23	3	—	
A. U. S.	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Flygtr.	419	17	4.1	—	—	7	2	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	6	6	3	2	—	
Summa	23 275	2 184	9.4	24	7 406	118	3	27	3 451	82	5	—	—	5	3	—	42	9 760	214	25	256	721	851	330	21	5	
På 100 inryckta					2.40				2.45					0.034				4.52				1.10	3.10	3.66	1.42	0.09	0.02
På 100 överförda					25.55				26.01					0.366				48.08				11.72	33.01	38.97	15.11	0.96	0.28

denter och vissa med dem i kunskaper jämförbara — vid hären jämlikt V. L. § 24 uppgå till 23 283 man. I den här föreliggande siffran 23 275 för i linjetjänst inryckta ingå förutom studenterna 419 st. vissa flygtruppförband tillhörande värnpliktiga. Hur stort de inryckta studenternas antal varit, framgår icke av de avgivna rapporterna. Det torde dock kunna beräknas, att under denna tid flertalet av de år 1928 i besiktningsgrupperna EF och C inskrivna 1 738 (1 496 + 242), linjetjänsten tilldelade studenterna under ifrågasvarande tid för första tjänstgöringens fullgörande inryckt till sina truppförband. Den här föreliggande utredningen synes kunna anses väl tjänlig att lämna en god uppfattning angående förutsättningarna i hälsoavseende hos en hel årsklass i linjetjänst inskrivna att tillgodogöra sig värnpliktsutbildningen. Detta kunde ej i samma mån sägas beträffande den föregående utredningen, vilken omfattade endast 16 493 i linjetjänst inskrivna.

I vad avser ersättningsreserven lämnar den nu föreliggande utredningen ävenledes ett värdefullare materiel än den föregående för bedömande av dess beskaffenhet i hälsoavseende. Under det att denna omfattade 4 504 man av år 1927 inskrivna ersättningsreservare, rör sig den nu föreliggande utredningen om det dubbla antalet eller 9 986 man av de följande år inskrivna.

Utredningsresultatet framgår av **tabellerna C och D**, vilka äro uppställda i överensstämmelse med motsvarande tabeller beträffande 1927 års undersökningsmateriel. Det torde därför vara tillåtet att, beträffande innebörden av besiktningsgrupper och alternativ, hänvisa till, vad därom anförts i den föregående utredningen. En viss skillnad föreligger emellertid så tillvida, att fr. o. m. den 15 maj 1929 de värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven, vilkas kroppsbeskaffenhet givit anledning till ändring i värnplikts- eller tjänstgöringsförhållande vid läkarundersökningarna å truppförbanden, hänförts enbart till endera a- eller b-alternativet (odugliga, resp. för tillfället odugliga till krigstjänst). Föreskrifter härom utfärdades i kungl. kungörelsen den 3 maj 1929 (S. F. n:r 72/1929) angående vissa ändringar i gällande i.f. samt i anslutning härtill genom g.o. n:r 832 och 1050 den 15 maj resp. den 6 juni 1929.

De linjetjänsten tillhörande värnpliktiga skola under motsvarande förhållanden enligt samma bestämmelser hänföras utöver till nyssnämnda alternativ även till alternativ, vilket innebär, att vederbörande äro mindre väl lämpade för fortsatt utbildning med vapen, men dock användbara för annan tjänstgöring. Detta alternativ, som motsvarar det föregående d-alternativet (»i avseende på kroppsbeskaffenhet icke motsvarande de fordringar tjänsten ställer på honom, men dock lämplig för tjänstgöring såsom . . .»), återfinnes även i den nu föreliggande utredningen under alternativ d.

En granskning av tabellerna C och D, i vad avser utfallet av läkarbesikningarna jämlikt i.f. § 107 av de till truppförbanden inryckta av år 1928 inskrivna värnpliktiga, visar en påfallande överensstämmelse med förhållandena beträffande de år 1927 inskrivna.

Av de 23 275 i *linjetjänst* inskrivna värnpliktiga, vilka inryckt till sina truppförband, hava 2 181 st. eller 9.4 % fått sina värnplikts- eller tjänstgöringsför-

hållanden ändrade eller föreslagna till ändring. Samma procentsiffra erhöles även för de år 1927 inskrivna 16 493 st. linjetjänstarna, om vilka den föregående utredningen rörde sig.

»Ändringsprocenten», 9·7—8·3, ligger tämligen enhetlig beträffande samtliga truppslag inom armén, dock att även nu intendenturtrupperna avvika med en så pass hög siffra som 13·2 (13·5 var motsvarande siffra för de år 1927 inskrivna). Bland dessa ligger Int. 1 även nu främst med ändringsprocenten 18·1 (22·2 år 1927), den näst högsta siffran för samtliga truppförband. Då liknande förhållande var rådande även beträffande de år 1927 inskrivna, frågar man sig, vari orsaken till denna stora utgallring ligger. Enligt under hand lämnade upplysningar synes orsaken vara att främst finna i det förhållandet, att Int. 1 fått mottaga ett jämförelsevis stort antal studenter, 51 st., och att dessas förutsättningar från hälsosynpunkt att fullgöra sin ganska ansträngande tjänstgöring icke varit de bästa. Sålunda hava av dessa 16 st. eller 31·4 % fått ändring i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden. Av de 16 st. hava 15 varit inskrivna i besiktningsgrupp C, sålunda redan vid inskrivningen behäftade med vissa skavanker, men likväl enligt gällande bestämmelser tillförda linjetjänsten. Flertalet har fått ändring i tjänstgöringsförhållandet. Även kontingenten »underbefäl och fackmän» har tydligen varit otillfredsställande i hälsoavseende, då av 72 st. inryckta 15 fått sina värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden ändrade. Det förefaller, som om vederbörande inskrivningsnämnder vid tilldelningen av de värnpliktiga till intendenturtrupperna icke i tillräcklig grad uppmärksammat Besiktningsreglementets anvisningar till ledning vid de värnpliktigas fördelning på truppslag och tjänstegrenar. Jämlikt dessa skola samma fordringar ställas på intendenturtruppernas värnpliktiga som på t. ex. armé- och fästningsartilleriets värnpliktiga. Med en strängare tillämpning av dessa anvisningar torde intendenturtruppernas ändringsprocent icke behöva överskrida den för övriga truppslag.

Hos dessa varierar givetvis ändringsprocenten rätt avsevärt å olika truppförband. Någon direkt överensstämmelse härutinnan i endera riktningen mellan nu ifrågavarande årsklass och den av år 1927 står i allmänhet icke att utläsa. I. 10 och I. 21 hava dock beträffande båda årgångarna uppvisat ganska hög ändringsprocent, 12·5 resp. 15·0 (14·2 resp. 16·3). Som synes har den dock sjunkit något för 1928 års klass.

Ingenjörtrupperna uppvisa vid flertalet kårer en ganska hög ändringsprocent, vid Ing. 2 K. t. o. m. den högsta inom armén eller 18·2. Det är Ing. 3:s låga siffra — den näst lägsta vid armén eller 3·5 % — som gör, att helhetssiffran för truppslaget blivit så låg som 9·7. Av utredningen synes dock kunna utläsas, att även ingenjörtrupperna tilldelas ett värnpliktsmateriel, som i hälsoavseende ej är tillfredsställande. Samma var iakttagelsen även beträffande de år 1927 inskrivna. Besiktningsreglementets förutnämnda anvisningar böra bättre efterlevas även beträffande tilldelningen av värnpliktiga till nu nämnda trupper.

Norrbottens artillerikår (A. 5) har beträffande denna årsklass värnpliktiga

Tab. D. Utfallet av läkarbesiktningar jäml. I. f. § 107 Åren 1928 och 1929 vid truppförbanden beträffande huvud- delen av år 1928 inskrivna värnpliktiga, tillhörande *ersättningsreserven*.

34

Truppförband	Summa inrykta	Antal ändringar i värnpliktsförhållandena		Överförda från grupp																Sjukdomen har					
		summa	på 100 inrykta	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D		
				till alternativ																bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen	
				a				b				c				d				otve-tydigt	möj-ligen	före inryckningen	efter inryckningen	upptäckts	ej konnat upptäckas
I. 1	251	7	2.8	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—
I. 2 S.	93	6	6.5	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 2 V.	157	7	4.5	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 3	210	5	2.4	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 4	68	2	2.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 5	205	10	4.9	—	—	—	4	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 6	128	15	11.7	—	—	—	2	5	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 7	108	8	7.4	—	—	—	2	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 8	191	10	5.2	—	—	1	2	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 9	177	6	3.4	—	—	—	2	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 10	167	9	5.4	—	—	—	5	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 11 V.	121	3	2.5	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 11 K.	133	3	2.3	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 12	302	6	2.0	—	—	—	1	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
I. 13	188	4	2.1	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 14	235	10	4.3	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
I. 15	129	1	0.8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 16	213	5	2.3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 17	200	9	4.5	—	—	2	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5	1	—	—
I. 18	125	3	2.4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—
I. 19	360	16	4.4	—	—	—	10	3	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	4	4	7	1	—	—
I. 20	126	4	3.2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
I. 21	89	13	14.6	—	—	—	3	5	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	—	—
I. 22	217	6	2.8	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	4	1	—	—
K. 1	203	12	5.9	—	—	—	5	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	—	7	—	—
K. 2	243	5	2.1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	3	1	—	—	—
K. 3	304	16	5.3	—	—	—	3	5	—	—	—	5	1	—	—	1	1	—	—	4	2	6	4	—	—
K. 4	303	13	4.3	—	—	—	9	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	8	3	1	—	—
K. 4 B	84	2	2.4	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—

BESIKTNINGEN AV VÄRNPLIKTIGA.

၆၆

[illegible]

legat bäst till av arméns samtliga truppförband med en ändringsprocent av endast 2·5.

Av de 2 184 värnpliktiga, som fått ändringar i sina värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, hava 1 050 st. eller 48·0 % överförts till d-alternativet och sålunda varit användbara för lättare tjänst. Odugliga till krigstjänst definitivt (alternativ a) eller tillfälligt (alternativ b) hava varit 558 och 568 man, eller i procent av överförda 25·5 resp. 26·0. Motsvarande procentsiffror för årgången 1927 voro 49·4 (d-alternativ), 26·8 och 23·5. Den ringa skillnad, som i dessa avseenden föreligger mellan de båda årsgrupperna, är, att den av år 1928 synes hava varit mer användbar för handräckningstjänst m. m., och att sålunda kassationerna nu varit något färre.

8 st. linjetjänstare hava felaktigt överförts till c-alternativet, något som vid denna tidpunkt kunde äga rum endast beträffande ersättningsreserven tillhörande värnpliktiga.

D-gruppens betydelse såsom bidragande orsak till ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden har beträffande denna årsgrupp framträtt därutinnan, att av 2 184 man 33 st. D-gruppens fått gå över till annan tjänstgöring eller befriats från krigstjänst. Självfallet har flertalet värnpliktiga tillhört F-gruppen.

Även beträffande *ersättningsreservens* värnpliktiga överensstämmer denna årgångs ändringsprocent påfallande med motsvarande för de år 1927 inskrivna. Den är nu 3·9 mot 3·6 för de sistnämnda. Av 9 986 inryckta hava 390 st. fått sina värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden ändrade. Trängen uppvisar denna gång den största procentsiffran, 6·6, mot ingenjörtrupperna (5·2) föregående år. Det synes vara särskilt T. 3, som har fått ett underhålligt materiel av ersättningsreservister, då denna trängkår av 80 st. inryckta värnpliktiga fått hemförlova 14 eller 17·5 %. Denna siffra är f. ö. den största bland arméns truppförband, därnäst komma I. 21 och I. 6 med 14·6 resp. 11·7 %. Såsom ovan framhållits uppvisade I. 21 även beträffande linjetjänstarna en hög ändringsprocent (15·0). Det synes vara framförallt sjukdomar i cirkulations- och respirationsorganen, som här medfört ändringar i värnpliktsförhållandena. Så är förhållandet även beträffande T. 3:s linjetjänst och ersättningsreserv.

Ändringsprocenten för de olika truppslagen står eljest ganska enhetlig. Ingenjörtrupperna synas detta år hava fått ett bättre materiel än årgången 1927, vilken senare uppvisade den högsta ändringsprocenten inom ersättningsreserven.

Fördelningen till de olika alternativen har, jämförd med motsvarande av år 1927, något ändrats, i det att av årsgruppen 1928 en något större kassation, 2·7 %, ägt rum av de inryckta mot 2·2 % föregående år. Beräknat på antalet överförda, visar denna ändring i värnpliktsförhållandena, att 68·5 % mot 61·5 % av årgång 1927 hänförs till a-alternativet och sålunda definitivt kasserats. Samtidigt har alternativ c nu tillförts en avsevärt mindre del av de överförda, 5·6 %, mot 13·0 % beträffande årgången 1927. Dessa förhållanden äro att hänföra till den ovan omnämnda förändringen av i. f. § 107, i anslutning till vil-

ken ersättningsreservens värnpliktiga efter den 15 maj 1929 ej längre kunnat få ändringar i tjänstgöringsförhållande utan blivit förklarade antingen definitivt eller tillfälligt odugliga till krigstjänst, därest de icke ägt tillfredsställande hälsotillstånd. Anmärkningsvärt är dock, att denna förändring icke medfört en förhöjning av b-alternativets procentsiffra, vilken är densamma som fjolårets; i stället har förändringen träffat endast a-alternativet. De 6 st. till d-alternativet överförda värnpliktiga hava i egenskap av ersättningsreservister felaktigt hit hänförts.

Av de värnpliktiga inom ersättningsreserven, vilka detta år fått ändrade värnpliktsförhållanden, äro de i D-gruppen inskrivna relativt talrikare än år 1927. Dock överväga fortfarande de i E- och F-grupperna inskrivna.

I överensstämmelse med vad fallet var beträffande den föregående utredningen angående de år 1927 inskrivna värnpliktiga, har avsetts att även beträffande den nu avhandlade årsgruppen 1928 söka erhålla en uppfattning, i vad mån de sjukdomar, vilka föranlett ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållandena, förbisetts eller icke kunnat konstateras av vederbörande inskrivningsläkare, resp. framträtt efter inskrivningsförrättningen.

Det måste då här åter med skärpa betonas, att denna del av det föreliggande utredningsmaterielet i stor utsträckning hänför sig till truppförbandsläkarnas (besiktningsläkarnas) subjektiva uppfattning, i vad mån vederbörandes sjukdomar otvetydigt eller möjligen bort kunna upptäckas vid inskrivningen. Liknande synpunkt bör givetvis läggas även på de värnpliktigas uppgifter, att deras åkommor framträtt under tiden mellan inskrivningsförrättningen och inryckningen.

Av tabell C framgår, att av 2 184 st. *linjetjänstare*, vilka fått ändrade värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, hava enligt sålunda avgivna uppgifter 977 man eller 44·73 % haft sjukdomar, vilka *otvetydigt* (256 st. eller 11·72 %) eller *möjligen* (721 st. eller 33·01 %) bort kunna upptäckas vid inskrivningen. Procentsiffrorna ligga genomgående under motsvarande för årgången 1927, då av de överförda 51·50 % hade sjukdomar, vilka ansågos otvetydigt (16·95 %) eller möjligen (34·55 %) bort kunna upptäckas vid inskrivningen. De sjukdomar, vilka beträffande linjetjänstarna anmälts hava upptäckts eller icke kunnat upptäckas vid inskrivningsförrättningen, ävensom de, vilka framträtt först efter inskrivningsförrättningen — sålunda sådana, vilka det icke torde kunna läggas inskrivningsläkarna till last att hava förbisett — äro 1 207 st. Dessa fördelas, fortfarande beräknade på antalet överförda, med 0·96 (0·58) % på sjukdomar, vilka upptäckts, 0·23 (0·90) % på vid inskrivningen ej upptäckta sjukdomar samt 54·08 (47·02) % på sjukdomar, som framträtt efter inskrivningen. Siffrorna inom parentes ange motsvarande för de år 1927 inskrivna. De båda huvudgrupperna: bort kunna upptäckas vid inskrivningen — framträtt efter inskrivningen, resp. därvid antingen upptäckts eller icke kunnat upptäckas, förhålla sig sålunda till varandra som 44·73 : 55·27. Motsvarande förhållande var beträffande de år 1927 inskrivna 51·50 : 48·50. Härav skulle sålunda framgå, att inskrivningsläkarnas arbete vid besiktningarna år 1928

Tab. E. Sjukdomar, som föranlett ändringar i värnplikts-(tjänstgörings-)förhållanden hos huvuddelen av i linjetjänst och ersättningsreserv år 1928 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden åren 1928 och 1929.

Sjukdomens art	Summa fall	På 1 (100) inryckta	Antal fall överförda från grupp																Överförda efter inryckningen		Sjukdomen har						
			till alternativ																1sta veckan	senare	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen		
																					otve-tydigt	mög-ligen	före inryckningen	efter inryckningen	upptäckts	ej kunnat upptäckas	
			a	b	c	d																					
																				69	128	41	87	38	28	3	—
																				1	1	1	1	—	—	—	—
																				38	87	3	33	54	34	—	1
																				3	1	—	—	4	—	—	—
																				16	13	1	10	15	3	—	—
																				1	3	—	—	3	1	—	—
																				5	—	1	—	4	—	—	—
																				1	1	—	—	2	—	—	—
																				44	24	—	—	47	21	—	—
																				16	32	—	8	23	17	—	—
																				—	2	—	—	2	—	—	—
																				1	—	—	—	1	—	—	—
																				—	1	—	—	—	1	—	—
																				6	2	—	2	6	—	—	—
																				1	—	—	—	1	—	—	—
																				3	7	—	2	5	3	—	—
																				4	2	—	—	5	—	1	—
																				1	—	—	—	1	—	—	—
																				3	2	—	3	2	—	—	—
																				5	10	—	7	5	3	—	—
																				14	71	1	59	8	17	—	—
																				23	26	3	16	24	6	—	—

Enuresis nocturna	13	0 4	—	—	12	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	13	—	9	1	3	—	—	
Fallandesot	18	0 4	—	—	7	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	6	1	3	1	—	2	
Neuros	148	4 3	2	1	17	16	6	3	—	18	12	3	—	—	—	—	33	110	4	56	52	31	—	
Stamning, otydligt uttal	21	0 6	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18	5	13	2	1	—	
Neuralgi	15	0 5	—	—	1	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	6	—	5	—	9	1	—	
<i>Ögonsjukdomar.</i>																								
Synnedstättning	60	1 8	—	—	—	1	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	38	14	2	16	44	24	19	9
Svårare ögonsjukdom	17	0 5	1	—	7	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	7	10	7	2	6
tårvägsjukdom	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1
<i>Öronsjukdomar.</i>																								
Nedsatt hörsel	40	1 2	—	—	1	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	26	4	2	12	28	4	24	8
Mellanöreinflammation	90	2 7	—	1	11	7	3	—	—	13	2	1	—	—	—	—	45	6	—	38	52	19	40	26
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>																								
Organiskt hjärtfel	225	6 8	9	2	101	62	34	—	—	3	—	—	—	—	—	—	9	2	2	93	132	31	127	39
Funktionellt »	142	4 3	—	—	2	—	1	—	—	11	1	2	—	—	—	—	5	2	—	91	20	3	32	110
Åderbräck	61	1 8	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	39	13	3	16	45
Andra svårare sjukdomar i cirk.org.	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
<i>Andningsorganens sjukdomar.</i>																								
Kron.sjukdom i näsan el. dess bihålor	12	0 4	1	—	1	—	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—	1	1	1	7	5	—	2	8
Genomgången lunsäcksinflamm.	65	2 0	—	—	23	18	4	—	—	11	2	—	—	—	—	—	7	—	—	22	43	3	11	36
Asthma bronchiale	14	0 5	—	—	—	4	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	12	2	7	3
Nyligen genomgången lunginflamm.	16	0 5	—	—	1	—	—	—	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8	—	10	6
Kronisk lungsjukdom (ej spec.) . .	25	0 8	2	—	8	1	2	1	—	3	2	—	—	—	—	—	3	2	—	8	17	—	8	6
Sjukdom i luftstrupe eller luftrör	24	0 7	—	—	2	1	1	—	—	9	2	—	—	—	—	—	1	1	—	3	3	1	10	14
<i>Matsmältningsorganens sjukd.</i>																								
Förlust av tänder. Sjukd. i munhålan	10	0 3	—	—	2	1	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	3	—	—	3	7	—	2	8
Mag- och tarmsår	51	1 5	1	—	21	5	1	—	—	10	8	2	—	—	—	—	2	—	—	30	21	1	6	38
Appendicit	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tarmbräck	71	2 1	—	—	1	1	—	1	—	26	8	1	—	—	—	—	1	—	—	22	9	—	24	30
Sjukdom i bukhålans organ	64	1 9	1	—	2	5	—	3	1	36	6	1	—	—	—	—	1	—	—	4	4	—	14	41
<i>Urin- och könsorganens sjukd.</i>																								
Testikelatrofi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Testikelretention	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	5	2	—
Hydrocele, varicocele	6	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	2	4	1	2	2
Annan sjukd. i urogenitalorganen .	73	2 2	2	—	23	5	11	2	—	17	6	3	—	—	—	—	1	3	—	24	49	—	18	40
Albuminuri	26	0 8	—	—	2	—	1	1	—	12	1	—	—	—	—	—	7	1	—	9	17	1	6	16
<i>Bensystemets o. ledgång:s sjukd.</i>																								
Morbus Schlatter	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Skallskada	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Krökning, snedhet eller minskad rörlighet av hals och rygg	33	1 0	—	—	1	1	—	—	—	5	1	2	—	—	—	—	1	1	—	18	3	—	15	18
Formförändr. av bröstorgel, skuldror	18	0 4	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	2	2	11
Ej spec. extremitetskada	8	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	2	6

Tab. E. (Forts.) Sjukdomar, som föranlett ändringar i värnplikts-(tjänstgörings-)förhållanden hos huvuddelen av i linjetjänst och ersättningsreserv år 1928 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden åren 1928 och 1929.

40

Sjukdomens art	Summa fall	På 1000 inryckta	Antal fall överförda från grupp																Överförda efter inryckningen		Sjukdomen har									
			till alternativ																1:a vecka	senare	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt vid efter inskrivningen		vid inskrivningen					
			a				b				c				d						otve-tydigt	mög-ligen	före inryckningen	efter inryckningen	upptäckts	ej kunnat upptäckas				
			E	F	C	D	E	F	C	D	E	F	C	D	E	F	C	D												
Formförändr., atrofi el. förkortn. av extremitet m. funktionsinskränkn.	27	0.8	—	—	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	6	2	10	17	9	9	7	2	—	—	
Benbrott eller sviter därav	41	1.2	—	—	2	—	—	—	—	22	1	4	—	—	—	—	—	—	11	1	—	26	15	2	5	27	7	—	—	
Ben- eller benhinneinflammation	12	0.4	—	—	2	1	2	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	6	6	—	4	5	3	—	—	
Sjukdom i el. kring större ledgång, upphävd el. minskad rörlighet; habituell luxation; ledsvullnad	159	4.8	—	—	9	7	4	3	—	40	14	6	—	—	—	—	9	—	51	15	1	65	94	11	45	86	15	2	—	
Kobenthet	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	
Plattfot; fotinsufficiens med avsevärd inskränkning i funktionsförmågan	127	3.8	1	—	1	1	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	2	2	86	24	2	24	103	55	47	13	6	6	—	—
Styvhet, slapphet, missbildn. el. formförändr. av fot: senknut, frostknöl	25	0.8	—	—	1	—	2	—	—	6	1	—	—	—	—	—	1	—	14	—	—	12	13	6	5	14	—	—	—	
Styvhet, slapphet, missbildn. el. formförändr. i hand m. funktionsinskr.	14	0.5	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	1	—	7	—	—	6	8	3	1	6	3	1	—	
Förlust av ett eller flera fingrar eller fingerleder	12	0.4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	—	6	6	4	2	6	—	—	—	
Sjukdomar i hud och bindväv.																														
Ärr, medförande inskränkn. i rörelseförmågan eller förenat med bräck	19	0.6	—	—	—	2	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	10	1	2	5	14	6	6	6	1	—	—	—
Sårskada	16	0.5	—	—	—	—	—	—	—	10	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	2	—	—	16	—	—	—	—
Hudsjukdom	28	0.8	—	—	4	2	—	—	—	12	3	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	11	17	3	4	19	2	—	—	—
Bensår, benröta	6	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	4	1	1	2	1	1	—	—
Myositis calcificans	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—
Svulster.																														
Struma	14	0.5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	4	—	8	6	2	8	4	—	—	—	—
Elakartad svulst	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Annan svulst	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Ej specificerad sjukdom	33	1.0	—	—	1	—	1	—	—	20	3	2	—	—	—	—	—	—	4	2	—	22	11	3	2	26	1	1	—	—
Summa	2574	77.5	24	7	416	248	130	27	8	464	126	43	—	—	7	9	14	42	9	760	217	28	941	1633	315	880	908	379	27	5
På 100 sjukdomar					32.05					25.76					1.17						41.02		36.6	63.4	12.24	34.19	37.61	14.82	1.05	0.09

BESIKTNINGEN AV VÄRNPLIKTIGA.

var, beträffande till linjetjänst uttagna, åtminstone icke sämre — snarare mera noggrant — än år 1927.

Beträffande *ersättningsreserven* visar en motsvarande beräkning, att förhållandena här ställa sig annorlunda, enär sjukdomarna hos 390 st. överförda av 9 986 inryckta värnpliktiga uppgivits hava vid inskrivningen bort kunna upptäckas i 55·90 %, under det att desamma framträtt efter inskrivningen eller därvid upptäckts i 44·10 %. En förklaring till dessa avvikande förhållanden kan måhända sökas däri, att ersättningsreserven till största delen rekryterats av värnpliktiga tillhörande besiktningsgrupperna E och D, sålunda något sämre primärmateriel än linjetjänsten, som erhållit huvudparten av sina värnpliktiga från F-gruppen. D-gruppen är givetvis alltid behäftad med vissa skavanker, även E-gruppen understundom, fast därom ingen direkt uppgift lämnats å läkarkortet. I fall dessa sedermera föranlett ändring i värnpliktsförhållande, ligger det nog nära till hands att anse, att inskrivningsläkaren icke uppmärksammat den härtill bidragande orsaken. Att motsvarande förhållande beträffande årsgruppen 1927 stod vid 43·35 : 54·65, kan möjligen bero därpå, att undersökningsmaterialet då var så mycket mindre än årgången 1928. Ändringsprocenten avvek såsom redan anförts icke i nämnvärd grad.

En sammanställning av de båda grupperna i linjetjänst och ersättningsreserv år 1928 inskrivna värnpliktiga, vilka under ifrågavarande tid inryckt till truppförbanden, visar, att av 33 261 sålunda inryckta 2 574 st. fått ändring i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden. Detta ger en ändringsprocent av i medeltal 7·7. Av de sålunda överförda hava enligt truppförbandsläkarnas åsikt hos 1 195 st. (= 46·5 %) sjukdomarna bort kunna upptäckas vid inskrivningen, under det att hos 1 379 st. (= 53·6 %) dylik möjlighet icke förelegat; i den senare kategorien medräknas även de sjukdomar, som angivits hava vid samma tillfälle upptäckts och i läkarkorten anmärkts.

Redan primäruppgifterna visa sålunda, att flertalet sjukdomar varit sådana, som det vid inskrivningsförrättningar icke stått i vederbörande besiktningsläkares makt att upptäcka. En motsvarande granskning av dessa uppgifter i överensstämmelse med vad, som ägde rum beträffande årsgruppen 1927, varom hänvisas till den föregående utredningen, ger även nu vid handen, att en ej oväsentlig avprutning bör vidtagas beträffande kategorierna »bort kunna upptäckas vid inskrivningsförrättningen». Även om denna avprutning nu icke kan sättas så hög som beträffande föregående årgång utan hållas vid 10 % beträffande dem, vilka ovillkorligen bort kunna upptäckas, samt 30 % i vad avser de fall, som möjligen kunnat upptäckas vid inskrivningen, gör detta en avgång av 31 man från den förstnämnda och 254 man från den sistnämnda kategorien, d. v. s. 285 man av anmälda 1 159, vilkas sjukdomar ansetts bort upptäckas vid inskrivningen. Återstår därmed 910 man, som vid inskrivningen varit behäftade med sjukdomar av sådan art, att desamma med större noggrannhet från inskrivningsläkarnas sida bort kunna upptäckas. Härav följer, att 35·4 % av de sjukdomar, som föranlett överföring, med skäl kunna

anses bort hava varit diagnosticerbara vid inskrivningen, under det att beträffande 64·6 % möjlighet härtill icke förelegat.

En avgång under dylika förhållanden av 910 man från *inryckta* 33 261 man ger en procentsiffra om 2·7 (»felbedömningsprocenten»). Avgången på grund av orsaker, som icke kunna påbörjas inskrivningsläkarna, blir — beräknad ävenledes på samtliga inryckta — härmed 5·0 %. Motsvarande siffror för årgången 1927 voro 2·4 resp. 5·6 % — en påfallande överensstämmelse sålunda.

Avgångsprocenten, 9·4, från enbart i linjetjänst inryckta fördelar sig i överensstämmelse härmed sålunda, att 3·2 % falla på kategorien »bort upptäckas vid inskrivningen», under det att 6·2 % falla på den del, som avgått på grund av sjukdomar, vilka vid samma tid konstaterats eller icke kunnat upptäckas av inskrivningsläkarna. För de år 1927 inskrivna voro motsvarande siffror 3·3 resp. 6·4 %.

Såsom i den föregående utredningen uttalats beträffande orsakerna till ifrågavarande felbedömning av de inskrivningsskyldiga, synas dessa, i betraktande av nämnda dock ganska obetydliga siffror, som röra sig om 3 %, vara att i huvudsak hänföra till »den ofullkomlighet, som vidlåder allt mänskligt handlande, delvis till orsaker, som stå i samband med de säregna förhållandena vid inskrivningsförrättningarna», och varom i nämnda utredning närmare ordats.

Tabellerna E och F lämna upplysningar angående de sjukdomar, vilka vid efterbesiktningarna vid truppförbanden föranlett ovan omförmälda ändringar i den sammanslagna linje- och ersättningskontingentens värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, ävensom angående fördelningen på olika arméfördelningar o. s. v. av de mera anmärkningsvärda bland dessa sjukdomar. I tabellen F ingå ej heller nu uppgifterna från flygkåren.

Cirkulationsorganens sjukdomar, enkannerligen de organiska och funktionella hjärtfelen, hava i 11·1 % (6·8 resp. 4·3) av fallen varit orsak till nämnda förändringar. Gotland och Södra arméfördelningen ligga i dessa förhållanden före övriga arméfördelningar. Även nu hava de flesta av de med funktionella hjärtfel behäftade överförts till d-alternativet och sålunda, fast i lindrigare tjänst, kvarhållits vid truppförbanden. Denna gång synes de funktionella hjärtfelens bedömande hava krävt något längre tid, då överföringen huvudsakligen skett efter 1. veckans utgång efter inryckningen. De organiska hjärtfelen hava i flertalet fall ansetts bort kunna upptäckas vid inskrivningen, så även ehuru i mindre utsträckning de funktionella. Betydelsen av en noggrann observation av de inskrivningsskyldigas hjärtan bör tydligen understrykas; försumligheter härutinnan äro ej att utesluta, då av 225 st. med organiska hjärtfel behäftade — varav 158 st. ansetts bort kunna upptäckas vid inskrivningsförrättningen — 122 man inskrivits i besiktningsgruppen F (EF). Uppskovsmöjlighetens användande i tveksamma fall bör ånyo understrykas.

Så är även fallet med »allmän svaghet», som fortfarande utgör den näst största orsaken till vidtagna förändringar i de inrycktas värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden. Flertalet har givetvis gått till d-, därefter till b-alternativet. Av de 197 st. överförda hava 127 inskrivits i bästa besiktnings-

Tab. F. Fördelning arméfördelningsvis av vissa vid efterbesiktningarna konstaterade sjukdomar hos huvuddelen av i linjetjänst och ersättningsreserv år 1928 inskrivna värnpliktiga, vilka inryckt ären 1928 och 1929.

Sjukdom	Gotlands trupper		Övre Norrlands trupper		Norra arméförd.		Östra arméförd.		Västra arméförd.		Södra arméförd.	
	Inryckta 919 man		Inryckta 4 255 man		Inryckta 4 562 man		Inryckta 11 584 man		Inryckta 5 824 man		Inryckta 5 238 man	
	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta
Allmän svaghet	22	23.94	16	3.76	24	5.26	79	6.82	26	4.46	25	4.77
Tuberkulos (alla former)	5	5.44	31	7.29	33	7.23	39	3.37	28	4.81	28	5.35
Gonorrhé	1	1.08	5	1.18	16	3.51	25	2.16	9	1.55	11	2.10
Reumatism	5	5.44	7	1.65	5	1.10	21	1.81	5	0.86	4	0.76
Sinnessjukdom	—	—	3	0.71	2	0.44	5	0.43	5	0.86	—	—
Sinnesslöhet. Nedsatt fattningsförm.	8	8.70	6	1.41	13	2.85	25	2.16	17	2.92	15	2.86
Organisk nervsjukdom	3	3.26	8	1.88	6	1.32	12	1.04	8	1.37	12	2.29
Enuresis nocturna	2	2.18	1	0.24	1	0.22	6	0.52	—	—	2	0.38
Fallandesot	—	—	3	0.71	1	0.22	3	0.26	2	0.34	4	0.76
Neuros	10	10.88	13	3.06	16	3.51	45	3.88	26	4.46	33	6.30
Stamning, otydligt uttal	1	1.08	2	0.47	3	0.66	9	0.78	3	0.52	3	0.57
Neuralgi	2	2.18	1	0.24	3	0.66	4	0.35	3	0.52	2	0.38
Synnedläggning	3	3.26	10	2.35	11	2.41	25	2.16	2	0.34	7	1.34
Nedsatt hörsel	5	5.44	3	0.71	6	1.32	19	1.64	2	0.34	5	0.95
Otitis media	5	5.44	8	1.88	21	4.60	20	1.73	17	2.92	19	3.63
Organiskt hjärtfel	8	8.70	35	8.23	34	7.45	55	4.75	54	9.27	37	7.06
Funktionellt hjärtfel	6	6.53	8	1.88	20	4.38	52	4.49	15	2.58	41	7.83
Åderbräck	5	5.44	3	0.71	7	1.53	28	2.42	8	1.37	10	1.91
Sjukdomar i näsan eller dess bihålor	—	—	2	0.47	2	0.44	2	0.17	4	0.69	2	0.38
Genomgången lungsäcksinflammation	3	3.26	13	3.06	17	3.73	13	1.12	10	0.72	8	1.53
Asthma bronchiale	—	—	2	0.47	1	0.22	2	0.17	6	1.03	3	0.57
Sjukdomar i luftvägarna	3	3.26	2	0.47	7	1.53	4	0.35	6	1.03	2	0.38
Mag- och tarmsår	—	—	10	2.35	6	1.32	13	1.12	10	0.72	11	2.10
Tarmbräck	3	3.26	10	2.35	11	2.41	15	1.29	2	0.34	29	5.54
Sjukdomar i bukhålan etc.	5	5.44	8	1.88	10	2.19	20	1.73	13	2.23	8	1.53
Sjukdomar i urogenitalorganen	3	3.26	8	1.65	15	3.29	26	2.24	13	2.23	9	1.72
Albuminuri	1	1.08	5	1.18	3	0.66	9	0.78	3	0.52	5	0.95
Kräkn. minskad rörligh. i hals o. rygg	4	4.85	1	0.24	5	1.10	15	1.29	2	0.34	6	1.15
Formförändr. l. förkortn. av extremitet	5	5.44	4	0.94	4	0.88	6	0.52	4	0.69	4	0.76
Benbrott eller sviter därav	1	1.08	5	1.18	10	2.19	10	0.86	5	0.86	10	1.91
Sjukd. i eller kring större ledgång, minskad rörlighet; habituell luxation: ledsvullnad	9	9.79	14	3.29	27	5.92	54	4.66	18	3.09	34	6.49
Plattfot eller annan fotinsufficiens	9	9.79	10	2.35	19	4.16	59	5.09	9	1.55	21	4.01
Formförändring med funktionell inskränkning av fot	2	2.18	3	0.71	5	1.10	2	0.17	2	0.34	—	—
Hudsjukdom	3	3.26	3	0.71	6	1.32	8	0.69	2	0.34	2	0.38
Struma	2	2.18	4	0.94	5	1.10	10	0.86	1	0.17	6	1.15
—	—	—	2	0.47	7	1.53	2	0.17	2	0.34	1	0.19

gruppen, något som visar på, att förbiseenden härutinnan torde förekomma. Detta har även understrukits i truppförbandsläkarnas uttalanden, beträffande i vad mån denna defekt bort kunna upptäckas vid inskrivningen. Den allmänna svagheten har fortfarande förekommit mest på Gotland och inom Östra arméfördelningen.

Tuberkulosen, särskilt den i andningsorganen, utgör även för denna årsgrupp värnpliktiga en ofta förekommande orsak till ändring i värnpliktsförhållande. Frekvensen synes detta år dock hava varit något mindre, 5.0 ‰ av de inryckta, mot 5.8 ‰ föregående årsgrupp. Fortfarande är det Övre Norrlands trupper samt Norra arméfördelningen, vilka uppvisa det största antalet tuberkulosfall eller 7.29 resp. 7.23 fall per 1 000 inryckta värnpliktiga. Bäst ställd i detta avseende står Östra arméfördelningen med 3.37 ‰. I allmänhet har tuberkulosen uppgivits hava framträtt efter inskrivningen men före inryckningen, och avgörandet angående vederbörandes tjänstbarhet har vid truppförbanden kunnat fattas först efter någon tids observation. Flertalet fall har givetvis överförts till a- och b-alternativen och hemförlovats.

Neurosernas frekvens är anmärkningsvärd, 4.3 ‰, för hela armén. Gotland och — såsom även beträffande föregående årsklass — Södra arméfördelningen ligga främst med 10.9 resp. 6.3 ‰ av inryckta. Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförmåga) har ävenledes förekommit rel. oftast på Gotland.

Inom gruppen bensystemets och ledgångarnas sjukdomar intaga sjukdomarna i eller kring större ledgångar den dominerande ställningen. Flertalet av dessa angives dock hava framträtt först efter inskrivningen, en anmärkningsvärd stor del dock även därförinnan, då dessa anmälts bort hava upptäckts vid inskrivningen. En ökad uppmärksamhet från inskrivningsläkarnas sida på ej blott nu nämnda defekter utan måhända än mer på förekomsten av fotinsufficienser, särskilt plattfötter, är önskvärd.

De senare hava förekommit i stor utsträckning inom fotinsufficiensgruppen, som visar 127 fall, d. v. s. 3.8 ‰ av antalet inryckta. Gotland och Östra arméfördelningen uppvisa fortfarande det relativt högsta antalet fotinsufficienser (9.79 resp. 5.09 ‰) bland de inryckta. Såsom i den föregående utredningen framhållits, ligger svårigheten vid observationen av ifrågavarande åkommor mindre i ställandet av diagnosen plattfot än i bedömandet av graden insufficiens hos foten. Detta framgår med all tydlighet ur truppförbandsläkarnas rapporter, att samtidigt som åkomsten ansetts bort kunna upptäckas vid inskrivningen, vederbörande efter inryckningen överförts till annan tjänst i allmänhet först efter en tids observation. Att 93 st. av rapporterade 127 fall inskrivits i besiktningsgrupp F, synes dock tyda på, att vederbörande inskrivningsläkare ej haft uppmärksamheten tillräckligt inriktad på de värnpliktigas fötter. Om så däremot varit förhållandet, hade flertalet av dessa fall åtminstone icke hänförts till bästa besiktningsgrupp.

Strumafallens antal är i det föreliggande undersökningsmaterielet avsevärt mindre, såväl absolut som relativt, än i den föregående årsgruppen. Norra arméfördelningen och här I.13, uppvisa även nu de högsta siffrorna.

Uppgifterna för årsgrupperna 1927 och 1928, i vad beträffar tidpunkten för verkställda överföringar av de värnpliktiga, överensstämma väl med varandra. 63.4 % av de överförda hava skilts från sina utbildningskontingenter, först efter det en vecka från inryckningen gått; 36.6 % redan under loppet av denna första vecka. Motsvarande siffror för årsgruppen 1927 voro 67.8 resp. 32.2 %.

Tab. G. Besiktningsläkarnas verksamhet vid 1928 års inskrivningsförrättningar, till viss del jämförd med utfallet av efterbesiktningarna åren 1928 och 1929.

Rullföringsomr. nr	Inskrivningen förrättad av		Sä förrättningsdagar	Medeltal per dag		Summa läkarbesiktigade	Sjukdomen har vid inskrivningen bort kunna upptäckas				Rullföringsomr. nr	Inskrivningen förrättad av		Sä förrättningsdagar	Medeltal per dag		Summa läkarbesiktigade	Sjukdomen har vid inskrivningen bort kunna upptäckas								
	ordin. trupp-förb.-läkare	e. läkare		läkarbesiktigade	prövade		otvetyd.		möjligen			ordin. trupp-förb.-läkare	e. läkare		läkarbesiktigade	prövade		otvetyd.		möjligen						
							i allt	% av läkarbesikt.	% av läkarbesikt.	i allt								% av läkarbesikt.	% av läkarbesikt.							
1	—	1	16	64	51	816	8	1.0	16	2.0	40	—	1	14	55	48	681	2	0.3	6	0.9					
2	—	1	20	60	53	1060	8	0.8	15	1.4	41	—	1	15	54	48	726	1	0.1	1	0.1					
3	1	—	21	52	46	982	6	0.6	20	2.0	42	1	—	12	50	44	537	3	0.6	12	2.2					
4	1	—	15	58	50	772	8	1.0	14	1.8	43	—	1	12	58	54	651	4	0.6	9	1.4					
5	—	1	13	59	51	670	7	1.0	15	2.2	44	1	—	13	60	55	719	6	0.8	12	1.7					
6	1	—	16	63	55	884	5	0.6	6	0.7	45	1(3)	—	77	59	51	3 909	15	0.4	58	1.5					
7	1	—	13	49	43	566	7	1.2	7	1.2	46	—	1	43	48	37	1 632	8	0.5	29	1.8					
8	1	—	20	44	38	773	7	0.9	21	2.7	47	—	1	17	54	46	783	4	0.5	25	3.2					
9	1	—	15	49	41	617	2	0.3	13	2.1	48	—	1	16	49	38	623	5	0.8	6	1.0					
10	1	—	16	52	42	682	—	—	20	2.9	49	1	—	22	42	34	748	4	0.5	6	0.8					
11	1	—	15	47	43	656	6	0.9	4	0.6	50	1	—	23	46	39	912	2	0.2	10	1.1					
12	1	—	12	59	48	582	2	0.3	7	1.2	51	—	1	13	54	43	571	6	1.1	7	1.2					
13	1	—	17	55	42	727	—	—	10	1.4	52	1	—	15	52	45	675	6	0.9	6	0.9					
14	1	—	13	53	46	598	2	0.3	9	1.5	53	—	1	17	49	42	715	4	0.6	4	0.6					
15	1	—	14	58	43	602	1	0.2	6	1.0	54	1	—	20	47	40	811	1	0.1	9	1.1					
16	—	—	13	44	37	488	1	0.2	14	2.9	55	—	1	19	44	39	753	7	0.9	14	1.9					
17	—	1	17	66	45	778	2	0.3	12	1.5	56	—	1	16	51	42	674	2	0.3	14	2.1					
18	1	—	21	44	39	819	5	0.6	3	0.4	57	1	—	24	38	33	814	6	0.7	15	1.8					
19	1	—	15	46	38	578	1	0.2	4	0.7	58	1	—	24	39	33	810	5	0.6	27	3.8					
20	1	—	23	46	37	873	7	0.8	3	0.3	59	—	1	23	36	32	747	3	0.4	24	3.2					
21	1	—	16	51	44	712	5	0.7	4	0.6	60	1	—	33	44	38	1 258	3	0.2	10	0.8					
22	—	1	12	48	42	509	9	1.6	4	0.8	61	—	1	30	41	34	1 045	7	0.7	14	1.3					
23	1	—	15	58	55	829	2	0.2	10	1.2	62	1	—	20	45	37	752	4	0.5	15	2.0					
24	—	1	14	54	52	736	5	0.7	9	1.2	63	—	1	25	46	32	800	4	0.5	19	2.4					
25	1	—	11	52	48	587	4	0.7	8	1.5	64	1	—	26	33	26	694	1	0.1	8	1.2					
26	1	—	8	63	57	463	2	0.4	4	0.9	65	—	1	16	43	35	562	5	0.9	6	1.1					
27	—	1	19	63	51	985	5	0.5	10	1.0	66	—	1	15	45	37	561	1	0.2	12	2.1					
28	1	—	38	60	49	1 893	14	0.7	20	1.1	67	1	—	28	48	41	1 174	—	—	26	2.2					
29	1	—	16	45	39	637	1	0.2	6	0.9	68	1	—	15	49	41	628	1	0.2	8	1.3					
30	1	—	21	54	41	876	—	—	8	0.9	69	—	1	27	38	32	865	2	0.2	6	0.7					
31	1	—	31	47	39	1 228	4	0.3	16	1.3	70	—	1	20	43	39	783	3	0.4	8	1.0					
32	—	1	25	53	48	1 211	4	0.3	11	0.9	71	—	1	23	35	27	627	4	0.6	7	1.1					
33	1	—	16	48	43	689	3	0.4	2	0.3	72	1	—	14	43	38	537	2	0.4	7	1.3					
34	1	—	20	42	38	767	3	0.4	23	3.0	73	—	1	18	50	41	738	11	1.5	11	1.5					
35	—	1	18	34	30	550	3	0.5	3	0.5	74	—	1	19	48	40	761	9	1.2	11	1.4					
36	—	1	19	42	36	686	3	0.4	8	1.2	75	—	1	4	34	27	110	3	2.7	6	5.5					
37	—	1	19	36	34	664	5	0.8	9	1.4	76	—	1	3	47	37	112	1	0.9	4	3.6					
38	1	—	15	43	38	571	—	—	9	1.6	77	—	1	3	39	32	97	5	5.1	13	13.4					
39	1	—	12	51	49	594	—	—	7	1.2	78	—	1	3	43	38	116	1	0.9	5	4.3					

Tabell G lämnar en del upplysningar beträffande arbetet vid inskrivningsförrättningar åren 1928. Vid dessa hava truppförbandsläkare i flertalet fall varit tjänstgörande; extra läkarnas (av generalfältläkaren beordrade) antal var 31 st. eller sålunda ett par mer än föregående år. Förrättningsdagarnas antal vid de olika rullföringsområdena har varierat mellan 43 (r.o. n:r 46)

och 3 (Gotland, där dock samma läkare varit ianspråktagen för flera rullförlingsområden). Vid r.o. n:r 26 (Norrköpings östra) har förrättningsdagarnas antal varit endast 8 samtidigt med ett tydligen ganska forcerat besiktningensarbete, då därvid i medeltal 57 man (en dag t. o. m. 101 st.) läkarbesiktigats per dag. Resultatet av detta arbete synes emellertid hava varit mycket tillfredsställande, enär hos de besiktigade och sedermera till truppförbanden inryckta ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden på grund av sjukdomar, som ansetts bort kunna upptäckas vid inskrivningen, behöft göras i endast 6 fall, d. v. s. 1·3 % av de läkarbesiktigade.

Medeltalet för vid samtliga rullförlingsområden per dag läkarbesiktigade är 42; vid de olika rullförlingsområdena rör sig denna dagssiffra i medeltal mellan lägst 26 (r.o. n:r 64) och högst 57 (r.o. n:r 26). Samma rullförlingsområden uppvisade även vid inskrivningarna 1927 det årets minimi- och maximisiffror (25 resp. 65). Om än sålunda inskrivningsläkarnas arbete per dag i allmänhet kan sägas hava väl motsvarat eller t. o. m. understigit vad, som i den föregående utredningen härutinnan angavs såsom en läkares normala prestationsförmåga eller 50 undersökningar per dag, visa primäruppgifterna från rullförlingsområdena, att vissa dagar densamma tagits allt för mycket i anspråk, för att ett tillfredsställande arbetsresultat skall kunna erhållas. Ej sällan hava sålunda besiktningar måst verkställas på 60—96 st. värnpliktiga per dag. Andra dagar hava dessa läkare haft att på samma förrättningsställe besiktiga endast något 10-tal värnpliktiga eller t. o. m. mindre. En utjämning av de per dag undersöktas antal är alltså med hänsyn tagen till förhållandena vid 1928 års inskrivningar fortfarande önskvärd.

Att av tabell G söka bedöma, i vad mån resultatet av läkarnas arbete vid 1928 års inskrivningar ställt sig olika för truppförbandsläkarna och för de av generalfältläkaren beordrade, mindre truppvana extra läkarna, är för detta år rätt vanskligt. Detta på grund därav, att bland dessa senare läkare ingått ej mindre än 6 st. äldre eller yngre f. d. truppförbandsläkare, sålunda även väl rutinerade besiktningsläkare. Med fränseende dock av tabellens uppgifter angående dessa 6 läkare, visar det sig, att, enligt truppförbandsläkarnas åsikt, de återstående av generalfältläkaren beordrade extra läkarna i 0·7 resp. 1·5 % av antalet läkarbesiktigade ansetts otvetydigt resp. möjligen vid inskrivningen bort hava upptäckt de sjukdomar, som sedermera vid truppförbanden konstaterats hos de inryckta. Motsvarande siffror för de i tjänst varande truppförbandsläkarna voro 0·4 resp. 1·4 %. Sålunda ett praktiskt taget likartat arbetsresultat.

*

Den verkställda undersökningen angående de år 1928 inskrivna och till truppförbanden sedermera inryckta värnpliktigas förutsättningar från hälsosynpunkt att fullgöra avsedd värnpliktsutbildning har, såsom av det ovan anförda framgår, visat en påfallande överensstämmelse med motsvarande utredning beträffande de föregående år inskrivna värnpliktiga. Ehuru denna utredning såsom ovan framhållits omfattat, beträffande linjetjänsten, en praktiskt taget hel årsklass, och beträffande ersättningsreserven större delen av

årskontingenten, under det att föregående utredning omfattade avsevärt mindre del av dylik, blir slutresultatet sålunda i huvudsak — om än med smärre korrigeringar av sifferuppgifterna — överensstämmande med sammanfattningen av den utredning, som verkställdes över de år 1927 inskrivna och till truppförbanden följande år inryckta värnpliktiga.

Det har sålunda framgått:

att ej endast den värnpliktskontingent, som uttages till ersättningsreserv, utan även den, som uttages till linjetjänst, efter inryckningen till truppförbanden till sin storlek avsevärt reduceras;

att denna reduktion, som i sin helhet belöper sig till 7·7 % av antalet inryckta, beträffande linjekontingenten uppgår till 9·4 % mot 3·9 % för ersättningsreserven;

att av de sålunda från avsedd tjänstgöring undandragna 36·6 % redan under första veckan av sin tjänstgöring skiljas från resp. utbildningskontingenter mot 63·4 % först under senare tid;

att orsaken till nämnda avgång av värnpliktiga, i den mån denna ej är att tillskriva sjukdomar hos de inryckta, vilka vid inskrivningarna bort kunna iakttagas av respektive inskrivningsläkare — något, som visat sig vara förhållandet i 35·4 % av sjukdomsfallen eller hos 2·7 % av antalet inryckta — i huvudsak är att hänföra till sjukdomar eller åkommor, vilka *dels* förefunnits hos i besiktningsgrupperna C och D inskrivna värnpliktiga, tilldelade linjetjänsten eller ersättningsreserven, *dels* vid tiden för inskrivningen icke förefunnits eller ännu icke framträtt i den form, att densamma kunnat konstateras av nämnda läkare. Sistnämnda orsaker hava förelegat i 64·6 % av fallen eller hos 5·0 % av de inryckta;

att de sjukdomar, vilka företrädesvis varit framkallande orsak till ifrågasvarande ändringar i de inrycktas värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, varit sådana, att desamma, därest de förefunnits redan vid inskrivningen, i allmänhet äro svåra att såväl diagnosticera som bedöma, i vilken mån de kunna vara hinderliga för avsedd utbildning. Dessa äro i huvudsak tuberkulos, allmän svaghet, organiska och funktionella hjärtfel, nervsjukdomar samt ben-systemets sjukdomar;

att resultatet av inskrivningsläkarnas arbete är — att döma av här föreliggande material — ensartat, antingen desamma äro truppförbands- eller extraläkare, kommenderade av generalfältläkaren.

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Tab. 8 anger 38 135 [38 369] vårdade, varav 206 [233] kvarliggande från föregående år, med ett sammanlagt antal sjukdagar av 304 255 [295 865] eller 3·94 [3·61] % av tjänstgöringsdagarnas antal. Vid truppen hava vårdats 12 482 [11 898], å militärsjukhus 25 017 [25 714] och å civilt sjukhus 638 [757] man. Såsom dugliga till fortsatt krigstjänst hava avförts 37 302,

såsom odugliga 551. Sjukligheten visar sålunda såväl absolut som relativt taget någon minskning mot föregående år, om man ser till antalet individer; antalet sjukdagar har däremot ökat.

Inalles hava inträffat 73 [72] dödsfall, därav 8 [3] i influensa, 16 [19] i lunginflammation, 6 [9] av tuberkulos, 3 [7] självmord, 9 [7] olycksfall och 8 [5] fall i varfeber (Tab. 12).

De vanligaste sjukdomarna (Tab. 9) hava liksom de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bensystemets sjukdomar samt yttre skador. Av de två första grupperna visade halsfluss största frekvensen eller 6 559 [7 068] fall, akut och kronisk luftrörskatarr 3 791 [4 859], influensa 2 482 [1 030], vaccinationsbesvär 1 097, rash 811, feber av obestämd art 704, strupkatarr 575, påssjuka 497, septisk lymfåder- och lymfkörtelinflammation 373 och akut ledgångsreumatism 186; däremot scharlakansfeber och difteri ett ringa antal fall. Något särskilt anmärkningsvärt i övrigt visa siffrorna icke. — I fråga om de epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika tider av året visar difteri med sina obetydliga tal något stegring på eftersommaren, scharlakansfeber liksom mässling sin största utbredning under förra halvåret; påssjukan visade under våren och försommaren höga tal, men minskade därefter, under det att influensa visade avsevärda maxima under årets fyra första månader (Tab. 10).

De smittsamma könssjukdomarna bland fast anställda och värnpliktpiktiga visa enligt Tab. 11 följande siffror: dröppel 273 [261], enkelt veneriskt sår 3 [2], nyförfärvad syfilis 12 [12] och recidiverande syfilis 1 [2]. Här anförda siffror avvika från de i Tab. 9 uppgivna, enär de polikliniska fallen här medräknats.

Revaccination. Av manskapet revaccinerades under året 34 896. Enligt nedanstående siffersammanställning var resultatet gott i 28 377 fall och negativt i 6 028 eller 81·3 [87·3], resp. 17·3 [11·5] %. Av samtliga revaccinerade fingo 41 % 3 snitt, 23 % 2 snitt och 36 % endast 1 snitt; resultatet var gott i 85, 80 och 28 % inom varje kategori. Rörande resultatet i de olika truppförbanden se Tab. 13.

Resultatet av 1929 års revaccinationer vid arméns samtliga truppförband.

	Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t e t						Sjukskrivna		Sjukdagar	
		Gott		Osäkert		Intet		Antal	På 100 av de revac- cine- rade	Antal	På varje sjuk- skri- ven
		Antal	På 100 revac- cine- rade	Antal	På 100 revac- cine- rade	Antal	På 100 revac- cine- rade				
Revaccinerade											
med 3 snitt . . .	14 311	12 174	85	206	1	1 931	14	663	4·63	2 988	4·51
, 2 , . . .	7 901	6 289	80	186	2	1 426	18	284	3·59	1 282	4·51
, 1 , . . .	12 684	9 914	28	99	1	2 671	21	269	2·11	1 063	3·95
I allt	34 896	28 377	81	491	1	6 028	17	1 216	3·48	5 333	4·89

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen hava vårdats inalles 12 968 [12 496] patienter, varav under året 12 618 [12 194] nyintagna. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 215 814 [192 242], sålunda en stark ökning mot föreg. år. Av de intagna voro 5 138 [4 248] civila med 121 159 [96 001] underhållsdagar och 1 111 [1 137] tillhörde flottan med 18 791 [20 257] vård dagar (Tab. 14 a, b). I Tab. H här nedan lämnas en översikt av den civila sjukvården vid garnisonssjukhusen.

Tab. H. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen år 1929.

Garnisonssjukhus	Antal sjukplatser ¹ d. 31/12	Under året		Antal underhållsdagar	Antal vårdade			Vård dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång högst	lägst	
Stockholm	220	398	25	11 537	32	56	10	29
Karlsborg	61	407	25	10 197	28	45	10	25
Boden	230	2 310	108	45 160	124	179	72	20
Skövde ²	33	446	16	10 037	27	39	7	23
Visborg	78	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	96	565	20	9 669	26	38	10	17
Eksjö	86	461	35	16 130	44	67	28	35
Sollefteå	90	551	36	18 429	51	69	32	33
Summa	894	5 138	265	121 159	332	.	.	24

¹ För hela sjukhuset, för civila enbart i regeln ej fastställt. — ² Utom epidemiavd.

I Tab. 15 meddelas sjukdomsorsaker för de å garnisonssjukhusen vårdade med uteslutande av civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till K. medicinalstyrelsen för att enligt överenskommelse inflyta i dess årsberättelse. Hithörande uppgifter äro helt och hållet uppställda enl. medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914 eller samma blankettformulär som för lasarett (Tab. 9 däremot såsom förut). De vanligaste sjukdomarna hava varit halsfluss 1 101 fall, influensa 454, akuta bronchiter 465, gonorré 167, rubeola 135, septichæmia 125, tuberkulos 139, påssjuka 102 samt av blindtarmsinflammation ej mindre än 246 fall. Antalet olycksfall har varit ganska betydande; för benbrott hava vårdats 179 fall, för ledvrickningar 149, för sår 183 och för kontusioner 211 fall.

Vad särskilt beträffar garnisonssjukhuset i Stockholm hava å dess röntgenavdelning under året utförts 1824 undersökningar, huvudsakligen beträffande skelettsystemet (656) respirationsorganen (665) och digestionsorganen (222). Röntgenbehandling har givits till 36 patienter och båglysbehandling till 87. — Å dess poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar hava behandlats 728 patienter (3 895 besök), å dess ögonpoliklinik 371 (646 besök) samt å tandpolikliniken 1 929 patienter (9 645 besök). — Å polikliniken för hud- och könssjukdomar hava behandlats 751 patienter (4 393 besök), därav för gonorré 234 fall, ulcus molle 1, syphilis acquisita 64 (därav syph. recens 32) samt för hudsjukdomar nära 400. — Rörande verksamheten vid garnisonssjukhusets apotek må meddelas, att inkomsterna uppgått till omkr. 73 600 kr.,

varav för sålda läkemedel till sjukhuset 44 900 kr. samt till truppförbanden m. m. 28 700 kr. Utgifterna hava uppgått till 74 700 kr., därav löner 27 500 kr., hyror 8 000, fränsett avskrivningar å 4 700 kr. samt ökning av lagret med 5 500 kr.

En tablå över kostnader för truppsjukvården (Tab. 1) visar, med bortseende från intendenturkompanier och vissa skolor, att totala dagskostnaden pr man och dag vid infanteriet och trängen gått till avsevärt högre belopp än vid andra vapenslag eller resp. 4·55 och 4·40 öre; vid ingenjörtrupperna uppgick den till 3·83, vid artilleriet 3·44 och kavalleriet 3·37 öre; maximum nås av Livgrenadjärregementet (13·14), som haft stora nyanskaffnings- och medikamentskostnader, därefter av Jönköping-Kalmar reg. (12·25), Västernorrlands reg. (14·46), varvid dock är att märka att för dessa tre regementen även kostnader för civila patienter ingå, Norrbottens reg. (5·40), Norrbottens art.-kår (4·87) samt Bodens ingenjörkår (4·86); lägsta siffran visar Norra skånska infanteriregementet (1·78) och Hälsinge regemente (1·84). Flertalet hålla sig omkring 3 å 4 öre. Söker man efter orsakerna hertill, så kunna möjligen vissa upplysningar erhållas ur specificeringen i samma tablå samt ur tabellerna över sjukdomarna vid truppförbanden. Att ingå på en närmare diskussion om detta, torde dock vara omöjligt, då man vet, huru många olika faktorer, som härvidlag inverka och som ej framgå ur dessa sammanställningar. Så mycket torde dock kunna sägas, att utgifter för epidemier ingenstädes synas hava varit utslagsgivande för omkostnadernas storlek. Däremot synes tandvården, som finnes särskilt upptagen, för vissa truppförband hava inverkat något. Sjukhuskostnaderna spela även för vissa truppförband stor roll, ävensom kostnader för nyanskaffning av materiel och för förbrukningsmateriel.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $\frac{1}{7}$ 1928— $\frac{30}{6}$ 1929.

F. Fältveterinärkåren.

Personalen på stat skall utgöra 26 beställningshavare, nämligen

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 6 regementsveterinärer, därav en byråassistent å sjukvårdsstyrelsen,
- 15 bataljonsveterinärer.

Samtliga beställningar voro vid 1929 års ingång besatta med ordinarie innehavare.

Härutöver äro i vederbörliga stater för militärbefälet på Gotland, Smålands arméartilleriregemente och Karlsborgs artilleriregemente upptagna arvoden för upprätthållande av veterinärvård, nämligen för militärbefälet på Gotland ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön, för Smålands arméartilleriregemente två arvoden utgående med belopp motsvarande resp. regementsveterinärs och bataljonsveterinärs löner samt för Karlsborgs artilleriregemente ett arvode utgående med belopp motsvarande bataljonsveterinärs lön. Veterinärvården vid nämnda stab och regementen har upprätthållits genom särskilda förordnanden.

Under året har 1 bataljonsveterinärbeställning blivit ledig på grund av innehavaren beviljat avsked. Den ledigblivna beställningen har under året återbesatts med ordinarie innehavare. Vid årets slut förefanns sålunda ingen vakans bland beställningarna på stat.

Beträffande personalen å *övergångsstat* har densamma under året icke undergått någon ändring och utgjordes sålunda vid årets slut av 3 fältveterinärer, 4 regementsveterinärer och 2 bataljonsveterinärer.

Personalen i *fältveterinärkårens reserv* har under året ökats med 2 bataljonsveterinärer, men minskats med 1 fältveterinär, 1 regementsveterinär och 1 bataljonsveterinär.

Personalen i fältveterinärkårens reserv bestod vid årets slut av:

- 1 överfältveterinär,
- 2 fältveterinärer,
- 8 regementsveterinärer,
- 40 bataljonsveterinärer.

Under året har regementsveterinären i fältveterinärkårens reserv E. V. H. Liljeqvist avlidit.

G. Utdrag ur veterinärernas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Under året ha de smittsamma sjukdomarna så gott som fullständigt uteblivit. Den under föregående året egendomliga smittsamma bronchiten tyckes vara helt försvunnen. Likaså har lungrötan ej förekommit, oaktat några fall synes ha inträffat bland en del, civila personer tillhöriga, hästar i Malmötrakten.

Av yttre åkommor intaga fortfarande senlidanden en väl stor grupp. Det beror säkerligen på bristande »hästkultur» hos vederbörande, såväl officerare som meniga. Genom den nya förordningen angående officers beridenhet har just insikten och kunskapen om en hästs brukbarhetsförmåga nedgått betydligt. Förr, då varje officer själv fick betala sin tjänstehäst, nedlades betydligt mer intresse och förvärvades mera kunskaper angående hästars vård än nu. Detta i sin mån återverkar på vården av kronans hästmateriel. Jag tror det vore lyckligare och säkerligen även mera ekonomiskt för kronan, om, såsom det sker i exempelvis tyska armén, varje beriden officer och vederlike får sig anvisad en viss summa att själv anskaffa sig en tjänstehäst att under ett visst antal år behållas. Detta skulle även i sin mån återverka fördelaktigt på landets nu snart avdomnade varmblodiga hästavel.

Under alla fälttjänstövningar ha klagomål förekommit å de i armén brukliga seldonen. De ha åstadkommit tryckskador på såväl egna som lejda hästar. Arméfördelningschefen har under hösten beordrat en utredning i berörda syfte, vilket resulterat i ett förslag till intendentsdepartementet angående ut-

byte av kokvagnsselarnas däcklar mot den modell, som användes till packvagnsselen. Även skulle lokorna förses med lösa s. k. bossor.

Automatiska vattningshoar ha under året inlagts i ett skvadronsstall vid K. 2 och fungerat fullt tillfredsställande. Å denna skvadron har ej ett enda kolikfall rapporterats och samtliga hästar ha varit betydligt bättre i hull och utseende. Skvadronschefen har även varit belåten, då det sparat en stor del arbete och tid, som åtgår för folket vid vattningen av hästarna. Kostnaden har belöpt sig på ungefär 14 kr. pr häst.

På grund av den regniga väderleken under år 1928 blev havreskörden av dålig kvalitet. Den havre, som levererats från fördelningens magasin i Hässleholm, orsakade också på sensommaren och hösten luttstall å flera truppförband. Tur var att under regementsövningarna havre av årets utmärkta skörd fanns att tillgå. I annat fall hade nog hästbeståndet lidit men under höstens fälttjänstövningar. Den frågan kan verkligen uppställas, om det är praktiskt, att under dåliga skördeår lägga upp så stora förråd av havre i kronans magasin, som nu förekommer. Är varan dåligt bärgad, torde det vara förenligt med stora svårigheter att under lång tid förvara densamma i friskt tillstånd i den myckenhet, som nu sker.

Hovslagarskolor ha under året som vanligt varit anordnade vid K. 2 och A. 3. Antalet elever har varit litet, enär omsättningen av hovslagare för närvarande är rätt liten å resp. regementen. På grund av arbetslösheten inom landet stannar gärna en hovslagare nu för tiden flera år kvar i tjänst. Någon nackdel innebär ej detta för armén, då naturligtvis endast de bäst kvalificerade behållas. I mobiliseringshänseende spelar det ej heller någon roll, då behovet är väl fyllt genom de indragna truppförbandens personal.

(Breide.)

Skånska kavalleriregementet.

Regementet har under året varit så gott som alldeles befriat från smittsamma hästsjukdomar. En yngre, egen tjänstehäst direkt inköpt från landet, fick c:a ett halvår efter ankomsten till regementet lindrig kvarkrhinit. Därvid stannade det. Likaså uppträdde å en egen tjänstehäst vid årsslutet ringorm (Herpes). Djuret hade under sommaren, långt innan den kom till kasernen, haft ringorm — efter vad som senare utrönts — vilken ansågs vara läkt, men har sjukdomen dock förekommit latent hos djuret och först långt efteråt recidiverat. Fallet är en god illustration till hur svårt det kan vara att med bestämdhet avgöra, om en ringormshäst är absolut återställd och smittfri.

Även fotskabb (Dermatophagus) har under året uppträtt. Anmärkningsvärt nog återkommer åkomman år efter år vid ungefär samma tidpunkt, nämligen under vintermånaderna dec.—jan. och febr. och ofta nog hos s a m m a hästar. På grund därav hava upprepade profylaktiska tvättningar företagits med skabbdödande medel av samtliga de hästars ben, som under de närmast föregående åren haft fotskabb. Resultatet härav torde väl framdeles visa sig. På vilka platser å hästens kropp skabbdjuren »översomra», har jag icke lyckats utröna. Så länge de ej äro kända, torde därför den mest effektiva såväl terapeu-

tiska som profylaktiska behandlingen sannolikt bestå i förgasning med svavel-dioxid av hela hästen.

Under sommaren förekom under en kortare tid tämligen talrika fall av luttstall bland regementets hästar.

Sommarsår hava i år, som väntat var, uppträtt i större antal än under fjolåret, tack vare gynnsammare utvecklingsmöjligheter för insekter o. dyl. Försök hava i stor utsträckning utförts med att behandla dylika sår medelst kvartsljusbestrålning. Resultatet därav synes ganska klart visa, att dylik bestrålning icke utövar någon nämnvärt bättre påverkan av läkningen än flera andra medel. Dess rykte som rent av specifikum mot sommarsår, torde vara synnerligen överdrivet. Kvartsljuset verkar på de flesta sår till en tid stimulerande på cellbildningen, visande sig i livligare granulationsbildning. Sedan sommarsåret renats från nekroser och fullständigt befriats från parasitära element samt skyddats från nyinfektion, kan med kvartsljus någon stimulering av läkningen ske, men denna verkan kan även erhållas genom andra retmedel av kemisk och termisk karaktär, vilket är både billigare, effektivare och lättare att utföra.

Av mera anmärkningsvärda sjukdomsfall hava förekommit ett fall av tarmvred samt ett fall av tunntarmssår. C:a 5 m. från pylorus fanns ett omkr. 2-kronestort, liksom urstämplat hål i tunntarmsväggens från kröset vända del. Vid ena kanten kvarhängde en klaffande, c:a 2-öresstor bit av tarmväggen. Hur detta hål uppstått är tämligen gåtfullt.

Av större operationer hava utförts 2 för pipande kvickdrag enligt William-Günthers metod. Förbättring har i båda fallen erhållits, dock äro djuren ej fullt fria från »ton».

Hälsotillståndet under året måste i stort sett betecknas såsom gott. Sammanlagt hava vårdats 704 hästar under 11 004 dagar. De olika sjukdomsfallens antal och slag visa i stort sett samma procentuella förhållande som under fjolåret.

(Glück.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna inom arméfördelningen har under år 1929 i stort sett varit gott. Av smittsamma sjukdomar har »kvarka» uppträtt på I. 15, A. 2 och T. 2 med respektive 5, 83 och 27 fall samt med sammanlagt 1 485 sjukdagar. I samtliga fall synes sjukdomen, som varit av tämligen godartad natur, hava överförts till truppförbanden genom ackordhästar. I övrigt har på K. 3 förekommit tvenne fall av ringorm samt på A. 2 ett fall av lus. På K. 3 uppträdde under sommaren, och i all synnerhet under okt. och nov., talrika fall av luttstall. De på höstsidan inträffade fallen visade i mycket större utsträckning än förut allvarigare sjukdomssymtom, varjämte tydlig nedgång i hästarnas kondition var märkbar. Sedan det utrönts, att sjukdomsorsaken var möglig havre av 1928 års dåliga skörd, levererat till regementet från arméns

intendenturförråd å Karlsborg, samt utfodring med denna upphört och ny havre av 1929 års skörd erhållits, försvunno så småningom sjukdomsfallen.

Till veterinärvården hörande lokaler vid K. 3 hava under året utvidgats och moderniserats.

I arméfördelningschefens erinringar över utbildningsresultatet har han bl. a. framhållit, att alla försiktighetsåtgärder böra vidtagas för hindrande av smittsam sjukdoms överförande till truppförbanden genom nyanländande (särskilt ackords- och lejda) hästar. Vidare framhåller han önskvärdheten av, att vid infanteritruppförbanden, förutom den på stat upptagne hovslagarbeställningsmannen (v. korp.), även äldre personal (underofficer eller äldre furir), vilken genomgått fortsatt hovslagarutbildning, finnes disponibel.

(Hellgren.)

Livregementets husarer.

Hälsotillståndet har under året bland såväl regementets som arméfördelningsstabens och officersaspirantskolans hästar i stort sett varit gott. Av smittsamma sjukdomar har icke något fall inträffat bland regementets hästar. Vid officersaspirantskolan däremot uppträdde inom K. 1:s kontingent kort efter dennas ankomst efter repetitionsövningarna tvenne fall av ringorm. Fallen, som voro av godartad natur, isolerades och medförde icke någon ytterligare spridning.

Under sommaren och början av hösten inträffade då och då fall av lutt Stall, vilka dock voro av ganska lindrig art, så att i stort sett hästarna kunde hållas i god kondition. Under oktober och november månader ökades dessa fall, så att på en dag icke mindre än 97 kunde tydligt konstateras. Under denna tid iaktogs också, att fallen i mycket större utsträckning än förut visade allvarligare sjukdomssymtom med bristande foderlust, slapphet och slöhet, varjämte tydlig nedgång i konditionen var märkbar. Särskild behandling ägnades dessa hästar. Dessutom inträffade en del fall av kolik — bristande tarmfunktion — som med största sannolikhet kunde sättas i samband med nämnda sjukdom. Starka skäl förelågo för antagandet, att havre av 1928 års dåliga skörd, som levererats till regementet från arméns intendenturförråd å Karlsborg, var orsaken till alla dessa sjukdomsfall. Detta antagande fick sitt bekräftande genom utlåtande från växtpatologiska laboratoriet vid Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet å Experimentalfältet, dit havreprov insänts. Utlåtandet gav vid handen, att mögelsvampar förekommo dels mellan agnarna och kärnan, dels ock i själva fröskalet på havrekornen. Sedan ny havre av 1929 års skörd erhållits, försvunno så småningom även sjukdomsfallen, som gingo till hälsa. Några fall av följsjukdom efter denna mögelintoxikation ha icke med bestämdhet kunnat påvisas.

Årets sjukbesked, som uppvisar ganska analoga siffror med föregående års, upptager i övrigt icke några fall av sådant intresse, att de böra omnämnas. Ingen häst har under året självdött, men en har avlivats.

Till veterinärvården hörande lokaler hava under året utvidgats och förbättrats. Så har i förutvarande gevärshantverkarlokalerna inretts en trevlig och

ljus lektionssal samt ett lämpligt och torrt rum för fältmaterielen. Vidare har sjukstallet genomgått en välbehövlig ombyggnad och modernisering med bl. a. värmeledning i operationsavdelning och stallar.

(Hellgren.)

Göta artilleriregemente.

Antalet sjukdagar överträffar förra åres med cirka 4 000, vilket är beroende på dels att kvarka förekommit och medfört en belastning med cirka 1 000 sjukdagar, dels att den kontingent goda hästar, som vid omorganisationen överfördes från andra truppförband och hittills ej uppvisat sjukdagar, nu kommit in i förslitningsskedet.

Kvarka har under året uppträtt i två repriser, först i mars—juni och sedan i aug.—okt. Jämsides med den typiska kvarkan gick vid bägge tillfällena en smittsam pharyngit, som sannolikt också var en kvarkinfektion. Smittämets virulens var dålig och sjukdomen gjorde ej nämnvärt avbräck i utbildning eller övningar. Båda gångerna infördes smittan av ackordhästar. Den vaccination, som vid första utbrottet verkställdes, visade intet resultat.

Andra smittsamma sjukdomar ha under året ej förekommit.

På grund av bristen på manskap under vinterhalvåret kan hästarnas skötsel och motionering ej tillnärmelsevis fylla de anspråk, man bör ställa. Skall nuvarande stamhästantal bibehållas utan att tilldelning av manskap ökas, bör maskinell utrustning för rykt anskaffas och ordentliga rastbanor byggas.

(Widtskiöld.)

Östra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

I stort kan hälsotillståndet bland hästarna, vid arméfördelningens truppförband anses ha varit gott.

Fall av lungröta ha inträffat vid I. 1, I. 2, A. 1, K. 1 och R. S., samtliga fall lindriga, en del atypiska.

Kvarka har förekommit vid A. 1, K. 1, Ing. 2 och T. 1. Vid R. S. ha 34 hästar varit angripna av en smittsam halsinflammation.

Ringorm har uppträtt bland hästarna vid K. 1, Ing. 1 och R. S.

(Bengtson.)

Svea artilleriregemente.

1. Den 25. febr. konstaterades två fall av lungröta vid 1. batt. De insjuknade djuren behandlades med salvarsan och erforderliga isoleringsåtgärder vidtogos. Båda fallen gingo till hälsa.

Fall av lungröta uppträdde vid I. 2, enligt reg.o. 2/1929, den 8. jan. Hästar från I. 2 hade förts till A. 1 för skoning. På grund härav synes det icke uteslutet att lungröta kommit till regementet från I. 2.

Efter utbrottet vid I. 2 skedde skoningen vid I. 2 av hovslagare, ditskickad från A. 1. I ovannämnda order utfärdades synnerligen restriktiva bestämmelser om isolering, som voro gällande till den 28. mars, reg.o. n:r 25/1929.

När inga nya fall yppade sig vid regementet förklarades den 11. juni efter samråd med föreståndaren för S. V. A. detsamma fritt från smitta.

2. Vid utmönstring av ackordhästar den 5. okt. befunnos två behäftade med näsflöde. Bakteriologisk undersökning av kvarka negativ. Hästarna kvarhöllos och isolerades i sjukstallet. Kurativ dos kvarkserum.

Då näsflödet den 12. okt. fullständigt upphört och hästarna för övrigt ej visade några tecken till sjukdom, fingo de avhämtas av fodervärdarna.

Samma dag inträffade två fall av utbildad kvarka bland hästarna vid 6. batt., varför regementet förklarades smittat av sjukdomen. Efter konsultation med föreståndaren för S. V. A. vidtogos följande ympningsåtgärder:

- a) kurativ serumdos (150 kbcm.) till de insjuknade;
- b) profylaktisk serumdos (15 kbcm.) till övriga hästar på 6. batt.,
- c) vaccination (15 kbcm. kvarkvaccin pr häst) av alla andra vid regementet uppställda hästar.

Ytterligare tre fall av näsflöde förekommo, men kvarkstreptokokker kunde icke däri påvisas. Ingen lokalisation av sjukdomen. Ett av kvarkfallen gick till mors. Av det bifogade obduktionsprotokollet framgår, att infektionen var synnerligen häftig. Inga flera fall förekommo. Friskförklaring den 1. nov.

3. Den 30. dec. uppträdde vid 4. batt. fyra fall av kvarka. Förfaringsättet för att stoppa infektionen var fullkomligt överensstämmande med det vid föregående utbrott. Ej heller denna gång förekommo några ytterligare fall. Friskförklaring den 25. jan. 1930.

Så vitt jag kan finna, har smittämnet inkommit till regementet genom inkallade ackordhästar.

(Berg.)

Göta ingenjörkår.

Under året hava 6 fall av kvarka förekommit vid kåren. Varifrån smittan inkommit har icke med säkerhet kunnat utrönas. Många smittningstillfällen hava dock förefunnits, i det att kvarka förekommit i stor utsträckning bland civila hästar i trakten. Samtliga insjuknade hava serumbehandlats. Å 10 yngre hästar har vaccination verkställts med gott resultat.

En ögonsjukdom av infektiös natur har förekommit; 3 hästar hava däri insjuknat. Sjukdomen yttrar sig med stark konjunktivitis, starkt injicerade bindehinnor och svullna ögonlock, rikligt tårflöde, nedsatt allmänbefinnande och ringa temperaturstegring. Ett fall har komplicerats med linsluxation och därav följande linsstarr och blindhet, varför hästen måst kasseras. Hästarna synas hava ådragit sig sjukdomen på sommarbetet.

Bland ett fåtal hästar har kunnat iakttagas en nedgång av allmänkonditionen, särskilt under efterhösten, utan att förhållandet kunnat härledas från tandfel, ansträngande arbete eller sjukdom. Anledningen har antagits vara bristande

mineralsalthalt i årets höskörd, vars kvalitet i övrigt synes vara god. Hästar-na hava försöksvis tillförts extra kalk- och fosforsalter i havren, vilket synes hava haft välgörande verkan.

(Johansson.)

Fälttelegrafkåren.

Ett svårt hinder för att hålla hästvården på en hög nivå utgör otvivelaktigt nu gällande bestämmelser rörande furageringen. Detta icke endast därför att den fastställda normalrationen måste betecknas som för knappt tilltagen. Svårigheterna bero även på att de fastställda leveransbestämmelserna ej ge stöd för att endast prima varor skola behöva emottagas. Om till alla de detaljerade bestämmelserna lades fordran att foder och strömedel, avsedda för leverans till armén skola vara av prima beskaffenhet, så skulle man ej få höra den i allmänna handeln då och då förekommande klassificeringen »åkarhö» (= prima) och »regementshö» (= sekunda); i varje fall skulle den ej äga samma fog som nu. Ett önskemål beträffande stråfodret är också, att ett truppförband må äga rätt att vägra att som leveransgiltigt mottaga maskinpressat hö — helst även halm.

Den centrala upphandlingen torde också av flera skäl i viss mån bidraga till kvaliténs försämring, då det gäller hö och halm. Utan överdrift torde kunna påstås, att denna i verkligheten reducerar antalet anbudsgivare, även om teoretiskt sett så icke behöver bliva fallet, om anbud avgivas på del av erforderligt parti. Den, som känner till lantbruksförhållanden, vet emellertid, hur litet t. ex. en större lantbrukare anser det löna sig att själv söka erhålla en leverans direkt till ett truppförband. För ett truppförband av Fälttelegrafkårens storlek torde dock en dylik direkt leverans från producenten vara den mest önskvärda.

En sådan leverantör kan ej tillåta sig att taga samma risker med hänsyn till kvalitén som en större. Den senare kan, om så skulle bliva nödvändigt, lätt placera ett på ett håll kasserat parti på ett annat — då det gäller leverans till armén eventuellt bara på ett annat truppförband. Den förra måste däremot i saknad av andra fasta avnämare räkna med att vid eventuell kassation nödgas — för vagnshyrans skull oftast hastigt — realisera partiet till vanligen just en grossist inom fodermedelsbranschen. Att han i en sådan situation får räkna med avsevärd förlust torde lätt inses. På grund härav utsätter han sig icke gärna för ett dylikt tvångsläge.

Tidigare vunnit här antydd åsikt i leveransfrågan har under 1928—1929 ytterligare stärkts genom jämförelse mellan svårigheterna att tillförsäkra kronan prima foder- och strömedel vid Fälttelegrafkåren och Krigsskolan. Vid den förstnämnda skall centralt, vid den senare direkt upphandlade varor mottagas. Att icke Fälttelegrafkåren intager någon sämre ställning i ifrågavarande avseende än åtminstone tvenne andra truppförband i Stockholm har kunnat konstateras under tjänstgöring därstädes.

Enär långhalm icke kunnat erhållas till acceptabelt pris, har i stallet på Marieberg bäddar inlagts av hela halmbalar på ett c:a 1 dm. tjockt lager av

mycket grovt (hönsäggstort) grus. Ovanpå balarna har sedan lagts ett lager med lös halm och baktill i spiltorna dessutom torvströ, vilket ytlager förnyats i mån av behov. Ståltråden kring balarna har givetvis avlägsnats. De så lagda bäddarna hava varit lätta att sköta och visat sig väl fylla sitt ändamål.

I stallet på Frösunda kunna de tyvärr på grund av takhöjden ej komma till användning.

Under Fälttelegrafkårens såväl enskilda fältmässiga övningar som deltagande i fälttjänstövningarna 1928 och 1929 har tydligt framgått, att hovslagarna vid densamma icke böra vara beridna och tillika reservhästförare. Lämpligast har det visat sig vara, att utrusta dem med velocipeder. De kunna då lätt taga sig fram till de små spridda med endast ett fåtal hästar försedda avdelningar med vilka vapenslaget opererar i fält. »Beridna» på dylika kunna de utrustas med hovslagarränslar, vilka med hänsyn till veterinärmaterielens lämpliga förpackning och åtkomlighet äro hovslagarpackfickorna absolut överlägsna. Två cyklande hovslagare äro till större nytta som yrkesmän än tre som tillika äro reservhästförare. Detta förhållande torde icke minst förtjäna beaktande på grund av den alltmer tilltagande bristen på hovslagarutbildad personal.

(Palm.)

Ridskolan.

I medio av mars utbröt en smittsam halskatarr, vilken övergick samtliga såväl yngre som äldre remonter. Jämväl angrepos några tjänstehästar, vilka voro uppställda i samma stall som de äldre remonterna. Sjukdomen yttrade sig i tämligen hög feber, hosta och bristande aptit under några dagar. I ett par fall tillstötte bronchitsymtom, men i det stora hela var sjukdomsförloppet mycket godartat. Efter c:a 14 dagar voro samtliga angripna åter i fullt arbete.

Den 19. april insjuknade en yngre remont i symtom av feber, dålig aptit, missfärgade slemhinnor, vacklande gång men utan lungsymtom. Hästen blev omedelbart isolerad. Hästsjukvården vid skolan bestreds vid tillfället under min sjukdom genom vikarie. Först den 21. kunde denne påvisa förtätning å vänstra lungan, varigenom sjukdomens karaktär av lungröta var klarlagd. Hästen gavs omedelbart salvarsan, varefter allmäntillståndet snabbt förbättrades, och gick pneumonien snart till resolution. Den 23. på kvällen insjuknade i likartade initialsymtom tvenne äldre remonter samt följande morgon ytterligare en äldre och två yngre remonter. Å tvenne av dessa hästar kunde förtätning konstateras — i ett fall först på tredje dagen efter salvarsanbehandlingen — å de övriga förelågo inga symtom från lungorna. Efter salvarsanbehandlingen, vilken i ett fall förnyades, gingo för samtliga allmänsymtomen mycket snabbt tillbaka, temperaturen sjönk kraftigt redan på andra dagen, aptiteten bättrades likaså. Den 6. maj följde ett sista fall, i det en yngre remont insjuknade. Den 21. 5. voro samtliga insjuknade fullt återställda och kunde friskskrivas.

Remonterna såväl som tjänstehästarna avstängdes omedelbart vid sjukdomsutbrottet från ridhuset, och bedrevs sedermera under hela kursens fortvaro allt arbete med dem utomhus. I ridhuset försiggick sålunda efter sjukdomsutbrot-

tet endast arbetet å skol- och dressyrhästar. För att omöjliggöra kontakt mellan olika kategorier hästar vid skoningen utfärdades bestämmelser med förbud för remonters införande i skostallet samt verkställande av skoning å hästar från olika stallar på samma dag. Ehuru såväl praktiska överföringsförsök som även all från lunggröteenzootier samlad erfarenhet otvivelaktigt synes ge vid handen, att enda vägen för lunggrötesmittas spridning är den direkta överföringen (kontakt) från sjukt eller smittat djur till mottagligt friskt, vidtogos icke desto mindre även åtgärder i syfte att förhindra även medelbar överföring förmedelst skötare etc. Sålunda blevo hästskötarna ständigt indelade på de olika stallarna samt förbjödos beträda övriga avdelningar. Alla utredningspersedlar bundos till de olika avdelningarna, och övervakades strängt, att överföring eller utbyte icke ägde rum.

Detta isoleringsförfarande synes hava varit effektivt. Sålunda insjuknade, trots den hotande karaktär sjukdomen från början tycktes hava, endast 7 hästar och endast inom remontavdelningarna. Särskilt inom tjänstehäst kategorien förefanns dock ett till synes mycket lättinfekterbart materiel.

Något fall av sjukdomen har sedermera under året icke inträffat.

Rörande frågan, huru smittan förts till Ridskolan, må följande uttalas. Sjukdomen började bland de i särskilt stall uppstallade yngre remonterna. Dessa hava mig veterligen icke varit i någon kontakt med övriga hästkategorier, men kan sådan möjlighet givetvis ej anses absolut utesluten (i skostallet exempelvis). Uteslutet är däremot, att de kunna hava burit på smitta sedan i slutet av augusti 1928, då de anlände hit från depåerna. I jan. och febr. anlände några löpningshästar till Ridskolan från träningsstallar i Malmö. Beträffande dessa hästar förelågo dock klara veterinärintyg. Allt talar emellertid för att virus kommit denna väg. Dock blevo dessa hästar genast vid hitkomsten isolerade och höllos skilda från övriga under längre tid. I trakten av Strömsholm hava under våren förekommit mycket talrika fall av bronchiter, liksom även ovan är omtalat, hursom Ridskolans remonter i mars angrepos av en smittsam halskatarr, i några fall komplicerad med bronchit. Dessa fall voro dock såväl till symtom som förlopp fullständigt artskilda från lungröta.

(Waxberg.)

Norra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid arméfördelningens truppförband har under året varit gott.

Av smittsamma sjukdomar hava blott kvarka, munsjuka och ringorm förekommit, var och en dock endast i ett fåtal fall. Den förstnämnda har uppträtt på I. 5 (2 fall), I. 13 (1 fall) samt A. 4 (8 fall), munsjukan på K. 4 (6 fall) och ringorm likaledes på K. 4 (2 fall, därav 1 från föregående år). Antalet sjukdagar är betydligt lägre än nästföregående år, 22 953 sjukdagar på 396 581 hästtjänstgöringsdagar, motsvarande 5.2 sjukdagar på 100 hästtjänstgörings-

dagar, vilken siffra är icke obetydligt lägre än motsvarande medelsiffra för hela armén under år 1928.

Hästtransportbilarnas stora betydelse för ett rationellt handhavande av veterinärvården under övningar utom förläggningssorten har under året särskilt framträtt. K. 4 åtföljdes under sin sommarmarsch hela tiden av en hästtransportbil. Samtliga hästar med allvarliga åkommor kunde härigenom pr bil transporteras och avsevärt tidigare än eljest erhålla vila och effektiv behandling, vilket påtagligt påskyndade sjukdomens läkning. Samma erfarenhet, ehuru i ännu större utsträckning, kunde göras under arméfördelningens fälttjänstövningar i Ragunda, där A. 4 tillhöriga hästtransportbilen ingående i fältsjukstallet möjliggjorde ett snabbt omhändertagande av alla svårt sjuka hästar och deras transport till resp. ilastningsstationer i god tid före ilastningen. Ingen enda häst behövde därför efter övningarnas slut kvarlämnas i övningsorten. Önskvärt vore, att ett överrede till lätt hästtransportbil även stationerades i Sollefteå för där förlagda truppförband.

(Morén.)

Norrlands dragonregemente.

Hästvården har varit god. Stora svårigheter hava dock förelegat vid regementet i detta hänseende. Under stor del av året, från repetitionsövningarnas slut till april finnas inga andra värnpliktiga i tjänstgöring än ett fåtal ersättningsreservister, i genomsnitt omkring 35 man, varav följer, att så gott som all hästvård måste ombesörjas av den av sitt skolarbete strängt upptagna stampersonalen.

Allmänna hälsotillståndet har varit gott. Antalet sjukdagar pr 100 hästtjänstgöringdagar var 6.3.

Smittsamma sjukdomar har regementet under året nästan helt förskonats från. Endast 2 fall av ringorm såsom efterdyningar efter ringormsepizootien 1928 och 6 fall av munsjuka hava förekommit.

Av andra mera intressanta sjukdomsfall må nämnas ett fall av luftsäcksinflammation på en egen tjänstehäst, 18 år gammal. Hästen hade haft flytningar ur ena näsöppningen. En afton fick han emellertid en synnerligen häftig blödning från näsan och förlorade åtskilliga liter blod. Efter injektion av sol. adrenal. och anbringande av kraftiga ispåsar kring svalgtrakten och huvudet avstannade blödningen. Hästen var svårt medtagen. Sedan stora mängder fys. koksaltlösning -- 2 liter funnos till hands och mer anskaffades omedelbart -- injicerats, och han tillika erhållit excitantia, kvicknade han så småningom till. Den kliniska undersökningen gav vid handen, att blödningen härörde från ena luftsäcken. Hämoglobinhalten steg trots medicinering synnerligen sakta, och även lång tid efter blödningen var hästen svag och synbart lidande. På grund av egen erfarenhet angående luftsäckblödningarnas benägenhet för recidiv, och vad som av handböckerna framgår, måste jag anse prognosen dålig, varför djuret nedslaktades. Obduktionen visade att slemhinnan särskilt i den ena luftsäcken var inflammatoriskt förändrad, ojämn och knottrig och på ett ställe syntes, en ungefär 5 mm. i diameter, cirkelrund mörk

fördjupning, tydligen en rupterad kärllumen. Ävenså förefanns en nästan valnötsstor uppdrivning av en del av väggen. Den insändes till veterinärhögskolans pat.anat. anstalt för undersökning, varvid diagnosen blastomykom sattes.

Särskilt under och efter snösmältningen hava liksom under föregående år en hel del hornsprickor uppstått. Glasrylagret luckras då upp, och det närmast därunder befintliga hornlagret torkar ut under den delen av dygnet, hästarna stå i stallet. För att motarbeta denna, vid uppkomst av sprickor i ganska avsevärd grad bidragande omständighet, har smörjningen av hovarna denna tid av året företagits särskilt intensivt. Hovsmörjningen försiggår året runt efter å reg.order givna bestämmelser, dock minst 1 å 2 gånger i veckan, mest intensivt under våren och sommaren. Behandlingen av hovsprickorna har genomgående varit operativ, under det samtidigt belastningsförhållandena tillgodosatts genom lämpliga sjukbeslag.

Läkningen har i allmänhet skett snabbt och utan komplikationer, så att djuren snart nog kunnat sättas i arbete försedda med klisterbandage eller andra fasta förband. Tack vare stor uppmärksamhet från skavdronernas sida, har jag alltid fått hand om sprickorna på ett tidigt stadium, vilket avsevärt underlättat arbetet. 40 hästar hava behandlats. Av dessa hava emellertid 4 visat sig ohjälpliga; när den ena sprickan läkts, har snart en ny uppstått i närheten eller på en annan del av hoven. Dessa 4 hava kasserats. I intet av fallen har det rört sig om onormala hovformer. En av hästarna, som överfördes hit från K. 5, behandlades där för samma lidande 1921, 1922, 1923, 1924, 1926 och sedan vid K. 4, 1927—1929 upprepade gånger. En annan kom hit från K. 7, där den haft besvär med sprickor varje år, längre och kortare tider under åren 1923—1927 och sedermera vid flera tillfällen här. Hästen hade mycket tunn hovvägg och hårt sprött horn. Den tredje hästen kom från f. d. K. 4, den fjärde har tillhört regementet som remont. Dessa båda hava också under en följd av år haft ideliga besvär med hornsprickor. I samtliga fall måste det hava rört sig om en mindervärdig kvalitét av hornet, måhända delvis beroende på degenerativa processer i kronan.

Under våren och i december hava omfattande undersökningar företagits å samtliga de hästar, som utan att märkbart hava ätit dåligt dock avvikit från den i allmänhet goda hullkonditionen. Vid undersökningarna i dec. låg i 90 fall den primära orsaken i fel på tänderna, varav 54 hade sår å munslemhinnan på grund av taggbildningar; sammanlagt 148 hästar hava behandlats för tandfel, därav 29 två gånger. Höet har levererats från orten. Föregående års höskörd har visat sig vara av mindre värdefull kvalitét, fattigt på salter. Detta har särskilt tydligt visat sig bland nötkreaturen i trakten genom svaghet i ben-systemet och andra symtom. En anmärkningsvärd del av tandfelen hava förekommit bland de yngre hästarna. Ett visst orsakssammanhang förefinnes säkerligen mellan höets »inre beskaffenhet» och tandfelens frekvens. Också komma under våren åtminstone remonterna att tillföras foderbenmjöl av lämplig komposition.

Antalet sjuka hästar i samband med övningsmarscher och fälttjänstövningar

synes mig hava varit lågt. Under den traditionella sommarmarschen förhyrdes en lastbil och apterades till hästtransportbil. Under flera dagar befann sig regementet 6—7 mil från närmaste järnvägsstation. Att kvarlämna sjuka hästar i dessa trakter var icke lämpligt, varför bilen kom flitigt i bruk. Under 7 dagar gick bilen i medeltal 23 å 25 mil pr dag, sammanlagt hela tiden närmare 190 mil. Transporterna gingo utmärkt. Det väl konstruerade överredet fungerade gott. Dock synes mig hängmattanordningen i vissa delar väl klen, den tarvade också reparation efter marschen. Också bör skiljeväggarna mellan hästhållarens plats och »spiltan» göras högre. Ett nervöst djur steg över denna med båda framfötterna; en ganska besvärlig situation uppstod, som dock avvecklades utan missöde. Den bakre landgången synes mig böra göras bredare i sin närmast bilen belägna del.

(Åstrand.)

Övre Norrlands trupper.

Stabsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid i Boden förlagda truppförband under år 1929 har varit mycket gott. Fall av smittsam sjukdom har icke inträffat.

Skosmedjan vid A. 5 har undergått en välbehövlig reparation, och i skostallet har med hänsyn till hovslagarskolans förläggning till vinterhalvåret införts effektiv uppvärmningsanordning.

(Ringberg.)

Remontdepåerna.

Herrevadskloster.

Den i fjolårets rapport upptagna smittsamma svalginflammationen, som uppträdde under julen visade sig senare som fullt utbildad kvarka. Inalles insjuknade i denna epizooti 84 remonter och 6 kvarstodo från föregående år. Alltså cirka 50 %. Sjukdagarnas antal utgjorde 1 360 eller i medeltal 17 dagar. I slutet av februari var sjukdomen alldeles hävd. Ett enda dödsfall inträffade i kvarkmetastas. En barnhuvudstor böld i bukhålan var dödsorsaken. Virulensen, som från början var synnerligen svag, ökades så småningom, men avtog åter mot slutet. Serum användes endast i mycket liten utsträckning.

Den andra perioden av kvarkan kom ej förrän i mitten av augusti å betet och omfattade uteslutande 3-åringarna. Smittkällan kunde ej heller denna gång härledas. Möjligen kan smittämnet finnas latent år från år å depån, oaktat en synnerligen noggrann desinfektion göres varje sommar. Att förebygga kvarka bland unga hästar, då denna finnes överallt i bygderna och hästar sammanföras från många olika platser, torde nog ej låta sig göra. Att å andra sidan helt skydda remonterna från kvarka torde även vara oklokt, då de alltid förr eller senare råka ut för denna sjukdom, vilken då skulle utgöra mera men för hästens dressyr samt störa de övningar, som förekomma inom truppför-

banden. Mest praktiskt synes det mig vara, att, så länge kvarka är så allmänt förekommande i våra bygder, remonterna i största möjliga utsträckning under sin depåvistelse få genomgå sjukdomen och därigenom förvärva aktiv immunitet. Att de efter genomgången sjukdom åter skola kunna insjukna, vill jag för min del bestrida. All kvarkbehandling skulle därför inriktas på att kvarkan skulle få uppträda i så mild form som möjligt. Hur därvid skall förfaras är väl ännu ej tillräckligt prövat. I år som förut, då kvarkan inträffat under betestiden, fingo de flesta sjuka hästarna kvarstanna å betet. Dessa övervunno också sjukdomen mycket snabbt. De, som tarvade mera ingripande behandling, togos däremot hem och uppstallades i ridhuset. Den först så milda formen övergick till sist till en rätt svår form, med andra ord virulensen ökades. Ej mindre än 7 fall av anasarka förekommo, varav 3 gingo till döden. Såväl kvarkserum som anasarkaserum användes i stor utsträckning men tycktes ej utöva nämnvärd inverkan å sjukdomens gång. Inalles insjuknade 113 remonter med tillsammans 1 662 sjukdagar.

Den sedvanliga febern strax efter midsommar uppträdde även detta år. Fallen — denna gång endast 8 — hade stor likhet med influensa erysipelatos, och voro fallen rätt lindriga utan ännu märkbara sviter. Kamfer och sprit tycktes ha den bästa inverkan. Neosalvarsan gav ej något positivt resultat.

Ett parti av mögelsvamp angripen havre från fördelningens magasin i Hässleholm visade sig under julen orsaka luttstall å nära halva antalet remonter. Hullet sjönk avsevärt å en del, hårremmen blev stripig och glanslös och genom det ideliga urinerandet förstördes bäddarna, vilket i sin tur inverkade menligt på hovvården. Ny havre anskaffades emellertid omedelbart och konditionen blev fort återställd.

(Breide.)

Gudhem.

Hälsotillståndet bland depåns remonter har under året i stort sett varit gott. Tre remonter hava avlidit; samtliga voro treåringar av årets inköp. Två ha avlidit av bukhinneinflammation, som i det ena fallet förorsakats av kvarkabscess i bukhålan (fallet serumbehandlat) och i det andra av ett perforerande tunntarmssår, antagligen till följd av inälvsmask — vid obduktion av denna häst, som för övrigt var i ett utmärkt skick, kunde dock mask icke påvisas. Det tredje dödsfallet skedde i hjärnblödning på grund av yttre våld. Remonten ifråga hade under natten sannolikt slagit huvudet mot cementkrubban. Under februari uppträdde på de flesta remonterna en smittsam svalgkatarr. Sjukdomen var av godartad natur och karakteriserades huvudsakligen av hosta, ömhet över svalget samt i enstaka fall även av näsflöde och 1—2 dagars höjd kroppstemperatur. Foderlusten var god.

Under året inkommo till depån 221 nyköpta remonter, huvuddelen i slutet av maj och i början av juni, därefter i småposter så sent som in i november. Då sålunda de nya remonterna infördes i större eller mindre grupper från skilda landsändar och på de mest skilda tider, ansågs en vaccinerings av dem mot

kvarka icke vara av något praktiskt värde, och har sådan ej heller blivit verkställd. De under betesperioden inkommande remonterna fördes ej in i stallarna, utan släpptes, sedan de besiktigats och märkts, omedelbart på gräs. Under betestiden kunde isolering upprätthållas mellan dessa och de, som tillhörde föregående års inköp. På våren då ströbäddarna tömdes, undergingo stallarna en ytterst noggrann rengöring och desinfektion. Ehuru de nyanländande remonterna vid inbesiktningen icke företedde symtom på smittsam sjukdom, kunde man dock vänta, att bland dessa 221, på så skilda tider och från olika landsändar kommande, hästar likväl smittbärare skulle finnas, och att kvarka skulle börja bland dem under betesgången. Så blev också fallet. Sjukdomen uppträdde, spred sig snabbt och omfattade sammanlagt 166 fall. De allra flesta fallen blevo lindriga och behövde icke tagas in från betet. Sjukdagar äro antecknade för samtliga hästar under den tid de företett sjukdomssymtom, vare sig de gått på bete eller stått på sjukstall. Behandlingen har varit individuell varvid i gravare fall kvarkserum använts och gjort god nytta. Metastasfallet med bukabscess lyckades serumet dock icke föra till hälsa, under det att 2 fall i följsjukdomen fläckfeber (anasarka) efter erhållande av anasarkaserum inom kort kunde friskskrivas.

Under augusti månad upptäcktes på ett tidigt stadium inom 1928 års kontingent sammanlagt 24 lindrigare ringormsfall. Genom noggrann översyn, behandling och isolering hejdades sjukdomens spridning.

Under november månad företedde cirka 25 % av remonterna tydliga tecken till lutterstall varjämte ett flertal kolikfall till följd av bristande tarmfunktion (diarré och förstoppning) inträffade. Nedgång i remonternas kondition till följd härav var tydlig. Unken, möjlig havre av 1928 års skörd levererad från Intendenturförrådet på Karlsborg var orsaken till lutterstallsfallen och med största sannolikhet även till kolikfallen. Sedan ny havre av 1929 års skörd erhållits, ha sjukdomssymtomen så småningom försvunnit.

(Hellgren.)

H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar.

Sjukligheten. Medeltalet av arméns hästar¹ har under året uppgått till c:a 5 800 [5 800], däri medräknade egna tjänstehästar, stamhästar och ett mindre antal ackordhästar. Antalet nyinsjuknade uppgick till nära 8 600 och sjuklighetsprocenten var 6·6 d. v. s. nära 400 [400] hästar hade varje dag av året varit sjukskrivna. Det vapenslag (frånsett skolor), som varit svårast utsatt, är trängen med 8·1 %, därefter ingenjörtrupperna och artilleriet med resp. 7·9 och 7·3, kavalleriet 6·1 samt infanteriet 5·0. Bland enskilda truppförband har Göta artillerireg. högsta siffran (11·5) samt därefter Norrlands trängkår (10·8). Närmare specifikation lämnas i Tab. 19.

Den vanligaste orsaken till sjukskrivning har varit sår, kross- och tryckskador med tillsammans över 2 800 sjukdomsfall och över 36 000 vård-

¹ Erhålles på det sättet, att antalet hästtjänstgöringsdagar divideras med 365.

Tab. I. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1929.

Truppförband	Lymfangit	Kolik (hämte för- stoppning, gasan- samling, tarmvred)	Strålbenshälta	Benhinneinflammation (remonthälta)	Inflammation i senor och senaklor	Ledåkommor (utom spatt)	Spatt	Krosskada, sår	Mugg	Tryckskada	Hovspricka	Hovinflammation, hovböld
Livregementet till häst . . .	11.5	1.2	1.0	5.2	11.3	12.8	0.4	37.3	1.2	9.1	7.4	15.5
Skånska kavalleriregementet . .	4.1	4.7	0.6	3.6	10.0	11.6	1.9	34.6	2.1	9.0	3.4	9.2
Livregementets husarer . . .	4.3	2.1	0.7	1.7	16.2	14.2	0.4	41.2	1.9	4.3	3.7	18.6
Norrlands dragonregemente U. .	6.0	2.5	1.4	1.2	11.7	16.7	0.4	31.7	4.1	4.5	11.5	13.0
B. .	9.4	0.8	—	3.1	12.6	3.1	—	36.2	3.9	6.3	7.9	9.4
Svea artilleriregemente . . .	7.8	2.2	2.0	0.5	14.5	15.2	3.9	61.3	4.4	12.7	3.2	12.5
Göta artilleriregemente . . .	15.7	3.3	1.0	2.8	16.3	42.7	1.3	85.3	7.7	38.0	6.0	17.0
Wendes artilleriregemente . .	5.6	2.8	0.8	1.4	15.2	12.1	1.7	48.7	0.8	9.6	3.1	9.0
Norrlands artilleriregemente .	5.8	2.3	—	1.4	9.0	6.4	—	29.8	5.8	4.6	4.6	21.4
Norrbottens artillerikår . . .	5.9	1.0	1.0	2.0	8.8	8.8	2.9	43.1	2.0	10.8	3.9	11.8
Smålands arméartillerireg. .	4.4	6.0	—	0.3	13.9	24.6	1.6	35.6	0.9	6.0	2.8	6.3
Gotlands artillerikår . . .	12.1	9.9	—	3.3	18.7	26.4	4.4	46.2	—	12.1	5.5	19.8
Bodens artilleriregemente . .	1.6	3.2	—	4.8	9.8	11.4	3.2	25.8	—	12.9	8.1	8.1
Karlsborgs artilleriregemente .	4.4	—	1.5	—	7.4	11.8	1.5	36.8	—	1.5	—	13.2
Svea ingenjörkår	8.6	2.2	—	3.2	16.1	36.6	—	43.0	—	12.9	2.2	12.9
Göta ingenjörkår	1.8	—	3.6	5.4	18.0	3.6	1.8	9.0	—	—	—	5.4
Fälttelegrafkåren	2.3	1.1	—	2.8	26.1	27.8	1.1	38.6	8.0	55.7	4.6	10.2
Bodens ingenjörkår	3.8	3.8	1.9	3.8	11.4	9.6	1.9	28.9	—	7.6	7.6	11.4
Svea trängkår	1.2	1.2	1.2	4.8	8.4	6.0	1.2	20.5	—	4.8	1.2	13.3
Göta trängkår	3.3	1.7	3.3	3.3	13.3	30.0	10.0	46.7	—	3.3	1.7	15.0
Norrlands trängkår	4.7	1.6	—	3.2	11.0	39.1	—	72.0	3.2	18.8	4.8	22.0
Skånska trängkåren	3.5	8.8	5.3	5.3	37.0	22.8	1.8	43.9	—	24.6	5.3	15.9
Sammandrag.												
Kavalleriet	6.6	2.5	0.9	2.8	12.3	13.2	0.8	36.2	2.4	6.6	6.5	13.7
Artilleriet	7.5	3.3	0.8	1.4	13.4	18.6	2.0	49.2	3.4	13.0	4.0	13.8
Ingenjörtrupperna	4.4	1.7	1.0	3.5	18.7	22.5	1.0	32.5	2.4	22.5	3.5	10.0
Trängen	3.0	3.0	2.3	4.2	16.3	23.1	3.0	43.9	0.8	12.1	8.0	16.3

dagar, hovinflammation och seninflammation. Det dagliga medeltalet hästar, som av olika orsaker icke kunnat tagas i bruk, har varit för sår 65, tryckskada 15 och krosskada 19 eller sammanlagt 99 hästar, för seninflammation och -bristning 62, ledvrickning 32, hovspricka och hovinflammation vardera 19. Se för övrigt närmare i Tab. 20.

I Tab. I. är gjord en sammanställning av vissa vanliga och för truppförbandens tjänsteduglighet betydelsefulla sjukdomar bland hästarna vid de beridna truppförbanden. Siffrorna angiva antalet fall beräknat pr 100 hästar.

Av tabellen framgår, att trängen och artilleriet äro mest utsatta för de här ifrågakvarande sjukdomarna. Sålunda är antalet fall procentuellt sett högst vid trängen beträffande strålbenshälta, benhinneinflammation, ledåkommor (även spatt) samt hovinflammation, vid artilleriet beträffande krosskada och sår, lymfangit, kolik samt mugg, vid ingenjörtrupperna beträffande inflam-

mation i senor och senskidor samt tryckskador; kavalleriet visar för året i fråga om hovspricka högsta siffran, men i övrigt beträffande flera av dessa sjukdomar de lägsta talen.

De olika truppförbanden hava emellertid stora variationer att uppvisa. Anmärkningsvärt höga siffror förekomma beträffande lymfangit vid Göta artillerireg. (15·7), Gotlands artillerikår (12·1) och Livregementet till häst (11·5), kolik vid Gotlands artillerikår (9·9) och Skånska trängkåren (8·8), remont-hälsa vid Göta ingenjörkår (5·4), inflammation i senor och senskidor vid Skånska trängkåren (37·0), ledåkommor (utom spatt) vid Göta artilleriregemente (42·7), krosskada och sår vid Göta artilleriregemente (85·3), tryckskada vid Fälttelegrafkåren (55·7), hovspricka vid Norrlands dragonregemente i Umeå (11·5) samt hovinflammation, hovböld m. m. vid Norrlands artilleriregemente (21·4).

Att av de i tabellen anförda siffrorna draga några bestämda slutsatser med avseende på den allmänna hästvärden vid resp. truppförband torde vara allt för vanskligt. Höga siffror beträffande exempelvis inflammation i senor och senskidor, ledåkommor, tryckskador o. d. torde dock stå i ett visst samband med starkare förslitning av hästmaterialet.

Av samtliga hästar hava 47 [62] avlidit, i främsta rummet av sjukdomar i digestionsorganen. Antalet avlivade hästar var för året osedvanligt stort och uppgick till 171 eller 2·9 % av medelhästbeståndet. Orsak till avlivande har huvudsakligen varit allmän stelhet, ålder samt sen- och ledåkommor. Antalet kasserade hästar uppgick till 623 eller 11 % av medelhästbeståndet. Kassationsorsak har varit i främsta rummet ålder, allmän stelhet o. d. (33 % av alla kassationer), led- och senåkommor o. s. v. Särskilt hög kassationsprocent visa, om man bortser från infanteriet, Göta, Norrlands och Svea trängkårer, med resp. 23, 22 och 17 % (Tab. 21—23).

Å remontdepåerna insjuknade under året 718 hästar, varav 363 i kvarka samt över 130 i hudsjukdomar.

Sjukvårdskostnader. Tabblån över kostnader för truppveterinärvården (Tab. 18) företer stora variationer med avseende på kostnader pr häst och dag. Gränserna äro med bortseende från vissa skolor 10·14 öre för Norrlands dragonregemente, som hade stora kostnader för nyanskaffning av förbrukningsmateriel och 2·18 öre för Göta artilleriregemente.

Med hänsyn till olika vapenslag ställa sig kostnaderna högst för kavalleriet (6·29), trängen (5·11), infanteriet (4·69), artilleriet (4·68) och ingenjörtrupperna (4·62).

Ovanstående belopp kunna ej läggas till grund för ett allsidigt bedömande av truppveterinärvårdsanslagets handhavande, då alltför många faktorer härvid inverka.

Kostnaderna avse räkenskapsåret ¹7 1928—³⁰ 1929.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1928—30 juni 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Kostnad pr man och dag i öre									
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Underhåll materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanteriregementet	190 148	3 382 18	0 08	0 16	0 62	0 22	0 70	—	0 05	—	—	1 78
Södra skånska infanteriregementet	185 046	5 505 22	0 18	0 04	0 83	0 34	0 86	0 66	0 11	—	—	2 97
Kronobergs regemente	217 993	9 913 18	1 51	0 48	0 99	0 55	0 44	0 44	0 07	—	0 07	4 55
Kronobergs regts det. i Karlskrona	130 306	4 396 23	0 32	0 10	0 69	0 67	0 95	0 54	0 09	—	0 01	3 37
Hallands regemente	194 618	6 485 22	0 50	0 27	0 90	0 31	0 94	0 35	0 07	—	—	3 83
Skånska kavalleriregementet	160 480	5 281 91	0 68	0 14	0 69	0 30	0 73	0 70	0 05	—	—	3 29
Wendes artilleriregemente	188 909	7 289 53	0 73	0 36	0 93	0 18	0 73	0 98	0 05	—	—	3 85
Skånska trängkåren	84 558	3 685 12	0 07	1 01	0 83	0 08	1 24	0 83	0 17	—	0 15	4 36
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	210 122	6 356 70	0 62	0 19	0 85	0 57	0 71	—	0 05	—	0 03	3 02
Älvsborgs regemente	244 830	7 455 37	0 94	0 19	0 63	0 13	0 62	0 39	0 05	—	0 09	3 04
Bohusläns regemente	196 236	4 012 17	0 18	0 24	0 51	0 26	0 61	0 22	0 02	—	—	2 04
Värmlands regemente	165 272	7 196 47	1 42	0 68	0 34	0 30	0 91	0 48	0 13	0 02	0 07	4 35
Livregementets husarer	161 643	5 572 51	1 12	0 46	0 96	0 29	0 53	0 02	0 02	—	0 05	3 45
Göta artilleriregemente	181 738	4 800 05	0 36	0 22	0 43	0 61	0 52	0 32	0 15	—	0 03	2 64
Karlsborgs artilleriregemente	122 451	5 245 03	2 15	0 14	0 32	0 18	0 87	0 49	0 12	—	0 01	4 28
Göta trängkår	92 922	4 438 84	1 56	0 95	0 98	0 53	0 56	—	0 18	—	0 01	4 77
Andra intendenturkomp.	29 347	386 25	1 24	0 02	—	—	0 03	0 01	0 02	—	—	1 32
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	437 935	12 650 71	0 09	0 12	0 32	1 80	0 46	—	0 05	0 03	0 02	2 89
Göta livgarde	137 375	4 638 —	0 16	0 18	0 69	0 74	0 71	0 60	0 30	—	—	3 38
Livregementets grenadjärer	240 983	4 969 47	0 50	0 32	0 41	0 12	0 23	0 41	0 05	—	0 02	2 06
Upplands regemente	351 654	11 485 68	0 76	0 29	0 92	0 29	0 34	0 50	0 10	—	0 06	3 26
Södermanlands regemente	211 090	6 508 62	0 33	0 15	0 51	0 41	0 53	0 50	0 12	—	0 03	3 08
Livgrenadjärregementet (Östra bri-)	276 663	36 351 88	2 13	0 85	1 64	4 80	3 19	0 24	0 03	—	0 26	13 14
Jönköp.-Kalmar regte f gaden	241 877	29 638 70	4 05	0 61	1 99	0 84	2 91	0 42	0 15	—	1 28	12 25
Livregementet till häst	166 771	5 830 11	0 36	0 02	0 57	1 75	0 74	—	0 06	—	—	3 49
Svea artilleriregemente	225 473	6 441 12	0 08	0 05	0 25	1 81	0 64	—	0 03	—	—	2 86
Smålands arméartilleriregemente	204 835	7 518 29	1 37	0 25	0 46	0 41	0 44	0 51	0 22	—	0 01	3 67
Svea ingenjörkår	168 741	5 699 03	0 34	0 08	0 79	1 58	0 39	0 01	0 11	—	0 08	3 38
Göta ingenjörkår	110 193	3 432 91	0 27	0 05	0 91	0 83	0 95	—	0 09	—	0 01	3 11
Fälttelegrafkåren	141 478	5 746 95	0 45	0 19	0 34	1 99	0 85	—	0 12	0 05	0 07	4 06
Svea trängkår	123 276	5 570 57	0 40	0 72	0 67	1 79	0 44	0 10	0 23	—	0 17	4 52

¹ I kostnaderna ingå vårdagar för civila patienter, för vilka anslaget erhåller ersättning.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			Kostnad pr man och dag i öre									
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Mekanikentor	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Krigsskolan	53 894	1 714.83	0.54	0.06	0.49	1.37	0.69	—	—	—	0.03	3.18
Infanteriskjutskolan	48 445	910.71	0.01	—	0.29	0.51	1.05	—	—	—	0.02	1.88
Ridskolan	13 019	701.29	—	—	—	1.25	3.68	0.18	0.28	—	—	5.39
Norra arméfördelningen.												
Jämtlands fältjägarregemente	197 398	7 208.49	0.91	0.42	0.43	0.11	0.65	1.04	0.09	—	—	3.65
Dalregementet	202 670	6 014.21	0.82	0.17	0.81	0.17	0.58	0.27	0.09	—	0.05	2.96
Hälsinge regemente	194 053	3 563.06	0.30	0.23	0.27	0.20	0.27	0.44	0.10	—	0.03	1.84
Västernorrlands regemente	169 815	24 571.57	3.65	1.30	4.10	0.30	3.62	0.54	0.20	0.08	0.67	14.46
Norrlands dragonregemente	141 853	4 561.69	0.78	0.20	0.64	0.22	0.58	0.68	0.06	—	0.06	3.22
Norrlands artilleriregemente	180 077	4 982.84	0.51	0.42	0.63	0.54	0.56	0.02	0.08	—	0.01	2.77
Norrlands trängkår	87 255	3 872.33	0.45	0.82	1.18	0.21	0.92	—	0.28	—	—	3.86
Övre Norrlands trupper.												
Västerbottens regemente	174 183	3 770.48	0.53	0.31	0.42	0.34	0.46	—	0.10	—	—	2.16
Norrbottnens artillerikår	87 232	4 252.34	0.23	0.09	0.71	3.22	0.60	—	0.02	—	—	4.87
Tredje intendenturkomp.	28 909	1 274.21	—	—	0.12	3.96	0.33	—	—	—	—	4.41
Bodens fästning.												
Norrbottnens regemente	327 643	17 712.66	0.29	0.08	0.22	4.46	0.32	—	0.02	—	0.01	5.40
Bodens artilleriregemente	160 761	5 800.84	0.27	—	0.11	2.88	0.30	—	0.04	—	0.01	3.61
Bodens ingenjörkår	121 682	5 909.47	0.45	—	1.08	2.86	0.32	0.06	0.09	—	—	4.86
Gotlands trupper.												
Gotlands infanterikår	146 271	5 854.93	1.03	0.15	0.42	0.33	0.85	0.81	0.19	—	0.22	4.00
Gotlands artillerikår	68 092	2 449.47	0.28	0.01	0.52	1.80	0.77	—	0.14	—	0.08	3.60

¹ I kostnaderna ingå vård dagar för civila patienter, för vilka anslaget erhåller ersättning.

Tab. 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna av värnpliktiga år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
O m r å d e n	Summa prövade	Icke inskrivna			Inskrivna							På 100 prövade		
		H	A	S:a	Studenter och likställda	Övriga värnpliktiga				S:a	Ej inskrivna	Inskrivna	I allt	
						Vapenföra		Ej va- penf.						
					E	F	C	F	E	D	B			
20-åriga	53 956	4 749	4 800	9 549	863	219	21 481	12 121	7 552	2 181	44 417	17·7	82·8	100·0
Södra arméfördelningsområdet	11 704	860	1 029	1 889	201	52	5 203	2 042	1 890	427	9 815	16·1	83·9	100·0
Östra	18 108	1 697	1 536	3 233	392	104	6 819	3 787	2 956	827	14 885	17·9	82·1	100·0
Västra	10 685	990	915	1 905	167	41	4 738	2 329	1 069	386	8 730	17·9	82·1	100·0
Norra	9 002	666	877	1 543	77	14	2 920	2 950	1 148	350	7 459	17·1	82·9	100·0
Övre Norrlands militärområde	4 004	518	405	923	25	8	1 503	960	463	182	3 141	22·7	77·8	100·0
Gotlands militärområde	443	18	38	56	1	—	298	53	26	9	387	12·6	87·4	100·0
Överåriga.	6 122	1 078	927	2 005	44	55	788	1 379	1 235	606	4 107	32·7	67·8	100·0
Södra arméfördelningsområdet	994	197	134	331	7	16	160	190	214	76	663	33·8	66·7	100·0
Östra	2 293	356	391	747	23	24	252	468	545	224	1 536	32·6	67·4	100·0
Västra	1 883	246	193	439	8	9	211	371	200	145	944	31·7	68·8	100·0
Norra	875	165	114	279	5	4	114	227	166	80	596	31·9	68·1	100·0
Övre Norrlands militärområde	558	109	93	202	1	2	47	121	106	79	356	36·2	63·8	100·0
Gotlands militärområde	19	5	2	7	—	—	4	2	4	2	12	36·8	63·2	100·0
Underåriga.	681	—	—	—	415	6	245	15	—	—	681	—	100·0	100·0
Södra arméfördelningsområdet	187	—	—	—	119	1	66	1	—	—	187	—	100·0	100·0
Östra	288	—	—	—	177	5	100	6	—	—	288	—	100·0	100·0
Västra	117	—	—	—	68	—	47	2	—	—	117	—	100·0	100·0
Norra	72	—	—	—	45	—	22	5	—	—	72	—	100·0	100·0
Övre Norrlands militärområde	12	—	—	—	5	—	7	—	—	—	12	—	100·0	100·0
Gotlands militärområde	5	—	—	—	1	—	3	1	—	—	5	—	100·0	100·0
Sammandrag.	60 759	5 827	5 727	11 554	1 322	280	22 514	13 515	8 787	2 787	49 205	19·0	81·0	100·0
Södra arméfördelningsområdet	12 885	1 057	1 163	2 220	327	69	5 429	2 233	2 104	503	10 665	17·2	82·8	100·0
Östra	20 689	2 053	1 927	3 980	592	133	7 171	4 261	3 501	1 051	16 709	19·2	80·8	100·0
Västra	12 135	1 236	1 108	2 344	243	50	4 996	2 702	1 269	531	9 791	19·8	80·7	100·0
Norra	9 949	831	991	1 822	127	18	3 056	3 182	1 314	490	8 127	18·8	81·7	100·0
Övre Norrlands militärområde	4 634	627	498	1 125	31	10	1 557	1 081	569	261	3 509	24·8	75·7	100·0
Gotlands militärområde	467	23	40	63	2	—	305	56	30	11	404	13·5	86·5	100·0

Anm. Rörande gruppernas omfattning se textavd. sid. 26. — Beträffande ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden, se Tab. 7 a.

Tab. 3. Vid besiktningarna utförda mätningar å kroppslängden hos 20-åriga värnpliktiga år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
Inskrivningsområde	Antal 20-åriga värnpliktiga med kroppslängd i cm.																															
	154-155	156	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186/187	188	Summa	
Malmöhus s.a.	9	24	23	20	32	39	64	68	80	92	128	132	189	138	184	171	152	169	137	98	129	84	89	51	45	40	25	22	29	18	2 481	
Malmöhus n.a.	18	24	21	25	45	47	59	76	87	119	152	152	170	188	202	174	170	154	132	104	93	90	62	31	47	50	28	14	27	14	2 575	
Hallands . .	8	50	12	22	32	42	59	76	102	109	120	161	149	158	165	150	167	161	128	134	109	91	108	35	50	40	20	22	34	17	2 531	
Kronobergs .	14	51	34	30	46	68	79	93	116	159	154	195	213	183	265	200	232	204	174	135	127	150	97	67	57	48	37	22	39	26	3 815	
N:a Smålands	14	49	29	32	41	47	77	87	92	122	165	158	175	199	217	208	198	197	194	145	142	99	108	49	59	46	39	22	27	31	3 068	
Östergötlands	7	21	20	18	27	52	56	70	71	119	142	127	187	143	171	195	201	153	177	124	149	104	100	58	74	45	32	22	34	33	2 782	
Örebro . . .	5	26	17	24	27	39	62	75	76	94	131	151	178	153	184	184	158	153	161	132	135	119	108	50	64	50	37	32	33	24	2 682	
Södermanl. .	10	37	20	18	29	48	57	65	73	96	103	108	156	157	159	155	140	166	117	105	106	75	93	60	43	39	23	27	27	32	2 344	
Stockholms .	12	43	33	23	46	54	86	111	112	161	214	192	294	258	310	330	311	327	303	306	273	251	218	147	187	133	97	69	91	112	5 104	
Uppsala . . .	10	32	28	22	29	36	66	70	90	111	137	131	147	133	200	188	147	145	123	101	100	91	66	53	57	33	19	23	28	16	2 432	
Västgöta-Boh.	4	22	20	18	23	29	58	61	91	96	101	120	179	150	197	216	188	187	204	160	155	130	147	94	86	63	48	45	51	57	2 995	
Älvsborgs .	8	26	15	18	26	41	52	58	87	95	143	138	176	147	162	174	194	196	166	146	129	120	116	82	59	58	27	29	51	35	2 774	
Skaraborgs .	11	32	24	13	32	28	40	54	64	86	79	180	118	103	126	135	143	151	130	116	113	87	63	34	41	40	29	24	52	25	2 123	
Värmlands .	2	29	14	17	20	34	54	54	84	90	111	128	137	139	177	154	166	146	156	141	131	98	75	65	55	54	25	24	21	22	2 423	
Kopparbergs	5	15	20	22	30	40	62	77	96	109	106	128	138	133	120	149	125	121	116	91	105	76	77	51	45	26	28	14	22	19	2 048	
Gävleborgs .	7	17	13	11	17	34	39	56	74	78	82	111	119	126	138	150	138	119	105	109	89	81	77	57	50	39	27	22	24	20	2 029	
Jämtlands . .	9	17	18	16	29	33	35	51	71	78	105	137	138	128	165	174	161	143	150	111	135	111	96	55	65	37	27	19	20	25	2 359	
Västernorr.	7	26	19	18	32	47	53	64	75	85	111	121	125	118	140	153	149	131	128	105	111	81	77	36	42	31	14	16	19	12	2 146	
Västerbottens	10	30	32	19	30	35	51	64	63	91	111	105	133	138	123	110	106	108	118	85	65	70	43	40	39	24	18	13	20	9	1 908	
Norrbottnens	16	51	19	32	51	67	65	65	68	81	88	98	101	109	119	120	108	108	97	82	63	68	48	27	28	29	20	10	20	13	1 871	
Gotlands . .	2	1	1	2	2	6	3	16	8	17	23	14	21	21	35	29	19	32	33	15	31	29	10	15	4	10	10	4	3	8	424	
<i>Sammandrag.</i>																																
Södra a.o. . .	49	149	90	97	155	196	261	313	385	479	554	640	721	667	816	695	721	688	571	471	458	415	356	184	199	178	110	80	129	75	10 902	
Östra brig.o.	21	70	49	50	68	99	133	157	163	241	307	285	362	342	388	403	399	350	371	269	291	203	208	107	133	91	71	44	61	64	5 800	
Östra a.o. . .	37	138	98	87	131	177	271	321	351	462	585	582	775	701	853	857	791	704	644	614	536	485	310	351	255	176	151	179	184		12 562	
Västra a.o. .	25	109	73	61	101	132	204	227	326	367	434	516	610	539	662	679	691	680	656	563	528	435	401	275	241	215	129	122	175	139		10 315
Norra a.o. . .	28	75	70	65	100	144	167	233	297	337	407	475	510	505	563	626	573	514	499	416	440	349	327	199	202	133	96	71	85	76		8 582
Ö. Norrl. m.o.	26	81	51	51	81	102	116	129	131	172	199	203	234	247	242	230	214	216	215	167	128	138	91	67	67	53	38	23	40	22		8 774
Gotlands m.o.	2	1	1	2	2	6	3	16	8	17	23	14	21	21	35	29	19	32	33	15	31	29	10	15	4	10	10	4	3	8		424
Summa	188	628	452	418	638	856	1155	1396	1661	2075	2509	2715	3233	3022	3559	3519	3373	3271	3049	2545	2490	2105	1878	1157	1197	935	630	495	672	568		52 359

Tab. 4 a. Kassationsorsaker hos 20-åriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- nings- pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsyste- metssjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Bansystemets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Summa		
		allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga infek- tions- sjukdomar	Tuberkel- sjukdom			Övr. sjukd. i nervsystemet	Fallandesot												
Malmöhus södra inskr.område	2582	6	—	3	10	2	3	31	3	14	7	2	9	42	13	6	4	44	1	—	200
Malmöhus norra	2757	8	—	8	15	1	3	31	4	12	11	5	4	67	6	4	3	37	2	3	224
Hallands	2817	9	2	—	38	1	2	35	2	10	11	2	5	92	14	2	14	48	1	1	280
Kronobergs	3548	7	2	2	46	6	5	40	9	12	13	3	8	94	6	2	5	50	2	4	316
Norra Smålands	3153	3	1	2	28	11	7	41	9	17	5	3	3	64	10	4	6	50	2	4	267
Östergötlands	3019	7	1	3	29	1	6	29	6	7	8	2	3	48	5	1	8	25	2	2	198
Örebro	2204	3	1	1	23	2	4	27	4	7	5	1	8	44	9	1	4	41	3	2	180
Södermanlands	2416	4	2	3	24	3	12	11	6	17	16	1	13	49	6	5	3	51	1	1	228
Stockholms	4807	16	1	5	84	10	6	27	9	20	13	1	14	172	20	7	9	80	3	—	497
Uppsala	2510	1	—	11	29	1	3	30	6	11	4	1	4	33	8	—	—	14	—	4	161
Västgöta-Bohus	2989	—	—	—	72	2	3	42	3	7	11	3	6	61	10	4	10	47	2	—	253
Älvsborgs	2794	3	2	3	30	6	3	18	3	5	18	1	6	95	4	—	1	34	—	—	232
Skaraborgs	2241	1	—	3	26	1	3	28	4	10	7	—	4	68	7	3	5	46	1	2	219
Värmlands	2611	3	1	4	31	2	3	23	4	6	5	1	6	53	8	2	—	28	1	—	181
Kopparbergs	2260	4	—	1	34	5	10	36	1	16	8	3	2	45	8	1	2	32	4	2	214
Gävleborgs	2123	1	2	5	41	10	5	13	3	2	9	1	12	46	24	2	2	40	1	1	220
Jämtlands	2382	13	2	3	45	—	5	17	3	15	11	6	5	52	7	2	8	41	2	—	237
Västernorrlands	2287	1	1	2	52	—	4	24	2	3	4	5	2	56	4	—	3	43	—	—	206
Västerbottens	2013	1	—	2	42	4	2	9	4	7	10	4	5	46	2	1	2	33	—	—	174
Norrbottnens	2051	—	2	1	75	3	2	18	4	12	8	1	13	36	15	3	1	34	2	1	231
Gotlands	443	—	—	1	6	—	—	12	—	5	1	—	—	2	1	1	2	6	1	—	88
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	11704	30	4	13	109	10	13	137	18	48	42	12	26	295	39	14	26	179	6	8	1029
Östra	18108	34	6	25	217	28	38	165	40	79	51	6	45	410	58	19	30	261	11	13	1530
Västra	10635	7	8	10	159	11	12	111	14	28	41	5	32	277	29	9	16	155	4	2	915
Norra	9002	19	5	11	172	15	24	90	9	36	32	15	21	199	43	5	15	156	7	3	877
Övre Norrlands militärområde	4064	1	2	3	117	7	4	27	8	19	18	5	18	82	17	4	3	67	2	1	405
Gotlands militärområde . . .	443	—	—	1	6	—	—	12	—	5	1	—	—	2	1	1	2	6	1	—	88
Summa	53956	91	20	63	780	71	91	542	80	215	185	43	182	1265	187	52	92	824	81	27	4800
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kasserade		1.90	0.42	1.31	16.25	1.48	1.90	11.29	1.85	4.48	3.85	0.90	2.75	26.35	3.90	1.08	1.92	17.17	0.64	0.56	100.00
på 1000 ,																					

Tab. 4 b. Kassationsorsaker hos överåriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1929.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- ning- pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Infektions- sjukdomar	Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsystemets sjukd.	Fallandesot	Övfr. sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Dörsrummet	Cirkulationsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Bensystemets och led- gångarnas sjukd.	Svalster	Hudsjukd. och sjukd. i bladvär, tyfuskörtl.	Bensystemets och led- gångarnas sjukd.		Summa	
Malmöhus södra inskr.område	156	1	4	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	27	
Malmöhus norra	241	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	21	
Hallands	229	7	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	28	
Kronobergs	368	8	—	—	13	—	—	—	2	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	58	
Norra Smålands	495	17	—	1	12	1	—	—	1	—	—	—	—	11	3	—	—	—	—	—	86	
Östergötlands	414	2	1	—	6	—	—	—	4	—	—	—	—	35	9	—	—	—	—	—	32	
Örebro	270	13	—	—	10	1	1	—	2	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—	47	
Södermanlands	266	7	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	32	
Stockholms	538	16	3	—	19	4	—	—	1	—	—	—	—	11	12	—	—	—	—	—	52	
Uppsala	260	3	1	1	5	—	1	—	4	—	—	—	—	6	4	—	—	—	—	—	141	
Västgöta-Bohus	268	6	3	—	9	—	1	—	3	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	33	
Älvsborgs	655	9	—	1	15	—	1	—	5	—	—	—	—	15	4	—	—	—	—	—	58	
Skaraborgs	153	1	—	—	4	1	1	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	69	
Värmlands	307	3	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	21	
Kopparbergs	129	1	1	—	3	1	—	—	3	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	45	
Gävleborgs	66	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	17	
Jämtlands	373	19	—	—	9	1	3	—	2	—	—	—	—	12	4	—	—	—	—	—	9	
Västernorrlands	307	5	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	—	61	
Västerbottens	319	7	2	—	7	—	1	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	27	
Norrbottnens	239	1	2	—	17	1	1	—	4	—	—	—	—	9	2	—	—	—	—	—	86	
Gotlands	19	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	—	—	—	—	—	57	
Sammandrag.																					2	
Södra arméfördelningsområdet	994	19	6	—	20	1	—	16	3	6	2	—	3	30	4	2	5	15	2	—	134	
Östra	2 293	58	8	2	54	6	4	49	5	15	5	—	6	98	26	16	6	31	2	—	891	
Västra	1 383	19	3	1	36	3	5	21	3	6	2	—	2	61	7	6	11	7	—	—	193	
Norra	875	26	1	—	20	2	3	9	2	6	—	1	—	18	15	4	3	3	—	1	114	
Övre Norrlands militärområde	558	8	4	—	24	1	2	—	—	—	—	—	—	18	8	3	2	5	1	—	98	
Gotlands militärområde	19	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Summa	6 122	181	23	3	154	13	14	103	18	35	13	2	13	225	60	31	27	61	5	1	927	
Frikallade i varje grupp																						
på 100 av samtl. kasserade		14.13	2.48	0.32	16.62	1.40	1.51	11.11	1.40	3.78	1.40	0.22	1.40	24.28	6.47	3.34	2.91	6.58	0.54	0.11	100.00	
på 1 000 ,																						

Tab. 4 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna 1929.

Inskrivningsområden	20-åriga					Överåriga				
	Vid förtäring prövade	Förändrad i still- rättlig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. i svaghet efter övergången sjukd.	Andra orsaker	Summa	Vid förtäring prövade	Förändrad i still- rättlig kropps- utveckling	Tillfällig sjukd. i svaghet efter övergången sjukd.	Andra orsaker	Summa
Malmöhus södra	2 582	136	55	2	193	156	23	9	—	32
Malmöhus norra	2 757	119	55	3	177	241	32	11	2	45
Hallands	2 817	132	37	4	173	229	51	7	2	60
Kronobergs	3 548	200	98	19	317	368	41	16	3	60
Norra Smålands	3 152	251	117	31	399	495	60	64	28	162
Östergötlands	3 019	152	83	22	257	414	15	19	7	41
Örebro	2 204	90	104	1	185	270	9	20	1	30
Södermanlands	2 416	109	69	16	194	266	21	19	2	42
Stockholms	4 807	168	240	16	424	588	27	31	1	59
Uppsala	2 510	189	37	2	228	260	23	8	1	32
Västgöta-Bohus	2 989	99	40	18	157	268	7	7	3	17
Älvsborgs	2 794	221	80	65	366	655	69	18	41	128
Skaraborgs	2 241	95	60	69	224	153	18	8	2	28
Värmlands	2 611	130	50	63	243	307	52	6	15	73
Kopparbergs	2 260	75	10	15	100	129	19	5	3	27
Gävleborgs	2 123	40	27	40	107	66	—	—	1	1
Jämtlands	2 382	100	54	65	219	373	33	9	17	59
Västernorrlands	2 237	103	69	68	210	307	28	18	32	78
Västerbottens	2 013	157	80	5	242	319	44	18	11	73
Norrbottnens	2 051	170	70	36	276	239	24	10	2	36
Gotlands	443	8	10	—	18	19	1	4	—	5
<i>Sammandrag.</i>										
Södra arméfördelningsomr.	11 704	587	245	28	860	994	147	43	7	197
Östra „	18 108	959	650	88	1 697	2 293	155	161	40	356
Västra „	10 635	545	230	215	990	1 383	146	39	61	246
Norra „	9 002	318	160	188	666	875	80	32	53	165
Övre Norrlands militäromr.	4 064	327	150	41	518	558	68	28	13	109
Gotlands militärområde .	443	8	10	—	18	19	1	4	—	5
Summa	58 956	2 744	1 443	560	4 749	6 122	597	807	174	1 078
<i>Tillfälligt odugliga till krigstjänst i varje grupp.</i>										
på 100 av samtliga . . .		57·8	30·4	11·8	100·0		55·4	28·5	16·1	100·0
på 1 000 prövade		50·8	26·8	10·4	88·0		97·6	50·1	28·4	176·1

Tab. 5 a. Sjukdomar och bildningsfel hos 20-åriga värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Inskrivningsområden	Vid förrättning prövade	Bildnings- utvecklingsfel allmän svaghet	Infektions- sjukdomar	Övriga infek- tionsjukdomar	Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Nervsystemets sjukd.	Nervsystemet Fallandesort	Nervsystemets sjukd.	Öronsjuk- domar	Öronsjuk- domar	Öronsjuk- domar	Öronsjuk- domar	Öronsjuk- domar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Ben- gångarnas sjukd.	Ben- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Synster	Summa
Malmöhus södra inskr:sområde	2 582	3	—	—	1	—	—	—	3	9	—	18	9	7	6	7	31	—	—	—	94	
Malmöhus norra	2 757	3	—	2	4	—	—	—	11	7	—	10	4	3	—	1	20	—	—	—	68	
Hallands	2 817	9	—	—	7	—	—	—	10	13	—	26	41	12	10	16	41	5	—	—	190	
Kronobergs	3 548	2	—	1	1	1	1	—	16	19	—	22	16	7	1	5	32	1	2	—	127	
Norra Smålands	3 152	6	—	1	1	1	1	—	4	13	—	18	7	6	7	5	24	1	3	—	100	
Östergötlands	3 019	5	—	4	2	—	2	—	6	13	—	20	7	1	3	3	18	4	4	—	92	
Örebro	2 204	9	2	—	1	5	2	—	13	15	—	17	15	8	5	2	57	6	10	—	167	
Södermanlands	2 416	1	—	—	1	2	1	—	2	12	—	22	20	4	6	4	99	4	1	—	179	
Stockholms	4 807	8	2	1	27	2	2	—	14	33	—	50	40	26	11	10	68	3	1	—	296	
Uppsala	2 510	1	—	—	4	2	2	—	2	10	—	8	13	9	3	6	33	1	1	—	95	
Västgöta-Bohus	2 989	—	—	—	3	—	—	—	4	8	—	12	9	20	6	1	17	2	—	—	82	
Älvsborgs	2 794	1	—	—	4	5	1	—	6	25	—	12	12	7	3	1	24	4	—	—	105	
Skaraborgs	2 241	1	2	1	6	1	—	—	13	7	—	20	9	18	4	7	26	3	2	—	115	
Värmlands	2 611	15	—	—	8	8	—	—	3	9	—	15	10	9	6	3	34	2	3	—	125	
Kopparbergs	2 260	5	—	1	3	—	—	—	6	3	—	9	7	10	1	8	18	2	4	—	77	
Gävleborgs	2 123	3	2	—	12	4	—	—	2	9	—	35	4	6	5	2	21	1	7	—	113	
Jämtlands	2 382	1	—	1	8	1	—	—	4	5	—	14	3	11	7	7	23	3	—	—	88	
Västernorrlands	2 237	1	1	—	7	—	—	—	4	10	—	22	1	5	1	17	16	—	—	—	85	
Västerbottens	2 013	1	—	4	9	3	—	—	4	14	—	22	4	13	5	4	22	2	3	—	110	
Norrbottnens	2 051	—	1	—	4	1	—	—	4	9	—	22	5	5	4	4	19	2	—	—	80	
Gotlands	443	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	2	—	9	
Sammandrag.																						
Södra arméfördelningsområdet	11 704	17	—	3	12	2	1	—	40	48	—	76	70	29	17	29	124	9	2	—	479	
Östra	18 108	30	4	6	36	12	10	—	41	96	—	135	102	54	35	30	299	19	22	—	931	
Västra	10 635	17	2	1	21	14	1	—	26	49	—	59	40	49	19	12	101	11	5	—	427	
Norra	9 002	10	3	2	30	5	—	—	16	27	—	80	15	32	14	34	78	6	11	—	363	
Övre Norrlands militärområde	4 064	1	1	4	13	4	—	—	8	23	—	44	9	18	9	8	41	4	3	—	190	
Gotlands militärområde	443	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	2	—	9	
Summa	53 956	76	10	16	112	37	12	—	131	243	—	396	236	182	94	114	646	51	43	—	2 890	
Icke vapenföra i varje grupp																						
på 100 av samtliga		3:17	0:42	0:67	4:67	1:54	0:50	—	5:46	10:13	—	16:50	9:84	7:59	3:92	4:75	26:92	2:13	1:79	100:00		
på 1 000 prövade		1:41	0:19	0:30	2:08	0:68	0:22	—	2:43	4:50	—	7:34	4:37	3:37	1:74	2:11	11:97	0:95	0:80	44:46		

Tab. 5 b. Sjukdomar och bildningsfel hos *överbåriga* värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1929.

6-300307.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förrättning prövade	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel Ottillräcklig kroppslängd Kortvarande allmän svaghet	Övriga bildningsfel Ottillräcklig kroppslängd Kortvarande allmän svaghet	Infektions- sjukdomar Övriga infek- tionssjukdomar Tuberkel- sjukdomar	Ämnesomsättings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdomar	Nervsystemets sjukd. i nervsystemet Fallandesot	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet	Öronsjukdomar Dörsnubhet
Malmöhus södra inskr.område	156	12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3	3	2	—	—	—	25
Malmöhus norra	241	6	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	11
Hallands	229	4	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2	3	1	—	—	—	16
Kronobergs	368	10	6	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	3	6	3	6	1	—	—	40
Norra Smålands	495	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	9	1	—	—	25
Östergötlands	414	9	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	2	4	2	6	2	2	1	—	28
Örebro	270	17	1	—	1	2	—	—	1	5	—	—	1	2	2	5	5	2	—	—	46
Södermanlands	266	6	2	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	3	1	4	1	12	1	—	85
Stockholms	588	13	4	—	2	—	—	—	6	4	—	—	4	5	12	8	13	2	1	—	88
Uppsala	260	6	2	—	—	2	—	—	3	3	—	—	1	4	3	4	5	2	—	—	82
Västgöta-Bohus	268	1	1	—	2	—	—	—	1	2	—	—	1	3	4	1	1	3	1	—	20
Älvsborgs	655	20	2	—	2	8	—	—	6	4	—	—	8	9	8	4	4	5	3	—	78
Skaraborgs	153	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	2	2	2	—	—	—	15
Värmlands	307	12	3	—	5	2	—	—	2	2	—	—	2	5	3	5	5	—	—	—	41
Kopparbergs	129	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	2	—	—	12
Gävleborgs	66	3	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	18
Jämtlands	373	8	1	—	4	—	—	—	1	—	—	—	1	1	5	7	—	2	1	—	83
Västernorrlands	307	1	2	—	4	—	—	—	1	1	—	—	2	1	5	1	4	3	—	—	25
Västerbottens	319	12	1	—	9	—	—	—	3	3	—	—	2	3	8	2	1	4	—	—	45
Norrbottens	239	5	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	—	6	—	—	—	36
Gotlands	19	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
<i>Sammandrag.</i>																					
Södra arméfördelningsområdet	994	32	9	—	3	—	—	—	3	3	—	—	2	6	12	5	6	10	1	—	92
Östra	2 293	57	9	1	10	4	1	—	12	14	—	—	8	21	20	29	10	43	8	2	249
Västra	1 383	35	6	—	9	10	—	—	10	9	—	—	7	18	15	6	7	18	4	—	154
Norra	875	12	7	—	13	—	—	—	2	1	—	—	4	2	12	8	4	11	4	3	83
Övre Norrlands militärområde	558	17	11	—	10	—	—	—	—	—	—	—	6	6	10	4	3	10	—	—	81
Gotlands militärområde	19	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Summa	6 122	153	48	1	45	14	1	—	27	81	—	—	27	54	69	52	80	92	17	5	661
<i>Icke vapenföra i varje grupp</i>																					
på 100 av samtliga		23:14	6:51	0:15	6:81	2:12	0:15	—	4:08	4:69	—	—	4:08	8:17	10:44	7:87	4:54	13:92	3:57	0:76	100:00
på 1000 prövade		24:99	7:02	0:16	7:85	2:29	0:16	—	4:41	5:07	—	—	4:41	8:82	11:27	8:49	4:90	15:08	2:78	0:82	107:97

Tab. 6. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp D, vid besiktningarna år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Inskrivningsområden	20-åriga														Överåriga													
	Öronsjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Uttillräcklig kroppslängd	Fortfarande allmän svaghet	Öronsjukdomar	Andningsorgansens sjukd.	Cirkulationsorgansens sjukd.	Öronsjukdomar	Masmalningsorgansens sjukd.	Urin- och könsorgansens sjukd.	Hemstets, ledgångs sjukd.	Sjukd. i hud, livmfortfar	Skulster	Övr. sjukdomar	Summa	Öttillräcklig kroppslängd	Fortfarande allmän svaghet	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorgansens sjukd.	Masmalningsorgansens sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	Utin- o. könsorgs sjukd.	
Malmöhus södra i. o.	19	1	4	69	12	21	3	7	2	204	4	—	—	346	11	—	—	5	2	—	2	—	3	1	—	1	1	25
Malmöhus norra „	40	—	8	62	17	103	1	29	6	285	15	8	—	574	18	—	1	3	—	4	—	18	1	1	—	1	1	49
Hallands „	14	3	5	59	10	143	1	15	4	129	6	—	—	384	16	1	1	2	1	19	5	—	—	—	—	—	—	46
Kronobergs „	18	2	8	90	13	112	1	10	7	305	8	10	2	526	40	—	—	7	9	9	5	1	32	—	—	—	—	94
Norra Smålands „	16	1	6	60	9	92	2	12	17	191	14	27	2	449	20	1	1	10	16	2	2	29	4	2	—	—	—	87
Östergötlands „	21	6	5	71	9	77	3	—	9	198	8	21	—	428	59	4	—	8	8	—	5	2	39	1	5	—	—	183
Örebro „	4	2	2	46	12	89	1	13	8	233	16	21	—	447	9	2	—	10	3	16	2	—	29	2	1	—	—	72
Södermanlands „	21	—	5	43	10	50	—	4	8	223	4	3	—	371	18	—	1	1	2	8	7	—	26	1	—	—	—	63
Stockholms „	12	—	12	144	32	160	7	13	33	453	18	14	2	900	26	3	3	13	6	23	5	2	39	2	—	1	3	125
Uppsala „	8	1	7	83	11	43	3	13	7	164	9	9	2	361	20	2	1	7	7	7	1	—	18	1	—	—	—	65
Västgöta-Bohus „	—	—	8	83	12	72	2	3	12	87	4	—	2	284	17	3	—	7	1	9	3	3	4	1	1	—	—	49
Älvsborgs „	—	—	4	55	7	36	2	—	3	116	1	—	—	224	39	—	1	9	18	2	1	10	—	—	—	—	—	80
Skaraborgs „	2	—	3	52	13	23	—	5	15	122	6	3	—	244	4	—	4	1	7	4	3	—	—	—	—	—	—	28
Värmlands „	20	—	7	39	7	55	1	18	4	148	5	12	1	317	17	—	1	5	—	11	1	—	13	—	—	—	—	48
Kopparbergs „	2	—	2	23	6	24	2	2	3	73	4	131	—	272	3	—	1	3	—	1	—	—	5	—	4	—	—	17
Gävleborgs „	10	—	10	62	23	39	3	12	4	117	4	15	—	299	4	—	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	9
Jämtlands „	44	1	1	64	16	63	1	13	10	110	13	8	—	344	38	1	—	4	1	15	13	1	8	1	2	1	1	85
Västernorrlands „	31	—	2	53	12	22	—	8	4	89	4	7	2	233	26	1	—	4	1	2	2	—	9	2	6	1	2	55
Västerbottens „	30	—	3	79	12	30	—	7	1	94	1	—	4	258	32	—	—	12	—	3	10	1	14	1	1	—	—	74
Norrbottens „	3	—	2	37	3	14	—	5	2	134	5	—	—	205	8	—	1	2	2	6	3	—	8	—	—	5	2	32
Gotlands „	5	—	—	3	1	4	—	1	1	10	1	—	—	26	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4
Sammandrag.																												
Södra arméför.somr. . .	91	3	23	280	52	379	6	61	19	923	33	18	2	1890	85	1	2	17	3	30	11	1	58	3	1	2	—	214
Östra „ . . .	82	10	37	447	83	511	16	55	82	1462	69	95	7	2958	152	12	5	49	16	78	28	5	178	11	8	3	—	545
Västra „ . . .	22	—	22	229	39	186	5	26	34	473	16	15	2	1069	77	3	2	25	2	45	10	7	27	1	1	—	—	200
Norra „ . . .	87	1	15	202	57	148	6	35	21	389	25	161	1	1148	71	2	1	12	2	18	15	1	25	3	13	1	3	166
Övre Norrlands m. o.	33	—	5	116	15	44	—	12	3	228	6	—	4	463	40	—	1	14	2	9	13	1	22	1	1	6	2	106
Gotlands m. o. . . .	5	—	—	3	1	4	—	1	1	10	1	—	—	26	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	4
Summa	320	14	102	1277	247	1272	83	100	160	3485	150	280	13	7552	426	18	11	118	25	181	77	15	311	19	24	10	1	235
I varje grupp på																												
100 av samtliga	4.24	0.19	1.35	16.90	3.27	16.84	0.44	2.51	2.12	46.15	1.99	3.83	0.17	100.00	34.49	1.46	0.89	9.56	2.02	14.66	6.23	1.22	25.18	1.54	1.94	0.81	100.00	
1 000 prövade . . .	5.93	0.26	1.89	23.67	4.58	23.58	0.61	3.52	2.96	64.59	2.78	5.86	0.24	139.97	69.59	2.94	1.80	19.27	4.08	29.57	12.58	2.45	50.80	3.10	3.92	1.63	201.73	

¹ Andningsorgs sjukdomar. — ² Övr. bildningsfel. — ³ Därav övriga bildningsfel 1, sinnessjukdom 1. — ⁴ Ämnesomsättningsjukdomar. — ⁵ Därav övriga bildningsfel 1, andningsorgs sjukdomar 1.

Anm. Tabellen omfattar 20-åriga och överåriga. — Rörande antalet vid besiktning prövade se Tab. 5 a, resp. 5 b.

Tab. 7 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1929.

Inskrivningsområden	Hänfödda till grupp A						Hänfödda till grupp B och C					
	Inskrivna nedan angivna år före redovisningsåret											Summa
	1.	2.	3.	4.	5—∞	Summa	1.	2.	3.	4.	5—∞	Summa
Malmöhus södra . . .	40	34	15	17	33	139	5	—	—	4	1	10
Malmöhus norra . . .	31	28	12	12	24	107	2	—	—	1	—	3
Hallands	25	45	10	9	16	105	5	1	—	1	1	8
Kronobergs	27	64	23	21	28	163	1	1	1	—	—	3
Norra Smålands . . .	24	53	14	21	16	128	7	2	1	—	1	11
Östergötlands . . .	16	42	21	20	27	126	4	6	1	1	1	13
Örebro	17	26	13	7	8	71	1	—	1	—	1	3
Södermanlands . . .	18	52	8	8	17	103	1	—	—	—	1	2
Stockholms	58	84	49	44	112	347	6	5	4	2	3	20
Uppsala	19	37	15	14	20	105	2	2	—	1	1	6
Västgöta-Bohus . . .	37	51	27	16	40	171	4	1	—	—	2	7
Älvsborgs	24	40	24	15	25	128	2	1	—	1	1	5
Skaraborgs	23	36	11	12	13	95	2	—	1	1	1	5
Värmlands	21	63	19	17	18	138	5	4	2	1	1	13
Kopparbergs	19	19	10	8	13	69	1	1	1	3	—	6
Gävleborgs	15	30	9	7	24	85	1	1	—	—	—	2
Jämtlands	18	40	25	13	38	134	—	1	—	—	—	1
Västernorrlands . . .	27	42	20	23	11	123	7	4	—	1	3	15
Västerbottens	23	43	18	9	18	111	5	5	3	—	2	15
Norrbottnens	23	23	19	12	14	91	—	1	—	—	1	2
Gotlands	4	5	6	2	3	20	—	1	1	—	1	3
<i>Sammandrag.</i>												
Södra arméfördelningssområdet . . .	123	171	60	59	101	514	13	2	1	6	2	24
Östra arméfördelningssområdet . . .	152	294	120	114	200	880	21	15	7	4	8	55
Västra arméfördelningssområdet . . .	105	190	81	60	96	532	13	6	3	3	5	30
Norra arméfördelningssområdet . . .	79	131	64	51	86	411	9	7	1	4	3	24
Övre Norrlands militärområde	46	66	37	21	32	202	5	5	3	—	3	16
Gotlands militärområde	4	5	6	2	3	20	—	1	1	—	1	3
Summa	509	857	368	307	518	2 559	61	36	16	17	22	152

Anm. Under hela året företogs av olika anledningar efterbesiktningar av förut prövade värnpliktiga. En del av de i tidigare årsberättelser å Tab. 2 huvudsakligen under rubriken »Icke vapenföra» anförda hava därvid hänförs till grupp A och av gruppen »Vapenföra i viss vapentjänst» (inskrivna 1925 och tidigare) till grupp B och C. Sjukdomar och bildningsfel hos de frikallade angivas i Tab. 7 b och hos de två sistnämnda grupperna i Tab. 7 c.

Tab. 7 b. Kassationsorsaker hos *föret inskrifna* värnpliktiga (grupp A) under år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga bildningsfel Övriga bildningsfel	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdom	Övriga infek- tionssjukdomar	Amnesomsättnings- och blodsjukdomar	Närings- sjukdom	Nervsyste- mets sjukd. Fallandesot	Övrig sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar Dörsnubbel	Öronsjuk- domar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matförsämrings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Närster	Summa
Malmöhus södra inskrifningsområde	1	—	1	20	7	1	16	1	12	2	—	4	34	10	11	4	14	1	—	139
Malmöhus norra	3	—	—	17	4	1	10	3	19	1	—	6	10	7	4	8	13	1	—	107
Hallands	1	—	—	16	6	2	8	1	5	2	—	5	29	5	8	4	12	1	—	105
Kronobergs	—	—	—	41	6	5	15	5	16	3	—	4	24	6	6	11	13	—	1	163
Norra Smålands	2	—	—	23	5	2	11	5	15	1	—	5	14	11	10	8	13	1	2	128
Östergötlands	1	—	—	25	2	6	16	—	15	4	—	5	17	6	12	4	11	1	1	126
Örebro	4	—	—	10	6	3	2	3	4	4	—	2	11	4	3	4	9	—	2	71
Södermanlands	2	1	—	29	8	2	8	1	8	1	—	1	7	7	6	7	13	2	—	103
Stockholms	—	—	—	83	11	4	27	5	32	6	—	9	65	29	30	10	25	3	1	847
Uppsala	3	—	—	22	3	2	16	1	9	—	—	1	17	8	9	5	8	2	—	105
Västgöta-Bohus	2	—	—	41	5	4	26	3	14	—	—	2	31	11	9	6	15	2	—	171
Älvsborgs	2	—	—	27	5	1	10	5	11	3	—	3	31	4	9	6	10	1	—	128
Skaraborgs	5	—	—	14	—	4	12	2	11	—	—	5	28	5	1	—	7	—	1	95
Värmlands	4	—	1	46	6	2	8	4	3	1	—	3	32	7	12	2	6	—	1	138
Kopparbergs	3	—	—	17	1	1	8	1	9	1	—	3	6	5	2	4	7	1	—	69
Gävleborgs	—	—	—	19	2	—	14	4	6	1	—	1	15	6	7	3	5	—	—	85
Jämtlands	3	—	—	41	2	4	26	1	9	5	—	1	10	12	8	4	8	—	—	134
Västernorrlands	2	—	—	39	1	—	13	2	8	2	—	2	27	6	6	5	7	—	1	123
Västerbottens	3	—	—	33	3	—	5	2	8	4	—	1	15	15	6	2	12	—	—	111
Norrhottens	1	—	—	32	5	—	6	1	6	1	—	2	21	11	9	2	6	1	—	91
Gotlands	1	—	—	6	—	—	5	—	2	—	—	—	2	2	—	—	2	—	—	20
<i>Sammandrag.</i>																				
Södra arméfördelningsområdet	7	—	1	94	23	9	52	10	52	8	—	19	97	28	31	27	52	3	1	514
Östra	19	1	—	197	35	19	80	10	83	16	—	23	131	65	70	38	79	8	6	880
Västra	13	—	1	128	16	11	56	14	39	4	—	13	122	27	31	14	38	3	2	532
Norra	10	—	—	116	6	5	61	8	32	9	—	7	58	29	25	16	27	1	1	411
Övre Norrlands militärområde	4	—	—	55	7	—	11	3	14	5	—	3	36	26	15	4	18	1	—	202
Gotlands militärområde	1	—	—	6	—	—	5	—	2	—	—	—	2	2	—	—	2	—	—	20
Summa	51	1	2	596	87	44	265	45	222	42	—	65	446	177	172	99	216	16	10	2559
<i>Frikallade i varje grupp</i>																				
på 100 av samtl. kasserade	2 11	0 04	0 08	23 29	3 10	1 72	10 35	1 76	8 67	1 64	—	2 54	17 43	6 02	6 72	3 87	8 44	0 63	0 39	100 00

Tab. 7 c. Sjukdomar och bildningsfel hos *förut inskrutna* värnpliktiga (grupp B och C) under år 1929.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel	Infektions- sjukdomar	Ämnessättnings- blodsjukdomar	Övriga infek- tionsjukdomar	Ämnessättnings- blodsjukdomar	Sinnessjukdom.	Nervsystemets sjukd.	Öronsjuk- domar	Ögonsjukdomar	Övr. sjukd. i nervsystemet	Övrigt o. övr. öronsjukdomar	Dödsrunhet	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Matsmältungs- organens sjukdomar	Ben- styemens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	Summa	
Malmöhus södra inskr.område	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	4	—	—	10	
Malmöhus norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Norra Smålands	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	5	—	11	
Östergötlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	2	—	—	—	3	—	13	
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	
Södermanlands	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	
Stockholms	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	5	4	—	—	6	—	20	
Uppsala	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	6	
Västgöta-Bohus	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	2	—	7	
Älvsborgs	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	5	
Värmlands	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	2	—	13	
Kopparbergs	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	6	
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Jämtlands	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Västernorrlands	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	15	
Västerbottens	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	4	—	—	—	3	—	15	
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
Gotlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	3	4	3	1	6	2	—	24
Östra	4	—	—	—	1	2	—	—	—	5	—	—	4	7	8	—	—	16	—	—	55
Västra	2	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	2	5	4	1	2	6	1	—	30
Norra	1	—	—	—	6	—	—	—	—	2	—	—	1	—	6	4	2	1	—	—	24
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	—	4	3	—	3	—	—	16
Gotlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Summa	7	—	—	—	12	5	—	—	—	11	4	—	12	15	25	19	6	32	2	2	152
Uttagna i varje grupp på 100 av samtliga	4.60	—	—	—	7.89	3.29	—	—	—	7.24	2.63	—	7.89	9.87	16.45	12.50	3.95	21.05	1.32	1.32	100.00

Tab. 8. Sjukligheten bland manskapet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		Sammanlagda an- talet tjänstgörings- dagar	U n d e r å r e t									
Truppförband och förläggningsort		Kvarligg. från 1928	Å l d e r			Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	
			Under 20 år	20 - 25 år	Över 25 år							
Södra arméfördelningen.												
1	Norra skånska inf.regementet ²	187 313	1	44	932	11	46	19	18	55	48	113
2	Södra " "	187 662	2	88	518	16	93	33	11	44	50	58
3	Kronobergs regemente (Wäxjö)	173 570	1	65	1 028	23	61	38	36	66	55	118
4	" " det. (Karlskrona)	118 173	4	12	252	11	15	35	28	62	30	17
5	Hallands regemente (Halmstad)	183 474	2	48	676	14	44	38	20	91	39	75
6	Skånska kavallerireg. (Hälsingborg) . .	142 844	2	87	451	14	42	84	39	68	69	47
7	Wendes artillerireg. (Kristianstad) . .	179 085	1	77	393	—	36	30	29	52	81	54
8	Göta ing.-kårs kustingenjörskomp. ⁴ .	14 222	1	2	40	1	2	2	3	1	7	2
9	Skånska trängkåren (Hässleholm) . . .	69 995	1	28	319	4	28	16	32	69	46	35
Summa		1 256 338	15	451	4 609	94	367	295	216	508	425	519
Västra arméfördelningen.												
1	Skaraborgs regemente (Skövde)	198 634	8	49	873	18	108	14	25	107	71	126
2	Älvsborgs " (Borås)	228 208	3	62	1 131	32	100	34	27	61	73	95
3	Bohusläns " (Uddevalla)	185 593	1	70	531	11	64	66	35	61	64	46
4	Värmlands " (Karlstad)	162 375	1	51	489	25	46	26	43	69	69	47
5	Livregementets husarer (Skövde)	154 318	13	154	411	9	111	44	43	59	66	40
6	Göta artilleriregemente (Göteborg) . .	174 034	1	202	635	2	73	32	49	54	147	90
7	Karlsborgs art.-reg. (Karlsborg)	124 381	6	54	338	5	18	61	15	42	59	40
8	Göta trängkår (Skövde)	85 169	11	49	528	5	105	25	67	44	46	54
9	Intendenturkompaniet å Karlsborg . . .	26 557	1	—	96	—	8	6	11	5	15	11
Summa		1 339 269	45	691	5 032	107	633	308	305	502	610	549
Östra arméfördelningen.												
1	Svea livgarde (Stockholm)	232 292	4	133	1 212	25	177	63	50	118	112	97
2	Göta " "	133 845	11	23	825	—	100	77	120	92	34	36
3	" " fästningsbat. ⁵	119 849	1	44	345	6	25	53	33	31	26	38
4	Livregementets grenadjärer (Örebro) . .	227 779	4	116	1 023	22	69	28	47	57	51	155
5	Upplands regemente	223 859	2	168	1 620	36	205	74	74	126	107	215
6	Södermanlands regemente (Strängnäs) .	196 232	7	133	1 369	27	154	51	36	146	134	161
7	Livgrenadjärregementet ⁶	255 156	6	151	1 221	33	128	42	27	104	91	157
8	Jönköpings—Kalmar rege- mente (Eksjö)	218 276	4	77	1 133	16	77	46	35	105	105	214
9	Livregementet till häst (Stockholm) . .	159 081	8	119	504	6	74	67	38	66	88	48
10	Svea artilleriregemente (Stockholm) . .	210 533	4	63	469	9	57	48	52	70	84	43
11	Smålands arméartillerireg. (Jönköping)	168 463	4	137	540	19	49	44	19	78	125	66
12	Artilleriets skjutskola (Skillingaryd) .	27 356	—	17	58	—	—	—	—	39	34	2
13	Svea ingenjörkår (Stockholm)	146 208	5	190	891	3	81	89	41	137	139	88
14	Kustingenjörkomp. i Vaxholm	20 325	—	15	84	—	1	2	4	6	14	11
15	Göta ingenjörkår ⁷ (Eksjö)	104 254	3	55	329	1	27	16	17	66	62	36
16	Fälttelegrafkåren (Stockholm)	133 727	—	125	333	—	46	45	43	54	77	41

¹ Bland samtliga vårdade ingå även de från föreg. år kvarliggande: kol. 22 sålunda = kol. 3 t. o. m. krona. — ⁵ Å Oscar Fredriksborgs fästning. — ⁶ Linköping. — ⁷ Utom kustingenjörkomp.

vid arméns truppförband år 1929.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligg. till 1930	Sjukdagens antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	a militär-sjukhus	a civilt sjukhus	Summa	Dugliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs-tjänstgöring	Döda				
Jul	Augusti	September	Oktober	November	December											
68	130	296	80	61	53	208	764	16	988	961	24	1	2	6 517	3 48	
57	59	89	30	54	44	244	359	21	624	619	1	1	3	5 001	2 66	
165	63	305	87	63	59	198	913	6	1 117	1 099	9	3	6	8 085	4 66	
8	18	35	16	6	5	10	267	2	279	265	10	1	3	2 894	2 45	
34	55	210	47	60	25	390	340	10	740	717	21	1	1	5 232	2 85	
26	33	62	28	30	24	103	437	14	554	545	—	1	8	4 480	3 14	
33	26	55	18	34	22	—	463	8	471	463	7	—	1	3 962	2 21	
2	10	11	1	1	1	2	42	—	44	44	—	—	—	451	3 17	
15	19	37	34	14	6	43	303	6	352	341	8	—	3	3 160	4 51	
408	413	1 100	341	323	239	1 198	3 888	83	5 169	5 054	80	8	27	39 782	3 17	
93	111	131	71	63	20	27	908	13	948	934	11	1	2	6 662	3 35	
85	133	394	67	91	65	617	591	20	1 228	1 220	7	—	1	7 259	3 18	
40	50	111	21	30	24	13	591	9	613	603	5	—	5	4 197	2 26	
45	45	105	26	27	17	99	437	30	566	546	16	2	2	4 963	3 06	
50	38	24	15	52	32	35	546	6	587	567	13	2	5	6 204	4 02	
87	83	83	34	54	53	228	580	32	840	821	14	2	3	5 560	3 19	
28	40	46	16	12	20	—	397	6	403	396	3	1	3	3 045	2 45	
60	54	74	25	13	15	143	450	—	593	577	12	3	1	5 876	6 90	
9	8	15	3	8	7	—	96	1	97	97	—	—	—	614	2 81	
497	562	983	278	350	253	1 162	4 596	117	5 875	5 761	81	11	22	44 380	3 31	
89	120	272	104	118	50	665	703	6	1 374	1 353	17	1	3	9 846	4 24	
70	46	56	66	104	47	391	463	5	859	832	17	2	8	7 171	5 36	
32	19	103	17	11	7	37	350	9	396	394	1	—	1	3 259	2 72	
121	124	282	91	87	49	450	695	20	1 165	1 151	11	—	3	8 433	3 70	
247	140	331	102	126	77	940	853	33	1 826	1 794	29	1	2	12 382	5 53	
158	113	312	94	105	65	520	913	33	1 536	1 510	19	2	5	11 261	5 74	
175	213	221	91	85	70	668	724	19	1 411	1 395	12	1	3	11 266	4 42	
115	96	227	83	71	52	189	994	47	1 230	1 203	21	1	5	8 550	3 92	
52	31	58	49	27	31	91	543	3	637	616	14	1	6	6 402	4 02	
29	31	56	28	21	22	79	444	22	545	535	7	2	1	6 154	2 92	
77	33	83	40	54	28	206	484	10	700	677	17	—	6	4 764	2 83	
—	—	—	—	—	—	14	59	2	75	74	—	—	1	440	1 61	
123	87	164	61	42	32	603	484	2	1 089	1 070	8	2	9	8 326	5 69	
10	6	22	14	6	3	73	20	1	99	92	6	—	1	790	3 89	
26	40	57	14	15	9	13	360	15	388	385	1	—	2	3 232	3 10	
48	26	38	11	18	11	82	373	3	458	448	1	2	7	4 256	3 19	

6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26. — ² Kristianstad. — ³ Ystad. — ⁴ Karls-

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
			Sammanlagda an- talet tjänstgörings- dagar	Kvarligg- ande från 1928	Ålder			Under året						
Truppförband och förlägningsort					Under 20 år	20 25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	
17	Svea trängkår (Örebro)	110 649	2	40	547	5	76	33	35	62	76	73		
18	Intendenturkompaniet i Stockholm	48 383	—	10	335	5	24	24	18	59	38	32		
19	Krigsskolan (Stockholm)	54 340	—	5	168	1	52	29	22	16	5	4		
20	Arméns underofficersskola (Uppsala)	94 461	1	5	350	114	95	70	60	68	37	5		
21	Infanteriskjutskolan (Rosersberg)	49 055	—	1	187	—	3	2	9	66	49	17		
Summa		2 934 125	66	1 627	13 543	328	1 520	903	780	1 566	1 488	1 539		
Norra arméfördelningen.														
1	Dalregementet (Falun)	196 994	3	60	590	10	86	16	10	37	47	67		
2	Hälsinge regemente (Gävle)	187 343	1	163	1 030	35	63	20	45	50	42	132		
3	Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	182 542	6	174	1 092	7	63	336	210	54	39	81		
4	Västernorrlands regemente (Sollefteå)	163 811	4	86	1 112	42	191	25	40	89	83	120		
5	Norrlands dragonregemente ² (Umeå)	132 944	9	157	327	20	36	39	72	82	47	42		
6	Norrlands art.-reg. (Östersund)	156 990	7	127	734	10	56	131	67	60	132	88		
7	Norrlands trängkår (Sollefteå)	81 576	—	33	323	5	20	42	40	43	27	22		
Summa		1 102 200	30	800	5 208	129	515	609	484	415	417	552		
Övre Norrlands trupper.														
1	Västerbottens regemente (Umeå)	186 596	10	127	1 025	21	93	45	20	98	55	159		
2	Norrlands dragonregns detachement	30 141	3	23	144	—	12	17	9	22	18	15		
3	Norrbottens artillerikår	54 922	2	27	254	3	32	22	17	25	56	19		
4	Intendenturkompaniet	29 147	2	—	218	1	14	17	10	11	9	27		
5	Norrbottens regemente	303 513	19	67	1 190	12	133	208	103	107	84	85		
6	Bodens artilleriregemente ³	159 721	6	173	502	1	29	99	76	70	87	43		
7	Bodens ingenjörkår ³	119 080	4	64	405	1	29	49	26	39	104	36		
Summa		883 120	46	481	3 738	39	342	457	261	372	413	384		
Gotlands trupper.														
1	Gotlands infanterikår (Visby)	137 342	3	42	696	11	113	23	10	83	33	65		
2	Gotlands artillerikår (Visby)	64 526	1	84	218	1	18	16	7	53	53	42		
Summa		201 868	4	126	914	12	131	39	17	136	86	107		
Sammandrag.														
1	Södra arméfördelningen	1 256 338	15	451	4 609	94	367	295	216	508	425	519		
2	Västra	1 339 269	45	691	5 032	107	633	308	305	502	610	549		
3	Östra	2 934 125	66	1 627	13 543	328	1 520	903	780	1 566	1 488	1 539		
4	Norra arméfördelningen	1 102 200	30	800	5 208	129	515	609	484	415	417	552		
5	Övre Norrlands trupper	883 120	46	481	3 738	39	342	457	261	372	413	384		
6	Gotlands trupper	201 868	4	126	914	12	131	39	17	136	86	107		
Summa		7 716 920	206	4 176	33 044	709	3 508	2 611	2 063	3 499	3 439	3 650		

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika truppförbanden avviker från det Tab. I anförda.

¹ Se not 1 å föreg. uppslag. — ² Utom en skvadron som är förlagd i Boden. — ³ Jämtne Fälttele-

18	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
i n s j u k n a d e						Samtliga vårdade ¹				Avförda			Kvarligg. till 1930	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
n a d						vid truppen	a militär-sjukhus	a civilt sjukhus	Summa	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda			
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December										
57	39	84	22	25	10	256	335	3	594	587	7	—	—	4 100	3·71
34	25	35	26	27	8	146	202	2	350	339	11	—	—	2 747	5·68
3	10	—	3	17	13	—	174	—	174	173	1	—	—	1 098	2·02
9	10	3	19	50	43	209	247	14	470	465	1	1	3	3 948	4·18
16	23	1	1	1	—	17	170	1	188	186	1	1	—	1 183	2·41
1 492	1 232	2 405	936	1 010	627	5 724	9 590	250	15 564	15 279	202	17	66	119 608	4·08
57	108	115	51	48	18	224	424	15	663	649	8	1	5	4 459	2·26
167	129	336	104	96	44	649	558	22	1 229	1 209	16	—	4	7 616	4·07
42	50	251	50	58	39	589	679	11	1 279	1 262	9	1	7	11 022	6·04
172	110	217	92	71	30	440	772	32	1 244	1 208	25	—	11	10 260	6·26
45	24	35	31	26	25	59	437	17	513	493	8	2	10	5 723	4·30
53	59	108	50	33	34	15	848	15	878	858	10	1	9	6 344	4·04
16	45	54	21	22	9	64	283	14	361	349	12	—	—	2 573	3·15
552	525	1 116	399	354	199	2 040	4 001	126	6 167	6 028	88	5	46	47 997	4·35
101	101	268	118	84	31	489	654	40	1 183	1 155	22	4	2	9 463	5·07
20	9	19	10	11	5	74	96	—	170	164	3	—	3	1 568	5·20
23	14	16	25	26	9	117	169	—	286	275	3	2	6	3 058	5·57
7	13	56	20	25	10	106	115	—	221	218	1	—	2	1 849	6·34
73	64	144	83	133	52	515	772	1	1 288	1 240	30	5	13	15 855	5·22
24	20	52	31	64	81	401	281	—	682	645	12	2	23	6 817	4·27
39	32	49	19	22	26	305	168	1	474	454	10	5	5	4 512	3·79
287	253	604	306	365	214	2 007	2 255	42	4 304	4 151	81	18	54	43 122	4·88
81	57	161	62	34	27	159	584	9	752	736	11	3	2	6 139	4·47
29	13	16	13	24	19	190	103	11	304	293	8	1	2	3 227	5·00
110	70	177	75	58	46	349	687	20	1 056	1 029	19	4	4	9 366	4·64
408	413	1 100	341	323	239	1 198	3 888	83	5 169	5 054	80	8	27	39 782	3·17
497	562	983	278	350	253	1 162	4 596	117	5 875	5 761	81	11	22	44 380	3·31
1 492	1 232	2 405	936	1 010	627	5 724	9 590	250	15 564	15 279	202	17	66	119 608	4·08
552	525	1 116	399	354	199	2 040	4 001	126	6 167	6 028	88	5	46	47 997	4·35
287	253	604	306	365	214	2 007	2 255	42	4 304	4 151	81	18	54	43 122	4·88
110	70	177	75	58	46	349	687	20	1 056	1 029	19	4	4	9 366	4·64
3 346	3 055	6 385	2 335	2 460	1 578	12 480	25 017	638	38 185	37 302	551	63	219	304 255	3·94

då ju olika perioder avses. — Rörande döda se Tab. 12.

grafkårens detachement.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
Truppförband	I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	II. Akuta infektions-																				
		Influenza, <i>Influenza epidemica</i>	Kikhosta, <i>Parvulus</i>	Yersinia, <i>Yersinia</i>	Difteri, <i>Stryptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>	Skarlagen, <i>Streptococcus</i>		
Södra arméfördelningen	—	—	1	5	3	14	—	—	—	—	—	—	72	—	15	1028	1	165	1	116		
1 Kronobergs regemente	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	139	—	62	—	—		
2 " " det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3 i Karlskrona	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	48	1	28	—	8		
4 Hallands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	2	68	—	1	1	17		
5 Norra skånska infanterireg.	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	242	—	10	—	—		
6 Södra " "	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	153	—	9	—	—		
7 Skånska kavallerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	116	—	50	—	38		
8 Wendes artilleriregemente	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	7	—	3	139	—	2	—	—		
9 Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	2		
10 Skånska trängkåren	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	110	—	3	—	51		
Västra arméfördelningen	2	—	2	6	29	154	—	—	—	—	—	—	6	53	4	49	822	13	37	—	244	
1 Skaraborgs regemente	—	—	—	—	7	36	—	—	—	—	—	—	7	—	12	126	11	—	—	78		
2 Älvsborgs " "	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	1	28	—	3	112	1	25	—		
3 Bohusläns " "	—	—	1	—	—	12	—	—	—	—	—	—	2	—	—	98	—	3	—	50		
4 Värmlands " "	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	1	8	—	4	83	1	—	9		
5 Livregementets husarer	—	—	—	—	5	19	—	—	—	—	—	—	3	2	3	10	151	—	—	—		
6 Göta artilleriregemente	—	—	—	2	—	20	—	—	—	—	—	—	3	1	13	165	—	—	—	—		
7 Karlsborgs art.-reg.	—	—	1	3	2	14	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	36	—	9	49		
8 Göta trängkår	2	—	—	—	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	46	—	—	—	56		
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	2		
Östra arméfördelningen	6	—	18	57	11	450	—	1	—	—	—	—	10	135	13	53	2	434	3	90	—	894
1 Svea livgarde	—	—	—	—	3	12	—	—	—	—	—	—	12	—	—	221	—	4	—	38		
2 Göta " "	—	—	—	2	—	25	—	1	—	—	—	—	2	—	—	248	—	2	—	1		
3 Göta " " fästningsbat.	—	—	—	8	1	9	—	—	—	—	—	—	4	1	—	62	—	—	—	51		
4 Livregementets grenadjärer	—	—	1	1	—	47	—	—	—	—	—	—	18	—	4	138	—	—	—	50		
5 Södermanlands regemente	—	—	—	3	—	26	—	—	—	—	—	—	1	3	—	7	236	—	14	129		
6 Upplands regemente	3	—	—	17	—	19	—	—	—	—	—	—	1	14	1	6	145	—	7	173		
7 Livgrenadjärregementet	—	—	—	—	1	69	—	—	—	—	—	—	3	—	2	168	2	1	—	1		
8 Jönköpings—Kalmar reg.	—	—	—	2	—	52	—	—	—	—	—	—	20	8	—	164	—	—	—	67		
9 Livregementet till häst	—	—	—	—	5	13	—	—	—	—	—	—	2	4	—	7	170	—	1	58		
10 Svea artilleriregemente	—	—	—	6	16	—	27	—	—	—	—	—	1	—	—	13	98	—	—	—		
11 Smålands arméartillerireg.	—	—	1	1	1	56	—	—	—	—	—	—	2	7	—	6	71	—	20	40		
12 Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	14	—	1	1		
13 Svea ingenjörkår	—	—	7	—	—	12	—	—	—	—	—	—	22	1	1	162	—	—	—	25		
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	17	—	—	—		
15 Göta ingenjörkår	—	—	2	—	—	13	—	—	—	—	—	—	7	—	1	97	—	—	—	31		

[illegible]

	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54a	54b	55	56	57	58	59
Truppförband	VI. Kron. förgifta- sjukd.			VII. Sinnessjukdomar.	VIII. Nervsystemets sjukdomar									IX. Ögonsjukdomar					
	Andra kroniska förgiftnings- sjukdomar. Kronisk alkoholförgiftning. Alkoholism kron.				Nervtuberculatio. Neuritis. Polyparitis	Nervositet. Nervalgia.	Terter förtäring. Paratet. Paratet	Falkadesot. Epilepsia	Nervagriet. Neurothetia	Hjernerneffekt. Meningitis cerebri.	Hjernerneffekt. Meningitis cerebelli.	Hjernerneffekt. Meningitis hypoglossalium.	Andra sjukdomar i nerv- systemet.	Conjunctivitis catarrhalis	Conjunctivitis phlyctenulosa	Keratitis	Iritis	Paraphthalmia	Refraktionsanomalier.
Södra arméfördelningen	—	—	2	6	21	1	4	20	—	—	—	9	21	—	2	—	—	—	2
Kronobergs regemente . . .	—	—	—	—	11	—	1	3	—	—	—	4	9	—	—	—	—	—	—
» regementet det. i Karlskrona	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Hallands regemente . . .	—	—	—	3	2	1	—	7	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1
Norra skånska infanterireg.	—	—	2	—	4	—	2	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	1
Södra » . . .	—	—	—	—	1	—	1	6	—	—	—	3	3	—	1	—	—	—	—
Skånska kavallerireg. . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Wendes artilleriregemente .	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren . . .	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen	—	—	4	—	23	—	4	13	—	—	—	6	24	—	1	1	—	—	—
Skaraborgs regemente . . .	—	—	2	—	—	—	3	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs » . . .	—	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—
Bohusläns » . . .	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Värmlands » . . .	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Livregementets husarer . . .	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—
Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs art.-reg. . . .	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Göta trängkår	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	—	1	15	19	51	4	4	52	1	1	—	10	83	4	4	3	—	1	19
Svea livgarde	—	1	2	2	3	—	—	2	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	1
Göta »	—	—	3	4	4	—	—	3	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1
» fästningsbat.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	2
Livregementets grenadjärer	—	—	—	5	—	1	—	4	—	—	—	2	8	1	—	—	—	—	3
Södermanlands regemente .	—	—	3	1	3	1	—	1	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—
Upplands regemente	—	—	—	5	11	1	1	5	—	—	—	—	11	—	1	3	—	1	3
Livgrenadjärregementet . . .	—	—	2	1	9	—	—	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	2
Jönköpings-Kalmar rek. . . .	—	—	2	—	7	—	1	10	—	1	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Livregementet till häst . . .	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Svea artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Smålands arméartillerireg.	—	—	1	—	3	—	—	4	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	1
Artilleriets skjutekola . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Svea ingenjörkår	—	—	1	—	1	—	2	7	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1

[illegible]

103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar												XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar															
Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	Njursten. <i>Lithiasis renalis</i>	Äggstenturin. <i>Albuminuria</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Kidneyinflammation i urtblåsan. <i>Cystitis</i>	Muskelinflammation. <i>Myositis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	Infektion i senor. <i>Tendovaginitis</i>	
3	1	20	4	—	—	2	1	4	—	—	1	78	101	1	6	4	1	66	—	1	1	24	1	192	11	44	
—	—	11	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15	18	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	12	1	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	2	
—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	12	40	—	1	4	—	16	—	—	—	—	—	—	—	3	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29	20	—	1	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	4	
—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8	—	1	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	9	
9	1	17	3	—	—	—	3	4	2	—	3	71	118	3	2	2	—	29	—	1	2	11	5	70	5	8	
1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	53	—	2	—	—	11	—	—	—	5	—	31	—	1	
2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	36	3	—	—	—	2	—	—	—	—	25	1	—	2	
—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	12	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	1	1	3	
3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—	—	2	—	—	—	5	4	3	—	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	1	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
14	4	71	13	3	—	4	5	11	3	25	12	227	178	3	25	26	7	169	12	5	3	73	26	175	16	79	
1	1	5	—	1	—	—	2	2	—	6	2	24	30	—	2	—	—	20	1	1	—	7	2	5	1	14	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	—	—	—	—	15	2	2	1	2	1	3	8	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	26	1	3	1	—	15	—	—	1	11	6	42	4	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	16	1	4	—	—	9	—	—	—	—	12	22	39	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	26	—	—	—	—	3	17	1	—	5	14	2	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	44	—	4	—	—	22	—	—	—	3	1	24	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	2	—	—	12	—	—	—	—	40	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	2	1	2	2	—	14	—	1	—	9	1	6	—	11	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	8	—	—	—	—	10	2	—	—	15	—	—	2	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	3	—	—	1	8	—	—	1	4	—	16	15	

130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144														
XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
XVII. Svulster. Tumores														
Truppförband														
	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven</i>	<i>Brand. Gangrena</i>	<i>Roskar. Yltus</i>	<i>Skold. Furunkulor. Carbunculus</i>	<i>Bindvävsinflammation. Hud- och mjukdelssjukdomar. Nagslång. Inguinal-tumörer. Pyknoglia</i>	<i>Hjertas tumörer. Sycozis</i>	<i>Favus</i>	<i>Impetigo. Ektyma</i>	<i>Herpes</i>	<i>Pyoderma</i>	<i>Pyoderma</i>	<i>Hjertas roster</i>	<i>Erysipelas</i>	<i>Erythema multiforme et nodosum</i>
Södra arméfördelningen	2	3	6	5	26	5	—	—	3	74	359	4	—	15
1 Kronobergs regemente	—	—	2	—	4	—	—	—	—	6	65	—	—	6
2 " regementes detach. i Karlskrona	2	1	—	—	5	1	—	—	—	5	2	—	—	3
3 Hallands regemente	—	1	2	1	5	1	—	—	1	13	73	—	—	1
4 Norra skånska infanterireg.	—	—	—	2	2	1	—	—	1	2	57	—	—	3
5 Södra " "	—	—	1	1	—	1	—	—	—	9	52	—	—	2
6 Skånska kavallerireg.	—	—	—	1	2	—	—	—	1	21	74	—	—	—
7 Wendes artilleriregemente	—	—	1	—	7	1	—	—	—	8	34	4	—	1
8 Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren	—	1	—	—	1	—	—	—	—	9	2	—	—	—
Västra arméfördelningen	6	5	8	4	22	3	—	—	2	73	189	2	—	6
1 Skaraborgs regemente	—	1	1	—	1	2	—	—	2	5	11	—	—	3
2 Älvsborgs " "	—	2	1	—	6	—	—	—	—	23	46	—	—	1
3 Bohusläns " "	3	—	4	—	2	1	—	—	—	4	5	—	—	—
4 Värmlands " "	—	1	2	3	—	—	—	—	—	3	12	—	—	1
5 Livregementets husarer	—	1	—	1	1	—	—	—	—	30	14	2	—	1
6 Göta artilleriregemente	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	74	—	—	—
7 Karlsborgs art.-reg.	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—
8 Göta trängkår	2	1	1	—	4	—	—	—	—	6	26	—	—	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	11	24	16	10	64	2	3	6	63	163	728	2	—	59
1 Svea livgarde	2	2	3	5	8	—	1	—	4	2	52	1	—	13
2 Göta " "	—	1	1	—	3	—	—	—	4	4	34	—	—	4
3 " fästningsbat.	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2	14	—	—	6
4 Livregementets grenadjärer	3	1	1	1	2	—	—	—	4	20	46	1	—	8
5 Södermanlands regemente	1	2	1	1	1	—	3	6	9	97	—	—	—	3
6 Upplands regemente	1	2	1	1	8	—	1	3	44	102	—	—	—	1
7 Livgrenadjärregementet	1	6	1	—	9	1	—	1	3	31	56	—	—	3
8 Jönköpings—Kalmar reg.	—	1	3	—	1	—	—	—	35	1	46	—	—	1
9 Livregementet till häst	1	3	—	—	3	—	—	—	—	2	31	—	—	2
10 Svea artilleriregemente	1	2	—	—	2	1	—	—	1	13	12	—	—	—
11 Smålands arméartillerireg.	—	2	3	—	5	—	—	—	1	5	39	—	—	3
12 Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	—	—	—	1	8	—	—	1	4	4	62	—	—	6
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	4	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	1	—	—	—	2	—	—	—	1	1	6	—	—	1

145	146	147	148	149	150	151a	151b	151c	152	153	154a	154bc	155	156	157	158	159	160	161			
XVIII. Genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																				Summa		
Muskelbetning, senbetning, sensträckning	Ledrökning	Luxation	Benbrott	Stöt och krossning, Krossår	Står av skarpt eller spetsigt vapen	Skottsår,		Skotkav, Skavsår eller skuldbudning e. d.	Ridsår	Skada, orsakad av förbränning eller explosion		Solsyga, Värmeinslag	Kylskada	Akut förgiftning	Andra skador	Sjuttvord, Sjuttvordsförbruk	Sjukdom av obeständ art	Observationspatienter				
						Inläggande	enkelt			1. graden	2. och 3. graden											
62	278	21	15	279	123	8	—	—	119	2	10	6	1	—	15	1	3	295	5 154			
18	95	3	—	55	63	—	—	—	12	—	1	—	—	—	1	—	—	67	1 116	1		
2	14	2	2	13	2	—	—	—	6	—	—	2	—	—	—	—	1	16	275	2		
18	43	8	3	36	8	—	—	—	34	—	3	1	—	—	1	—	1	21	788	3		
14	40	2	1	33	9	—	—	—	23	—	—	—	—	—	12	1	—	99	987	4		
14	41	3	5	48	24	—	—	—	29	2	3	—	—	—	—	—	1	49	622	5		
2	20	—	2	45	14	—	—	—	8	—	2	—	—	—	—	—	—	20	552	6		
1	10	3	1	27	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	20	470	7		
1	4	—	1	5	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	48	8		
1	11	—	—	17	3	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	351	9		
54	344	20	36	351	118	2	—	1	117	7	7	7	—	—	2	7	1	309	5 820			
3	30	1	9	17	6	—	—	1	25	1	—	1	—	—	1	—	—	31	940	1		
24	145	2	8	109	24	—	—	—	26	—	—	1	—	—	—	—	—	90	1 225	2		
1	58	3	—	42	11	—	—	—	30	—	1	—	—	—	1	—	—	45	612	3		
1	24	—	4	16	13	1	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	84	565	4		
16	15	5	4	44	9	1	—	—	4	—	—	2	—	—	4	1	—	17	574	5		
4	14	1	3	84	27	—	—	—	16	5	5	1	—	—	—	—	—	30	839	6		
6	17	—	3	12	4	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	397	7		
—	5	—	1	27	24	—	—	—	6	—	1	—	—	—	2	—	—	12	582	8		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	96	9		
409	701	38	151	1 161	339	5	—	—	731	8	22	14	16	5	3	8	7	691	15 498			
44	76	3	15	105	48	1	—	—	69	—	3	1	2	—	1	—	—	54	1 370	1		
30	32	2	5	43	30	—	—	—	23	—	2	—	3	—	—	—	—	44	848	2		
7	—	—	5	15	4	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	11	395	3		
8	77	3	6	105	23	1	—	—	104	—	—	1	—	—	2	—	—	75	1 161	4		
68	96	1	32	108	47	—	—	—	74	—	2	1	1	—	—	—	—	48	1 529	5		
40	97	2	6	160	20	—	—	—	176	—	1	3	—	—	—	—	—	125	1 824	6		
14	73	2	16	184	20	—	—	—	53	2	4	—	3	—	—	—	—	27	1 405	7		
19	11	—	5	70	28	—	—	—	43	1	—	3	3	—	—	—	—	30	1 226	8		
—	14	—	6	64	2	1	—	—	16	—	—	1	2	—	—	—	—	19	629	9		
—	21	5	5	35	20	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	65	541	10		
6	35	1	7	72	21	—	—	—	7	3	1	1	3	—	—	—	—	20	696	11		
4	—	—	1	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	75	12		
102	66	—	16	56	27	—	—	—	101	1	1	—	—	—	1	—	—	18	1 084	13		
1	3	—	1	6	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	99	14		
5	9	1	3	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	16	385	15		

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		II. Akuta infektions-																			
Truppförband	I. Bildningsfel och medförda sjukdomar																				
		Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar	Skarlagssjukdomar
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	145	—	14	—	10
17	Svea trängkår	1	—	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	100	—	—	—	36
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	—	1	—	3
19	Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	—	—	—	36
20	Arméns underofficersskola	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5	—	5	32	—	23	—	83
21	Infanteriskjutskolan	2	—	1	—	21	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	39	1	—	—	57
Norra arméfördelningen		—	—	1	2	2130	—	1	—	—	—	—	5	60	5	13	1018	2	50	—	775
1	Dalregementet	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	4	—	126	—	—	—	83
2	Hälsinge regemente	—	—	1	2	20	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	139	—	—	—	47
3	Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	19	—	1	—	—	—	—	1	7	1	6	150	1	1	—	395
4	Västernorrlands regemente	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	1	5	—	1	183	1	1	—	142
5	Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	3	8	—	5	197	—	1	—	—
6	Norrlands art.-reg.	—	—	—	2	44	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	157	—	47	—	108
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	66	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper		—	—	4	75	1 63	—	—	—	—	—	—	8	46	6	44	1015	6	116	—	381
1	Västerbottens regemente	—	—	1	4	—	24	—	—	—	—	—	1	17	—	—	165	6	1	—	1
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	38	—	—	—	9
3	Norrbottens artillerikår	—	—	1	5	1	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	78	—	—	—	10
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	41	—	—	—	10
5	Norrbottens regemente	—	—	—	35	—	27	—	—	—	—	—	5	17	5	23	324	—	30	—	220
6	Bodens artilleriregemente	—	—	—	20	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	6	216	—	65	—	91
7	Bodens ingenjörkår	—	—	2	9	—	1	—	—	—	—	—	2	6	1	14	153	—	20	—	40
Gotlands trupper		—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	12	242	—	39	—	72
1	Gotlands infanterireg.	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	12	146	—	—	—	51
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—	39	—	21
Sammandrag		8	—	27	151	46 811	—	2	—	—	—	—	29	373	28	186	6 559	25	497	1 2482	
1	Södra arméfördelningen	—	—	1	5	3 14	—	—	—	—	—	—	—	72	—	15	1028	1	165	1	116
2	Västra	—	—	2	6	29 154	—	—	—	—	—	—	6	53	4	49	822	13	37	—	244
3	Östra	—	—	18	57	11 450	—	1	—	—	—	—	10	135	13	53	2 434	3	90	—	894
4	Norra	—	—	1	2	2 130	—	1	—	—	—	—	5	60	5	13	1 018	2	50	—	775
5	Övre Norrlands trupper	—	—	4	75	1 63	—	—	—	—	—	—	8	46	6	44	1 015	6	116	—	381
6	Gotlands trupper	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	12	242	—	39	—	72

[illegible]

	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54a	54b	55	56	57	58	59
Truppförband	VI. Kron. förgifta.-sjukd.		VII. Sinesisjukdomar. Andra kroniska förgiftnings-sjukdomar. <i>Alcoholismus chron.</i>	VIII. Nervsystemets sjukdomar										IX. Ögonsjukdomar					
	Kronisk alkoholförgiftning.	Nervinfammation. <i>Neuritis. Polioencephalitis</i>		Nervsmärta. <i>Neuralgia</i>	Fuldaesot. <i>Epilepsia</i>	Perifer förlämnings- <i>Paralys</i>	Nervsvaghet. <i>Neurasthenia</i>	Hjärnhinneinfammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Hjärnhinneinfammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Hjärnhinneinfammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Hjärnhinneinfammation. <i>Meningitis cerebri</i>	Andra sjukdomar i nerv-systemet. <i>Hämorrhagisk cerebra</i>	<i>Conjunctivitis catarrhalis</i>	<i>Conjunctivitis phlyctenulosa</i>	<i>Iritis</i>	<i>Keratitis</i>	<i>Panophthalmitis</i>	Andra ögonsjukdomar. <i>Retraktionsanomalier</i>	
16 Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Intend.-komp. i Stockholm	—	—	1	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Arméns underofficersskola	—	—	—	—	2	—	—	6	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	3
21 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	—	—	3	5	21	—	3	12	—	—	—	—	3	32	—	3	2	—	7
1 Dalregementet	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
2 Hälsinge regemente	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	7	—	—	1	—	1
3 Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
4 Västernorrlands regemente	—	—	1	2	10	—	—	5	—	—	—	—	1	8	—	3	—	—	4
5 Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
6 Norrlands art.-reg.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
7 Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	1	—	—
Övre Norrlands trupper	—	—	6	2	12	1	1	9	—	2	—	—	4	19	—	5	1	—	3
1 Västerbottens regemente	—	—	2	1	9	—	—	3	—	—	—	—	1	14	—	1	—	—	—
2 Norrlands dragonreg. 3 det.	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Norrbottens artillerikår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1
4 Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
5 Norrbottens regemente	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—
6 Bodens artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
7 Bodens ingenjörkår	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	1	—	1	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	2
1 Gotlands infanterikår	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	2
2 Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag	—	1	31	32	129	6	16	107	1	3	—	37	182	4	15	7	—	1	33
1 Södra arméfördelningen	—	—	2	6	21	1	4	20	—	—	—	—	9	21	—	2	—	—	2
2 Västra	—	—	4	—	23	—	4	13	—	—	—	—	6	24	—	1	1	—	—
3 Östra	—	1	15	19	51	4	4	52	1	1	—	10	83	4	4	3	—	1	19
4 Norra	—	—	3	5	21	—	3	12	—	—	—	—	3	32	—	3	2	—	7
5 Övre Norrlands trupper	—	—	6	2	12	1	1	9	—	2	—	—	4	19	—	5	1	—	3
6 Gotlands trupper	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	2

60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar										
Andra öronsjukdomar.				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
Varig inf. i mellanörat. Kompl. Mastoiditis etc.				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
Varig infamm. i mellanörat. Otitis media purulenta.				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
Infamm. böld i bihörg. Otit. ext. dif. Pyrric. med. aud.				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										
				Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.										Andra sjukdomar i andningsorganen.										

	85	86	87a	87b	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																			
Truppförband	Inflammation i svalg o. magsäck. <i>Pharyngitis, Oesophagitis</i>	Inflammation i brun o. tunga. <i>Stomatitis, Glossitis</i>	Akut magsäck. <i>Gastritis acuta</i>	Kronisk magsäck. <i>Gastritis chronica</i>	Funktionell magsäck. <i>Neurosis ventriculi</i>	Magsäck. <i>Ulcus duodeni</i>	Upprätning av magsäcken. <i>Placidus ventriculi</i>	Magsäck. <i>Ulcus ventriculi</i>	Magsäck. <i>Ulcus duodeni</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>
16 Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	1	—	—	—	—	—	—
17 Svea trängkår	—	44	8	—	—	—	—	—	—	5	15	1	—	—	—	—	—	—	—
18 Intend.-komp. i Stockholm	1	7	8	—	—	—	—	—	—	4	2	4	—	—	—	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	8	—	—	—	—	—	—	—	6	—	5	—	—	—	—	—	—	—
20 Arméns underofficersskola	4	9	—	—	—	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—
21 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	4	53	85	1	1	5	—	15	83	58	—	6	—	1	—	1	3	1	16
1 Dalregementet	—	1	10	—	—	1	—	1	28	5	—	2	—	—	—	—	1	—	15
2 Hälsinge regemente	—	1	27	—	—	—	—	4	18	10	—	1	—	—	—	—	—	1	—
3 Jämtlands fältjägarreg.	—	—	24	—	—	1	—	—	13	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Västerorrlands regemente	1	50	19	1	—	1	—	—	11	21	—	1	—	—	—	—	2	—	1
5 Norrlands dragonregemente	1	—	2	—	—	1	—	9	3	4	—	2	—	—	—	—	1	—	—
6 Norrlands art.-reg.	—	—	3	—	1	1	—	1	—	10	—	—	—	1	—	—	—	—	—
7 Norrlands trängkår	2	1	—	—	—	—	—	—	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	17	5	39	2	—	17	—	5	86	53	—	16	4	1	2	—	5	—	6
1 Västerbottens regemente	—	3	14	—	—	3	—	3	19	4	—	4	—	—	—	—	1	—	1
2 Norrlands dragonreg. det.	4	—	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3 Norrbottens artillerikår	5	1	2	—	—	—	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Intendenturkompaniet	4	1	3	—	—	2	—	1	3	5	—	1	2	—	—	—	—	—	—
5 Norrbottens regemente	1	—	20	—	—	8	—	—	34	18	—	5	—	—	2	—	4	—	1
6 Bodens artilleriregemente	—	—	—	1	—	3	—	1	8	10	—	5	1	1	—	—	—	—	1
7 Bodens ingenjörkår	3	—	—	—	—	1	—	—	8	14	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Gotlands trupper	—	19	12	1	—	3	—	1	15	6	—	3	2	—	—	—	—	—	2
1 Gotlands infanterikår	—	15	8	1	—	2	—	1	14	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—
2 Gotlands artillerikår	—	4	4	—	—	1	—	—	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Sammandrag	136	904	410	31	10	65	—	4 253	478	303	3	89	29	6	6	1	16	4	63
1 Södra arméfördelningen	1	154	56	11	5	8	—	28	58	28	3	8	1	—	—	—	2	—	7
2 Västra	6	159	47	11	—	8	—	53	79	40	—	17	1	1	—	—	1	2	9
3 Östra	108	514	171	5	4	24	—	148	157	118	—	39	21	3	4	—	5	1	28
4 Norra	4	53	85	1	1	5	—	15	83	58	—	6	—	1	—	1	3	1	16
5 Övre Norrlands trupper	17	5	39	2	—	17	—	5	86	53	—	16	4	1	2	—	5	—	6
6 Gotlands trupper	—	19	12	1	—	3	—	1	15	6	—	3	2	—	—	—	—	—	2

[illegible]

		130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
		XIV. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
Truppförband		XVII. Svulst. Tumor														
		Andra sjukdomar i huden eller bindväven.	Brand. Gangrena	Rubelr. Ulcus	Rind. Furunculus. Carbunculus	Blindtarmsinflammation. Intussusception. Abscessus	Nagelbång. Unguis incarnatus. Paronychia	Herpes tonsillaris. Syphilis	Favus	Impetigo. Ecthyma	Eczema	Psoriasis	Herpes sceler	Erythema	Erythema multiforme et nodosum	
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Intend.-komp. i Stockholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Arméns underofficersskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Norra arméfördelningen	1	6	3	—	14	1	—	3	5	34	291	—	—	9	4
1	Dalregementet	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Hälsinge regemente	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Jämtlands fältjägarreg.	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrlands dragonregemente	1	2	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrlands artilleriregemente	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Övre Norrlands trupper	3	9	8	5	15	—	5	—	9	26	174	2	—	8	2
1	Västerbottens regemente	—	1	2	3	8	—	5	—	1	6	86	—	—	1	2
2	Norrlands dragonreg. det.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—
3	Norrbottnens artillerikår	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—
4	Intendenturkompaniet	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
5	Norrbottnens regemente	—	3	2	1	2	—	—	—	—	—	10	24	2	—	—
6	Bodens artilleriregemente	—	2	1	1	2	—	—	—	—	—	8	19	—	—	—
7	Bodens ingenjörkår	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—
	Gotlands trupper	4	—	1	1	4	1	—	—	3	13	63	—	—	1	—
1	Gotlands infanterikår	4	—	1	—	4	1	—	—	—	—	41	—	—	—	—
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—
	Sammandrag	27	47	42	25	145	12	8	9	85	383	1804	10	—	98	31
1	Södra arméfördelningen	2	3	6	5	28	5	—	—	3	74	359	4	—	15	3
2	Västra	6	5	8	4	22	3	—	—	2	73	189	2	—	6	—
3	Östra	11	24	16	10	64	2	3	6	63	163	728	2	—	59	22
4	Norra	1	6	3	—	14	1	—	3	5	34	291	—	—	9	4
5	Övre Norrlands trupper	3	9	8	5	15	—	5	—	9	26	174	2	—	8	2
6	Gotlands trupper	4	—	1	1	4	1	—	—	3	13	63	—	—	1	—

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

[illegible]

Tab. 10. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis år 1929.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Déc.	Sum- ma
Scharlakansfeber.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5
Norra skånska inf.-reg.	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5
<i>Västra arméfördelningen</i>	1	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	6
Göta artilleriregemente	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Karlsborgs art.-reg.	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3
Intendenturk. å Karlsborg	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Östra arméfördelningen</i>	10	6	9	2	5	8	6	4	3	3	1	—	57
Göta livgarde	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Göta » fästningsbat.	—	—	—	1	1	2	3	1	—	—	—	—	8
Livregementets grenadjärer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Södermanlands regemente	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3
Jönköping-Kalmar reg.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Upplands inf.-regemente	—	—	3	—	3	6	3	—	1	1	—	—	17
Arméns underoff.-skola	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Livregementet till häst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente	8	4	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	16
Smålands arméartillerireg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kustingenjörkomp. i W.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Jämtlands fältjägarereg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalregementet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hälsinge regemente	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
<i>Övre Norrlands trupper</i>	10	6	7	12	14	6	3	1	2	4	7	3	75
Västerbottens regemente	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	4
Norrlands dragoner B.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Norrbottnens artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	5
Norrbottnens regemente	9	5	5	4	2	2	3	—	1	—	4	—	35
Boöns artillerireg.	—	—	1	4	10	2	—	—	—	—	—	3	20
» ingenjörkår	—	1	1	3	2	2	—	—	—	—	—	—	9
Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Gotlands trupper</i>	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Gotlands infanterikår	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Mässling.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
Kronobergs regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wendes artilleriregemente	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
<i>Västra arméfördelningen</i>	11	7	7	1	—	2	1	—	—	—	—	—	20
Skaraborgs regemente	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Älvsborgs regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementets husarer	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Karlsborgs artillerireg.	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Göta trängkår	4	6	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Östra arméfördelningen	2	—	—	2	1	—	—	—	—	2	—	4	11
Svea livgarde	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Göta fästn.-bat.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Södermanlands regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upplands inf.-reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livgrenadjärreg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jönköpings—Kalmars reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Livregementet till häst	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	5
Smålands arméartillerireg.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands artillerireg.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Övre Norrlands trupper	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västerbottens regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodens artillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens art.-kår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri.													
Södra arméfördelningen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kronobergs regis det. i K.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västra arméfördelningen	1	—	—	—	—	—	1	—	6	5	—	—	13
Skaraborgs regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	—	11
Älvsborgs regemente	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Värmlands regemente	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Göta artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	3
Livgrenadjärregementet	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Livregementet till häst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Norra arméfördelningen	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Västernorrlands regemente	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Övre Norrlands trupper	—	—	—	—	—	1	4	—	1	—	—	—	6
Västerbottens regemente	—	—	—	—	—	1	4	—	1	—	—	—	6
Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Påssjuka.													
Södra arméfördelningen	9	17	8	20	26	19	46	14	2	—	—	4	165
Kronobergs regemente	—	—	—	2	10	12	30	6	2	—	—	—	62
„ „ det.	6	6	2	12	2	—	—	—	—	—	—	—	28
Hallands „	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norra skånska inf.-reg.	2	1	—	—	—	1	3	3	—	—	—	—	10
Södra skånska inf.-reg.	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	9
Skånska kavallerireg.	1	9	5	3	13	6	4	5	—	—	—	4	50
Wendes artillerireg.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Skånska trängkåren	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
<i>Östra arméfördelningen</i>	422	177	64	145	36	19	4	5	10	2	6	4	894
Svea livgarde	37	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Göta "	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
" " fästningsbat.	15	27	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	51
Livregementets grenadjärer	25	4	8	2	—	1	—	1	9	—	—	—	50
Södermanlands regemente	115	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129
Upplands regemente	114	26	18	14	1	—	—	—	—	—	—	—	173
Jönköpings—Kalmar reg.	—	—	6	31	13	9	4	2	1	1	—	—	67
Livgrenadjärregementet	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Livregementet t. häst	26	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Smålands arméartillerireg.	5	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Svea ingenjörkår	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Göta ingenjörkår	1	—	—	19	10	—	—	1	—	—	—	—	31
Fälttelegrafkåren	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Svea trängkår	27	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Intendenturkompaniet	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Krigsskolan	20	6	—	1	—	—	—	1	—	—	6	4	38
Infanteriskjutskolan	—	—	—	38	10	9	—	—	—	—	—	—	57
Arméns underoff.-skola	28	30	20	4	1	—	—	—	—	—	—	—	88
<i>Norra arméfördelningen</i>	213	316	226	15	—	4	1	—	—	—	—	—	775
Dalregementet	72	6	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	83
Hälsinge regemente	—	—	32	15	—	—	—	—	—	—	—	—	47
Jämtlands fältjägarereg.	—	235	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	395
Västernorrlands regemente	134	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142
Norrlands artillerireg.]	7	67	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108
<i>Övre Norrlands trupper</i>	53	186	63	45	27	3	—	—	3	—	1	—	381
Västerbottens regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Norrlands dragonregemente	2	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Norrbottnens artillerikår	2	6	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10
Intendenturkomp.	1	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Norrbottnens regemente	47	77	40	35	18	3	—	—	—	—	—	—	220
Bodens artillerireg.	1	70	9	6	4	—	—	—	1	—	—	—	91
Bodens ingenjörkår	—	19	11	4	4	—	—	—	2	—	—	—	40
<i>Gotlands trupper</i>	32	4	2	25	3	—	5	—	1	—	—	—	72
Gotlands infanterikår	27	4	1	16	1	—	1	—	1	—	—	—	51
Gotlands artillerikår	5	—	1	9	2	—	4	—	—	—	—	—	21
Slutsummor.													
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	29	14	16	14	21	16	9	9	5	7	8	3	151
Mässling	15	8	7	3	1	5	1	—	—	2	—	4	46
Tarmtyfus (m. paratyfus)	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri	1	—	1	1	1	1	5	1	9	5	—	—	25
Påssjuka	31	33	62	77	97	63	68	26	6	4	4	28	497
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	1
Influensa	865	814	369	274	84	29	11	6	15	3	8	4	2482
Akut barnförlamning	4	2	—	—	—	—	—	5	2	7	1	—	9
Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Sömnsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	11	1	3

¹ Göta livgarde. — ² Jämtlands fältjägarereg. — ³ Hallands reg. — ⁴ Värmlands reg. — ⁵ Upplands reg. — ⁶ Svea art.-reg. och Hälsinge reg. — ⁷ Hallands reg. 1 och Jönk.-Kalmar reg. 2. — ⁸ Bodens ing.-kår. — ⁹ Västernorrlands reg. — ¹⁰ Kronobergs reg. — ¹¹ Livregis husarcr.

Anm. Tabellen upptager de under varje månad nyinsjuknade fallen.

Tab. 11. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Dröppel (<i>Gonorrhoea</i>) med följsjukdomar				Enkelt ven. sår (<i>Ulcus molle</i>) med följsjukd.				Nyförvärvad syfilis (<i>Syphilis recens</i>)				Recidiverande syfilis (<i>Syphilis recidivans.</i>)			
	Behäftade med sjuk- domen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Smittade utom förhållnings- orten	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Smittade utom förhållnings- orten	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Smittade utom förhållnings- orten	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Smittade utom förhållnings- orten	Summa insjuknade
Fast anställda och värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	4	11	6	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra „	20	21	12	53	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Östra „	33	72	16	121	—	—	1	1	3	4	—	7	—	1	—	1
Norra „	20	33	6	59	—	2	—	2	1	3	—	4	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	11	4	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	2	2	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	88	143	42	273	—	2	1	3	5	7	—	12	—	1	—	1
Därav																
Värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	4	3	6	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra „	19	6	8	33	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Östra „	32	23	9	64	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—
Norra „	17	6	3	26	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper	10	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	82	39	27	148	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—

Anm. Här angivna siffror avvika en smula från de i Tab. 9 meddelade, enär denna tabell i olikhet med Tab. 9 upptager även polikliniska fall.

Tab. 13. Revaccination av manskap vid armén år 1929.

Truppförband	Antal revac- cine- rade	R e s u l t a t											
		Gott				Osäkert				Intet			
		3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.	3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.	3 snitt	2 snitt	1 snitt	Sum- ma re- vacc.
Norra skånska inf.reg.	708	377	234	—	611	3	3	—	6	35	56	—	91
Södra „	972	48	—	488	536	—	—	2	2	11	—	423	434
Kronobergs reg.	882	—	706	—	706	—	—	—	—	—	176	—	176
Kronobergs reg. K.	584	243	—	256	499	—	—	—	—	50	—	35	85
Hallands reg.te.	810	—	—	682	682	—	—	—	—	—	—	128	128
Skånska kav.-reg.	549	249	—	133	382	17	—	42	59	66	—	42	108
Wendes art.-reg.	764	527	—	148	675	4	—	1	5	32	—	52	84
Göta ing.-kår	86	59	—	20	79	—	—	—	—	4	—	3	7
Skånska trängkåren	426	64	243	—	307	—	—	—	—	40	79	—	119
Skaraborgs reg.	732	159	564	—	723	—	—	—	—	4	5	—	9
Älvsborgs „	1 064	102	511	—	613	—	—	—	—	162	279	—	441
Bohusläns „	604	161	—	391	552	—	—	—	—	33	—	109	142
Värmlands „	890	151	—	607	758	—	—	—	—	57	—	75	132
Livreg:s husarer	569	220	—	268	488	1	—	1	2	41	—	38	79
Göta art.-reg.	799	550	134	—	684	20	3	—	23	79	13	—	92
Karlsborgs art.-reg.	592	298	—	188	486	—	—	—	—	46	—	60	106
Göta trängkår	515	205	166	—	371	10	—	—	10	52	82	—	134
Intend.-komp. K.	166	43	—	81	124	—	—	—	—	17	—	25	42
Svea livgarde	1 011	277	—	670	947	—	—	—	—	14	—	50	64
Göta „	807	208	—	524	732	—	—	—	—	13	—	62	75
„ O. F.	623	313	—	300	613	—	—	—	—	4	—	6	10
Livreg:s grenadjärer	1 080	189	—	547	736	—	—	6	6	53	—	285	338
Upplands reg.	1 006	236	—	741	977	—	—	—	—	29	—	—	29
Arméns underoff.-skola	321	135	—	176	311	2	—	—	2	5	—	3	8
Södermanlands reg.	948	176	—	451	627	12	—	10	22	58	—	241	299
Livgrenadjärreg.	1 192	250	665	—	915	46	102	—	148	15	114	—	129
Jönköpings-Kalmar reg.	975	752	198	—	950	—	—	—	—	19	6	—	25
Livreg:t t. häst	609	307	—	198	505	—	—	—	—	47	—	57	104
Svea art.-reg.	650	392	—	115	507	—	—	—	—	34	—	109	143
Smålands arméart.-reg.	615	342	129	—	471	35	38	—	73	11	60	—	71
Art:s skjutskola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ing.-kår	540	270	—	115	385	—	—	6	6	73	—	76	149
Kusting.-komp.	95	85	—	—	85	—	—	—	—	10	—	—	10
Göta ing.-kår	415	232	110	—	342	—	—	—	—	47	26	—	73
Fälttelegrafkåren	574	335	—	59	394	—	—	—	—	104	—	76	180
Svea trängkår	588	291	276	—	567	—	—	—	—	12	9	—	21
Int.komp.	258	98	—	139	237	—	—	—	—	6	—	15	21
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arméns underoff.-skola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Infanteriskjutsk.	251	189	—	37	226	—	—	—	—	18	—	7	25
Dalregementet	887	142	449	—	591	—	10	—	10	120	116	—	236
Hälsinge reg.	872	—	—	791	791	—	—	—	—	—	—	81	81
Jämtlands fältjägerreg.	906	191	—	409	600	—	—	—	—	65	—	241	306
Västernorrlands reg.	874	—	812	—	812	—	—	—	—	—	62	—	62
Norrlands dragonreg.	439	199	—	168	367	1	—	9	10	12	—	50	62
Norrlands art.-reg.	737	508	72	—	580	22	12	—	34	70	53	—	123
Norrlands trängkår	441	74	—	276	350	12	—	18	30	10	—	51	61
Västerbottens reg.	904	494	327	—	821	—	—	—	—	35	48	—	83
Norrlands dragonreg. B.	127	59	—	26	85	—	—	—	—	14	—	28	42
Norrbottnens art.-kår	347	165	—	63	228	—	—	—	—	54	—	65	119
Int.-komp. i B.	319	168	—	88	256	—	—	—	—	19	—	44	63
Norrbottnens reg.	1 575	567	590	—	1 157	18	18	—	36	149	233	—	382
Bodens art.-reg.	710	304	—	335	639	—	—	3	3	26	—	42	69
Bodens ing.-kår	588	359	—	135	494	—	—	—	—	20	—	24	44
Gotlands inf.-kår	643	139	103	289	531	3	—	1	4	31	9	68	108
Gotlands art.-kår	277	272	—	—	272	—	—	—	—	5	—	—	5
Summa	34 896	12 174	6 289	9 914	28 377	206	186	99	401	1 081	1 426	2 671	6 028

Tab. 14 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna					Summa vårdade	Utskrivna						Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
		Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Civila	Summa		Till fortsatt krigstjänst		Till annan sj.-vårdsanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)	Summa		
								dagliga	odug- liga						
Stockholm. I allt	80	321	1 696	473	398	2 888	2 968	2 397	26	30	27	411	2 891	77	50 968
1. Armén . . .	18	162	1 015	210	—	1 387	1 405	1 333	16	13	16	—	1 378	27	20 655
Marinen ⁴ . . .	23	159	681	263	—	1 103	1 126	1 064	10	17	11	—	1 102	24	18 776
2. Officerare o. d.	1	—	17	78	—	95	98	91	—	1	2	—	94	2	1 279
Underoff. o. d.	5	—	—	137	—	137	142	131	—	—	9	—	140	2	3 045
Manskap . . .	29	315	1 653	103	—	2 071	2 100	1 991	26	29	12	—	2 058	42	31 702
Anställda arb. ¹	6	8	26	155	—	187	193	184	—	—	4	—	188	5	3 405
Karlsborg. I allt ²	23	10	48	42	407	507	530	96	1	2	1	396	496	34	11 738
Därav manskap	1	9	45	4	—	58	59	56	1	1	—	—	58	1	893
Boden. I allt ²	123	190	1 351	71	2 310	3 922	4 045	1 521	50	14	15	2 312	3 912	133	69 206
Därav manskap	36	179	1 316	16	—	1 511	1 547	1 420	50	14	15	—	1 499	48	22 309
Skövde. I allt ³	31	8	69	7	446	530	561	83	—	—	4	465	552	9	12 515
Därav manskap	4	8	64	2	—	74	78	73	—	—	4	—	77	1	2 250
Visborg. I allt	3	56	645	4	—	705	708	684	4	16	3	—	707	1	6 254
Därav manskap	3	56	645	1	—	702	705	681	4	16	3	—	704	1	6 237
Linköping. I allt ²	16	81	467	31	565	1 144	1 160	571	—	11	1	563	1 146	14	15 457
Därav manskap ⁵	6	80	458	13	—	551	557	543	—	11	1	—	555	2	5 442
Eksjö. I allt ²	39	73	990	31	461	1 555	1 594	1 007	21	64	—	458	1 550	44	24 075
Därav manskap	3	73	990	17	—	1 080	1 083	994	21	64	—	—	1 079	4	7 741
Sollefteå. I allt ²	35	41	756	19	551	1 367	1 402	765	25	23	—	534	1 347	55	25 601
Därav manskap	3	41	755	14	—	810	813	759	25	23	—	—	807	6	7 074
Summa	350	780	6 022	678	5 138	12 618	12 968	7 124	127	160	51	5 139	12 601	367	215 814
Därav															
1. Armén . . .	77	621	5 338	410	—	6 369	6 446	6 052	117	143	40	—	6 352	94	75 864
Marinen ⁶ . . .	23	159	684	268	—	1 111	1 134	1 072	10	17	11	—	1 110	24	18 791
Civila . . .	250	—	—	—	5 138	5 138	5 388	—	—	—	—	5 139	5 139	249	121 159
2. Offic. o. d. . .	2	—	29	114	—	143	145	138	—	1	2	—	141	4	1 958
Underoff. o. d. . .	5	—	—	1 160	—	1 61	166	154	—	1	9	—	164	2	3 373
Manskap . . .	85	761	5 926	170	—	6 857	6 942	6 517	127	158	35	—	6 837	105	83 648
Anställda arb. ¹	8	19	66	234	—	319	327	315	—	—	5	—	320	7	5 676

¹ Vid armén och marinen. — ² Från marinen inga. — ³ Epidemiavd. ej medräknad. Se även not 2. — ⁴ Därav flyget 68 intagna, 1 266 underhållsdagar. — ⁵ D:o 2 resp. 13. — ⁶ Se not 4 och 5.

Tab. 14 b. Å garnisonssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan år 1929.

S j u k h u s	Antalet ¹ sjuk- sängar d. 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr pa- tient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	220	2 490	27	39 431	108	147	41	16
Karlsborg	61	100	1	1 541	3	6	—	15
Boden (inkl. epidemiavd.)	230	1 612	15	24 046	66	105	34	15
Skövde (exkl. epidemiavd.)	33	84	4	2 478	7	9	1	30
Visborg	78	705	3	6 254	17	51	1	9
Linköping, allm. avd.	96	502	1	4 549	12	28	1	9
öron-, näs-, halssjukd.		77	—	1 239	3	13	1	15
Eksjö	86	1 094	—	7 945	21	59	4	7
Sollefteå	90	816	—	7 172	20	64	3	8
Summa	894	7 480	51	94 655	257	.	.	13

Anm. I tabellen medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Rörande uppgifter för civila se texten.

¹ Sjuksängar även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt.

Tab. 15. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Ekås	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	6	—	—	—	—	—	—	—	6
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar.									
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	61	1	9	3	47	—	—	4	125
Erysipelas	6	2	14	1	1	1	—	1	26
Scarlatina	2	—	78	—	4	—	2	—	86
Diphtheria	—	—	2	—	—	—	—	1	3
Morbilli	1	—	1	1	—	1	—	—	4
Rubeola	14	—	44	—	—	4	62	11	135
Parotitis epidemica	15	—	47	—	39	—	—	1	102
Influenza epidemica	8	1	170	—	60	10	68	137	454
Varicellæ	—	—	7	—	1	—	—	—	8
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis. Paratyphus	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Dysenteria	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis lethargica	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis pulmonum, laryngis	61	—	12	—	5	5	5	6	94
" " ossium et articularum	6	1	1	1	—	—	—	—	9
" " lymphoglandularum	11	—	7	—	—	3	1	1	23
" " organorum aliorum	8	1	3	—	1	—	—	—	13
Syphilis acquisita	19	1	—	—	—	—	—	—	20
Ulcus molle	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	141	1	6	—	1	6	1	11	167
Febris. Febricula (vacc-feber)	5	1	3	—	3	3	31	25	71
Övriga hithörande sjukdomar	8	—	29	—	1	7	—	—	45
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.									
Anæmia	9	—	—	—	—	1	—	1	11
Leuchæmia	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	—	—	—	—	—	—	1
IV. Ämnesomsättningssjukdomar.									
Diathesis urica. Arthritis urica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	8	—	2	—	—	—	1	1	12
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	—	—	—	5
V. Kroniska förgiftningssjukdomar.									
Alcoholismus chronicus	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	1	—	—	—	—	—	—	—	1
VI. Nervsystemets sjukdomar.									
Meningitis cerebri. Meningitis cerebro-spinalis	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Trombosis, hemorrhagia cerebri	2	—	3	—	—	—	—	—	5
Lues cerebrospinalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuritis. Neuralgia	29	3	7	1	2	6	4	10	62

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Väsby	Linköping	Ekstjö	Sollefteå	
Paresis	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Epilepsia	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Hysteria	9	—	—	—	—	—	1	—	10
Neurasthenia	25	—	1	1	—	—	11	5	43
Övriga hithörande sjukdomar	7	2	23	—	4	3	—	1	40
VII. Sinnessjukdomar	5	—	6	—	—	1	2	1	15
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar.									
Pericarditis	1	—	3	—	—	—	—	—	4
Endocarditis, Myocarditis ac.	1	—	24	—	—	—	—	—	25
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr. Cardiosclerosis. Cor adiposum	34	—	47	—	—	5	1	3	90
Neurosis cordis	16	—	2	—	—	1	15	2	36
Arteriosclerosis. Endarteriitis	4	—	1	—	—	—	—	—	5
Phlebitis	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Aneurysma	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Varix	68	4	3	—	2	2	5	—	84
Thrombosis. Embolia	5	—	4	1	—	—	—	—	10
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	—	—	—	—	—	—	7
IX. Andningsorganens sjukdomar.									
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	171	3	22	3	1	3	—	3	206
Morbi laryngis	6	—	2	—	6	1	—	2	17
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	33	4	50	4	60	66	173	75	465
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	9	—	4	—	—	—	—	2	15
Bronchiectasia	—	—	1	—	—	1	—	—	2
Asthma bronchiale	6	—	2	—	1	—	—	1	10
Pneumonia crouposa acuta	71	2	18	5	4	6	—	4	145
Bronchopneumonia acuta	1	14	—	8	—	5	7	—	2
Emphysema alveolare pulmonum	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Pleuritis. Empyema pleuræ	35	—	29	6	11	—	—	2	83
Övriga hithörande sjukdomar	11	—	1	1	—	—	—	—	13
X. Matsmältningsorganens sjukdomar.									
Stomatitis. Noma	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Tonsillitis ac. Angina tonsillaris. Pharyngitis ac.	117	6	297	3	167	143	165	203	1 101
Peritonsillitis acuta	11	4	27	—	6	—	—	—	48
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	53	5	9	2	—	—	—	—	69
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	20	2	30	5	21	29	9	16	132
Gastritis chronica	10	6	12	1	—	—	—	1	30
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	55	2	20	3	1	2	6	1	90
Neurosis ventriculi	14	—	1	—	—	—	—	—	15
Enterocolitis chronica	1	—	—	2	—	—	—	6	9
Appendicitis	118	8	69	7	4	3	17	20	246
Hepatitis. Cirrhosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ileus. Volvulus	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hernia	42	2	16	3	4	—	4	—	71
Cholelithiasis	5	—	1	—	—	—	—	1	7
Icterus. Icterus catarrhalis	8	—	4	—	—	—	—	1	13
Peritonitis acuta et chronica	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	24	2	13	—	1	2	1	—	43

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Samma sjukdomsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar.									
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	9	—	13	2	—	—	1	3	28
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	9	1	1	—	1	—	—	5	17
Pyelitis. Cystopyelonephritis	1	—	1	—	—	3	—	—	5
Nephrolithiasis	5	1	1	—	—	1	—	—	8
Cystitis	5	—	—	1	—	—	—	1	7
Urethritis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Stricture urethræ	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Övriga hithörande sjukdomar	12	5	16	—	1	—	16	20	70
XII. Könsgorganens sjukdomar.									
Hypertrophia prostatæ	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Prostatitis. Abscessus prostatæ	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Orchitis. Epididymitis	17	—	5	—	—	—	—	1	23
Phimosis. Paraphimosis	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Övriga hithörande sjukdomar	18	—	3	—	5	2	—	—	28
XIII. Muskelnas, ledgångarnas samt ben-systemets sjukdomar.									
Myitis. Rheumatismus musculorum	26	2	9	1	13	1	30	8	90
Tendovaginitis	4	—	3	1	8	7	—	1	24
Bursitis. Hygroma	12	—	2	—	2	3	2	—	21
Synovitis. Arthritis	14	2	7	—	4	9	12	17	65
Polyarthritis rheumatica acuta	28	—	50	—	10	—	—	—	88
Polyarthritis rheumatica chronica	4	—	2	—	—	—	—	2	8
Arthritis deformans	18	—	3	—	1	—	—	—	22
Anchyllosis	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Corpus liberum in articulo	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	20	1	6	—	6	—	—	3	36
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	28	—	9	—	1	—	—	9	47
Osteomalacia	17	—	—	—	—	—	—	—	17
Övriga hithörande sjukdomar	12	1	18	—	9	2	—	1	43
XIV. Hudens sjukdomar.									
Erythema multiforme et nodosum	6	1	7	—	3	2	—	—	19
Urticaria	4	—	4	—	2	2	1	—	13
Zoster	4	—	5	—	2	1	3	—	15
Eczema	53	—	5	—	4	10	1	1	74
Psoriasis	15	1	3	—	1	—	—	—	20
Impetigo	7	—	—	—	1	—	—	1	9
Acne	20	—	—	—	—	—	—	—	20
Folliculitis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Furunculosis, Furunculus	33	1	18	—	6	11	52	—	121
Carbunculus	14	—	2	—	8	—	—	11	35
Trichophytia	4	—	—	—	—	—	1	—	5
Scabies	112	—	16	—	4	—	—	6	138
Unguis incarnatus	13	—	8	—	—	1	32	—	54
Övriga hithörande sjukdomar	58	1	8	—	4	6	—	4	81

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XV. Öronsjukdomar.									
Morbi meatus auditorii externi	2	—	3	1	—	—	—	3	9
Morbi tubæ Eustachii	14	—	—	—	—	—	—	—	14
Otitis media catarrhalis	20	—	46	—	4	—	—	—	70
Otitis media purulenta	28	1	10	4	2	1	18	10	74
Mastoiditis	13	1	1	7	—	—	—	—	22
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	—	1	—	6
XVI. Ögonsjukdomar.									
Conjunctivitis æstivalis, cat., phlyctænulosa	7	—	9	1	1	—	4	3	25
Keratitis phlyctænulosa, ulcerosa	4	—	1	—	—	—	—	6	11
Iritis, iridocyclitis	3	—	3	—	—	—	—	—	6
Övriga hithörande sjukdomar	14	—	7	—	—	2	—	2	25
XVII. Svulster.									
Carcinoma	11	—	—	—	—	—	—	—	11
Sarcoma	2	—	—	—	—	—	—	1	3
Andra svulster	9	1	4	1	—	—	1	—	16
XVIII. Andra sjukdomar.									
Diabetes insipidus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Struma	1	1	—	—	—	1	—	—	3
Astenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	—	—	—	—	—	2	9
XIX. Skador och förgiftningar.									
Sår utan komplikationer. <i>Vulnus</i>	48	1	35	—	24	11	28	36	183
Kontusion. <i>Contusio</i>	86	1	20	—	19	15	70	—	211
Inträngd främmande kropp	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Varbildning av främmande kropp, skada å huden eller subkutana bindväven. <i>Sepsis</i>	25	1	—	—	—	—	—	—	26
Ledvrickning. <i>Distorsio. Luxatio</i>	75	2	13	—	20	15	11	13	149
Utgjutning i led. <i>Synovitis traum., Hæmarthrosis</i> Öppnande av någon av de större lederna. <i>Vulnus per- forans</i>	17	—	—	—	—	—	12	—	29
Benbrott, enkelt. <i>Fractura simplex</i>	119	3	27	—	4	7	5	5	170
” komplicerat. <i>Fractura complicata</i>	8	1	—	—	—	—	—	—	9
Avskärning av muskel, sena, nerv	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Skada å större kärl	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krossning, avhuggning, avslitning. <i>Amputatio trau- matica. Laceratio</i>	6	1	—	—	—	—	—	1	8
Förbränning. <i>Combustio</i>	8	1	16	—	—	2	4	—	31
Förfrysning. <i>Congelatio</i>	2	—	1	—	—	—	1	1	5
Skada å lever, mjälte, njure, urinblåsa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppnande av lung- eller hjärtsäck. <i>Vulnus perforans</i> Hjärnskakning. <i>Commotio cerebri</i>	13	—	—	—	—	—	—	—	13
Brott å hjärnskålens botten. <i>Fractura baseos cranii</i> Slag å ögat. <i>Contusio oculi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga skador å ögat	—	1	—	—	—	—	—	—	1
<i>Ruptura musculorum</i>	16	—	—	—	—	—	—	—	16
Förgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra skador	17	—	10	—	—	—	—	4	31
Observationspatienter. Konvalescenter	271	—	113	—	69	30	—	63	546

Anm. Här redovisas endast de under året intagna. — De civila sjukdomsfällen uteslutna.

Tab. 16. Å garnisonssjukhuset i Stockholm operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1929.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
I. Hjärnan, huvudskålen.					
Atheroma capillit.	2	Exstirp.	2	—	—
Vulnus „	3	Sårtoilette + Suture	3	—	—
Fract. os. frontal.	1	Upplyftning av benfragment	1	—	—
II. Ögonen.					
Chalazion palpebr. sup.	1	Excis.	1	—	—
Corpus alien. oculi	1	Enukleation	1	—	—
Cataracta traumat.	2	Discis.	2	—	—
Vulnus perf. corneæ	1	Conjunkt. plastik. Enukl.	1	—	—
III. Öronen.					
Otitis med. ac.	23	Paracentes	23	—	—
Mastoiditis	17	Uppmejsling	17	—	—
IV. Näsan o. dess bihålor.					
Deviatio septi nasi	49	Resect. submucos	49	—	—
Crista „	1	Spinect	1	—	—
Polypus nasi	3	Evulsio polyp.	3	—	—
Rhinitis hypertroph.	42	Conchotomia inf.	42	—	—
„ „	1	„ media	1	—	—
„ „	1	Galvanokaustik	1	—	—
Ethmoiditis chr.	15	Ethmoidect.	15	—	—
Pansinusitis	7	„	7	—	—
„ „	9	Endonasal trepanat.	9	—	—
„ „	4	Conchotomia med.	4	—	—
„ „	5	Punktion av käkhåla	5	—	—
Sinusitis maxill.	29	„	29	—	—
„ „	10	Endonasal trepanat.	10	—	—
„ „	2	Radikalop. enl. Caldwell-Luc	2	—	—
Corpus alien. sin. maxill.	1	Endonasal trepanat.	1	—	—
Fistula p. op. maxill.	1	Excis.	1	—	—
Veget. adenoid.	3	Abrasio	3	—	—
V. Ansiktet, munhålan o. svalget.					
Vulnus reg. faciei	11	Sårtoilette + Suture	11	—	—
Atheroma „	10	Exstirp.	10	—	—
Nævus pigm. „	2	„	2	—	—
Verruca „	1	„	1	—	—
Cicatrix „	1	Excis.	1	—	—
Cysta retent. reg. lab.	1	Exstirp.	1	—	—
Echondroma reg. nasal.	1	„	1	—	—
Corp. alien. reg. lab. inf.	1	Extrakt.	1	—	—
Periostit. alveolar.	4	Incis.	4	—	—
Fractura os. nasi	2	Reposition	2	—	—
„ os. zygomat.-maxill. c. im- press.	1	Blodig reposition	1	—	—
Sialolith. det. submax.	1	Inc. + Extract.	1	—	—

Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
Papilloma linguae	1	Exstirp.	1	—	—
Tonsillitis chr.	101	Tonsillect.	101	—	—
Peritonsillit.	¹ 39	Incis.	37	—	² 1
Fibroma laryngis	1	Exstirp.	1	—	—
Tbc.	1	Excision av infiltrat	} ³ 1	—	—
Cancer	2	Provexcis.		—	—
„	4	Galvanopunktur		—	—
Oedema	1	Tracheotomia sup.	—	—	² 1
„	1	„ inf.	—	—	⁴ 1
Tbc. epiglottidis	2	Epiglottidotomia	2	—	—
VI. Hals.					
Atheroma nuchæ	3	Exstirp.	3	—	—
Carbunc. reg. colli	3	Op. för	3	—	—
Lymphoma tbc. colli	6	Inc. + Excochleat.	6	—	—
Lymphad. supp. colli	4	„	4	—	—
Cysta colli cong. infecta	1	„	1	—	—
Parotitis supp.	2	„	2	—	—
VII. Thorax.					
Hidroadenit.	3	Inc.	3	—	—
Neuroma reg. clavic.	1	Exstirp.	1	—	—
Fract. clavic.	2	Osteosyntes.	2	—	—
Mastit. supp.	1	Inc.	1	—	—
Tumor mammae	1	Exstirp.	1	—	—
Empyema pleurae	12	Revbensresektion + Thoracotomi	10	—	³ 2
XI. Lever o. gallväggar.					
Cancer hepatis	1	Lap. explor.	—	1	—
Cholelith. c. cholecyst. chr.	1	Cholecystect.	1	—	—
XIV. Magsäck o. tolvfingertarm.					
Ulcus duodeni.	4	Resektion ventr.-G. E. R. P. enl. Billroth II	4	—	—
„	1	G. E. R. P.	1	—	—
Cancer ventr. inop.	2	Lap. explor.	—	2	—
XV. Jejunum, ileum o. colon.					
Ileus, strangulat.	1	Lap. + Lysis	1	—	—
„ post. op.	1	Tunntarmsfistel enl. Witzel.	—	—	⁶ 1
Thrombos. mesent. p. op.	1	Lap. + Spolning	1	—	—
XVI. Appendix vermiform.					
Appendicit. ac.	36	Appendect.	36	—	—
„ „ gangr.	¹ 67	„	64	—	⁷ 2
„ „	2	„ -Drain.	2	—	—
„ „ „ perf.	5	„	5	—	—
„ „ „ chron.	3	„	3	—	—
Haematoma intraperiton. p. appendect.	1	Lap.-Drain	1	—	—

¹ Därav 1 kvarliggande. — ² N:r 5. — ³ En och samma patient. — ⁴ N:r 8. — ⁵ N:r 4 och 10. — ⁶ Upptagen i not 3. — ⁷ N:r 2 och 10.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
XXVII. Extremiteter.					
Luxat. humeri	2	Reposition	2	—	—
antibrach. poster.	2	"	2	—	—
" c. fract. capit. radii	1	" + Gips	1	—	—
Fract. humeri	1	Anl. av spikextention	—	—	—
ulnae	2	Osteosyntes m. metalltråd	2	—	—
"	1	" m. transpl. av ben- spång	1	—	—
" radii	1	Osteosyntes m. transpl. av ben- spång	1	—	—
" rad. et proc. styl. uln.	1	Repos. + Gips	1	—	—
Laceratio man.-Fract. capit. rad.- Fract. complicat. uln.	1	Ablatio man.	—	—	—
Laceratio man.-Fract. capit. rad.- Fract. complicat. uln.	1	Amputat. på underarmen. + Ex- stirp. capit. rad. + Suture	—	—	—
Tbc. artic. cubit. operat.	1	Resect. capit. radii	1	—	—
Arthrit. deform. cubit. p. fract. humer. inveter.	1	" "	1	—	—
Anchylos. cubit.	1	Tenolysi + Fri fettlambåtransplant. + Brisem. forcée.	—	—	—
"		Arthroplastik.	1	—	—
Corp. liber. articuli cub.	1	Athrotomi. + Extract.	1	—	—
Bursit. chronic. olecrani	1	Exstirp.	1	—	—
Myosit. ossificans. reg.-cub.	1	"	1	—	—
Corp. alien. prosteosynt	4	Extract.	4	—	—
Hernia musc. antibrach.	1	Sutur av fascia	1	—	—
" recidiv.		Op. med fri fascietransplant.		—	—
Vulnus reg. antibrach.	2	Sårtoilette + Suture	2	—	—
Pseudarthr. os. navicul. man.	2	Exstirp. av benfragment	2	—	—
Ganglion carpal.	3	Exstirp.	3	—	—
Fract. os. metacarp. I. (Bennet)	1	Osteosyntes m. stift.	1	—	—
Abcis. tend.	3	Sensutur	3	—	—
" -Abc. part. nerv. me- dian.	1	Sen- och nervsutur	1	—	—
Corp. alien. man.	2	Extract.	2	—	—
Contract. Dupuytren.	1	Exstirp. av palmaraponeuros	1	—	—
Vulnus reg. man. et dig.	12	Sårtoilette + Suture	12	—	—
Phlegmon. man.	1	Inc.	1	—	—
Syndactylia incomplet.	1	Plastisk op.	1	—	—
Amputat. part. dig. man.	4	Revidering + Suture	4	—	—
Panarit. dig. man.	11	Inc.	11	—	—
Osteit. phal. dig. man.	1	Sequestrotomi.	1	—	—
Verruca man.	1	Exstirp.	1	—	—
Tendovagin. supp. dig. man.	3	Inc.	1	—	—
Fract. os. pubis c. hæmorrh. re- troper.	1	Inc. + Lap. explor.	—	—	—
Lymphad. ac. reg. ing.	1	Exstirp.	1	—	—
" supp. "	3	Inc.	3	—	—
Fract. femor.	2	Anlägg. av spikextension	2	—	—
"	1	Osteosynt. med benspång.	1	—	—
"	1	" metalltråd	1	—	—
Tbc. articul. gen.	1	Punktion + Spoln. m. karbol 3%	1	—	—
Incarcerat. synovial. c. hæmarthros.	1	Arthrotomi explor. + Spoln.	1	—	—
Corp. mobil. artic. gen.	3	" + Extract.	3	—	—
Arthrit. sept. gen.	1	Resect. artic. gen.	—	—	21

Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven			
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död	
Distors. art. gen. c. hæmarthros.	11	Punktion + Spolning	11	—	—	—
Synovit. traumat. gen.	9	„	9	—	—	—
Ruptur. menisc. med. gen.	6	Meniskekt.	6	—	—	—
Chondromalacia patell.	4	Arthrotomi + Excis. av brosk	4	—	—	—
„ „ -Rupt. lig.	1	„ + Exstirp. av avsprängt benstycke	1	—	—	—
Osteochondrit. dissec.	3	Arthrot. + Exstirp.	3	—	—	—
Bursit. præpatellar.	1	Punktion + Spolning	1	—	—	—
„	1	Exstirp.	1	—	—	—
Varic. crur. et anticrur.	10	Hög underbind. + Exstirp.	10	—	—	—
„ anticrur.	2	Exstirp.	2	—	—	—
„	19	Injektionsterapi	19	—	—	—
Cysta lymph. p. op.	1	Punktion	1	—	—	—
Fract. apic. patell.	1	Osteosyntes m. metalltråd	1	—	—	—
Tumor tibiæ	¹ 1	Resect. tibiæ + Transpl. av tibia- spång	1	—	—	—
Fract. „	2	Repos. + Gips	2	—	—	—
„ „ comminut.	2	Osteosyntes m. metalltråd	2	—	—	—
„ „ complicat.	¹ 1	Excis. av sår + Suture + Repos.	—	—	—	—
Pseudarthros. tibiæ	1	Osteosynt. m. bentransplant.	—	—	—	—
Fract. fibula	2	Repos. + Gips	2	—	—	—
„ bimalleolar.	2	„	—	—	—	—
„	¹ 2	Osteosynt. m. stift	—	—	—	—
„ anticrur.	1	Repos. + Gips	1	—	—	—
Corp. alien. p. osteosynt.	5	Extract.	5	—	—	—
Vulnus reg. crur.	² 11	Sårtoilette + Suture	10	—	—	—
Ganglion reg. dors. ped.	1	Exstirp.	1	—	—	—
Pes plano-valg. contract.	4	Redress. + Gips	4	—	—	—
Tbc. artic. talo + crural. et talo- calcan	¹ 1	Exstirp. os. tali + Resect. artic. talo — crural. et talo-calcan.	—	—	—	—
Periostit ac. supp.	1	Inc.	1	—	—	—
Osteomyelit. ac. tibiæ	² 2	Uppmejsling	1	—	—	—
„ „ chron. calcan.	1	Revidering	1	—	—	—
Ruptur. retinac. tend. musc. peron. long.	1	Plastisk op.	1	—	—	—
Clavus bursat. ped.	5	Exstirp.	5	—	—	—
Verruca recidiv. reg. plant. ped.	1	Enucleatio	1	—	—	—
Dig. mall. ped.	1	Ledresect. + Tenotomi	1	—	—	—
Unguis incarnat. hall.	7	Op. enl. König	7	—	—	—
Vuln. sclopetar. reg. anticrur.	1	Revision + Tamp.	—	—	—	—
„ „ c. fract. anticrur.		„ + Extract. av metallbitar	—	—	—	—
„ „ „ „ „		+ Repos. + Gips	—	—	—	—
„ „ „ „ „		Revision + Sequestrotomi	1	—	—	—
XXVIII. Åkommer utan lokalintresse.						
Abscess. Phlegmon.	² 25	Inc.	24	—	—	—
Atheroma	2	Exstirp.	2	—	—	—
Furunculus	12	Inc.	11	—	—	³ 1
Carbunculus	5	Op. för	5	—	—	—
Cysta dermoid. sacral.	2	Exstirp.	2	—	—	—
„ „ infect.	2	Inc.	2	—	—	—
Hæmatoma infect.	2	„	2	—	—	—
Lipoma	2	Exstirp.	2	—	—	—

¹ Kvarliggande. — ² Därav 1 kvarliggande. — ³ Nr 7.

1	2	3	4		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
Cysta epitel. traumat.	1	Exstirp.	1	—	—
Fibroma cutis	2	Galvanokaustik	2	—	—
Defect. »	1	Transpl. enl. Thiersch.	1	—	—
Bursit. supp.	1	Inc.	1	—	—
Vulnus inf.	7	Revision	7	—	—
Corp. alien.	1	Extract.	1	—	—
Paronychia	4	Evulsio unguis	4	—	—
Summa		992	983	—	9

Anm. Tabellen avser endast militära patienter.

Tab. 17. Å garnisonssjukhuset i Boden operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1929.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
I.					
Vulnus capitis	1	Sutur	1	—	—
Verruca capitis	1	Excision	1	—	—
Lipoma capitis	1	Exstirpation	1	—	—
II.					
Chalazion	1	Chalazionoperation	1	—	—
Dacryocystit. chronica	2	Dacryocystectomi	2	—	—
Strabism. convergens	1	Tenolysi på rectus med.	1	—	—
Laceratio oc.	1	Evisceratio	1	—	—
III.					
Otitis ext.	1	Incision	1	—	—
» media ac.	23	Paracentes	22	—	1
» » chr.	1	Radikalop. utan plastik	1	—	—
» » ac. c. mastoidit.	1	Uppmejsling	3	—	—
» » ac. c. mast. et thrombo-phleb. sin. sigm.	3	Uppmejsling, friläggning av sinus	—	—	2
» » ac. c. mast. et absce. epidur. et absce. lob. temp.	1	Uppmejsling, dränage av abscess	—	—	1
IV.					
Sinusitis maxillaris	8	Upprepade dubbelsidiga punktioner och spolningar	8	—	—
» front. c. osteit.	2	Uppmejsling	2	—	—
Polypus nasi	1	Evelsion	1	—	—
V.					
Furunculus labii	1	Incision	1	—	—
Phlegmone buccae	1	»	1	—	—
Periostitis alveolar.	3	»	3	—	—
Phlegmone baseos oris	1	» , dränage	1	—	—
Abscess. peritonsill.	8	»	8	—	—
Vulnus sclopet. faciei	1	Sårtoilette, sutur	1	—	—
Discitis mandib.	2	Diskexstirpation	2	—	—
Hypertrophia tonsill.	9	Dubbelsidig tonsillektomi	9	—	—
Vegetationes adenoides	2	Abrasio	2	—	—
VI.					
Cysta branchiogen. colli	1	Exstirpation	1	—	—
Lymphad. sept. v. absce. colli	3	Incision	3	—	—
Lymphadenitis thc. colli	2	Exstirp. eller utrymning	2	—	—
» » »	1	Punktion	1	—	—
Phlegmone submental.	1	Incision	1	—	—
Carbunculus nuchae	1	»	1	—	—

¹ Död i influensa. — ² Samma som i not 1 upptagna.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
VIII.					
Empyema pleurae	5	Revbensres., thorakotomi	3	—	12
’ ’	1	Revision	1	—	—
’ ’	1	Thorakotomi, drän. enl. Bülow	—	—	21
XI.					
Pylephleb. ac. p. append. + Cholecyst. ac.	1	Kolecystektomi	1	—	—
XIV.					
Ulcus curv. min. ventr.	1	Res. enl. Billroth I	1	—	—
’ ’ ’	1	’ ’ ’ II	1	—	—
XV.					
Ileus paralyt. c. perit.	1	Fistel enligt Witzel	—	—	31
XVI.					
Append. ac. v. cath. v. ulcerosa v. chr. v. recidiv	33	Appendektomi	32	—	11
Append. ac. gangr. v. phlegm.	14	’	14	—	—
’ ’ ’ perit. libera v. diff.	2	’	1	—	41
Append. ac. gangr. c. absc.	1	’ , drän.	1	—	—
XVII.					
Hernia inguin. congen.	1	Radikaloperation	1	—	—
’ mobil.	17	’	17	—	—
’ crural.	1	’	1	—	—
XVIII.					
Contractura ani	2	Dilatation forcée	1	—	—
Fistula ani	2	Klyvning	2	—	—
Tumor. haemorrhoidales	1	Op. enl. Whitehead	1	—	—
XXIV.					
Epididymit. septica	2	Epididymektomi	2	—	—
’ tbc.	2	’	2	—	—
Hydrocele test.	1	Op. enl. v. Bergmann	1	—	—
XXVI.					
Vulnus sclop. c. fract. compl. pelvis	1	Extraktion av fragment	1	—	—
XXVII.					
Malformatio pedis	1	Plastisk operation	1	—	—
Exostosis femoris	1	Avmejsling	1	—	—
Synovitis genu	3	Punktion med eller utan gips	3	—	—

¹ Sepsis. — ² Omnämnd i not 1. — ³ Se not 4. — ⁴ Enteritis peritonit.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			förlädd	frisk el. förbättr.	död
Bursitis acuta	1	Punktion	1	—	—
„ „	2	Incision	2	—	—
Ruptura musculorum	1	Sutur	1	—	—
Osteochondritis dissec.	1	Artrotomi	1	—	—
Abscessus vel phlegmone	4	Incis. med l. utan drän.	4	—	—
Panaritium v. osteit. dig.	1	„	1	—	—
Lymphad. v. lymphang. supp.	6	„	6	—	—
Unguis incarnatus	10	Op. enl. König	10	—	—
Spina ventosa	1	Subperiosteal resektion	1	—	—
Lymphadenitis chron.	1	Utrymning	1	—	—
Fractura comminut. clavic.	2	Blodig repos. osteosyntes	2	—	—
„ antibrach.	2	Oblodig reposition	2	—	—
„ femor. intraarticul. genu					
c. fragm. libr.	1	Artrotomi, extraktion	1	—	—
Fractura anticurvis	1	Oblodig reposition	1	—	—
Luxatio humeri	1	Reposition	1	—	—
Haemarthrosis genu	11	Punktion med eller utan gips	11	—	—
Corp. libr. in articul.	3	Artrotomi, extraktion	3	—	—
Vulnus lacerat.	1	Sutur	1	—	—
Luxatio menisci genu	1	Reposition + gips	1	—	—
Ganglion	1	Exstirpation	1	—	—
Verruc. plant. ped.	1	Elektrokoagulation	1	—	—
Lymphangioma cystic.	1	Exstirpation	1	—	—
Haematoma genu	1	Punktion	1	—	—
XXVIII.					
Vulnus infect.	1	Incision	1	—	—
Abscessus v. phlegmone	3	„	3	—	—
Hidroadenit. axill.	3	„	3	—	—
Condyloma	1	Utskrapning	1	—	—
Atheroma infect.	1	„	1	—	—
„	1	Exstirpation	1	—	—
Carbunc. v. furunc.	3	Incision	3	—	—
Summa	247		241	—	6

Anm. Tabellen avser endast militära patienter.

Tab. 18. Utgifter för truppveterinärvården 1 juli 1928—30 juni 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			Kostnad pr häst och dag i öre								
	Häst-tjänst-görings-dagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	av materiel Underhåll	Förbrukningsmateriel	Medikamenter	Transport-kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.											
Norra skånska infanteriregementet	11 301	1 036 32	0 34	2 87	0 02	4 81	1 11	0 02	—	—	9 17
Södra skånska infanteriregementet	11 474	361 86	—	1 02	—	1 28	0 83	0 02	—	—	3 15
Kronobergs regemente	11 230	499 21	0 24	2 00	0 08	1 03	0 96	0 13	—	—	4 44
Kronobergs reg:tes det. Karlskrona	6 677	180 77	—	1 02	—	0 68	0 98	0 02	—	—	2 70
Hallands regemente	11 795	752 13	0 64	3 09	0 04	1 92	0 66	0 02	—	—	6 37
Skånska kavalleriregementet	196 127	8 636 72	0 71	2 33	0 08	0 63	0 50	0 08	—	0 17	4 40
Wendes artilleriregemente	129 695	5 119 71	0 31	1 95	0 34	0 59	0 60	0 13	—	0 02	3 94
Skånska trängkåren	21 112	1 062 38	0 50	2 29	0 11	0 50	1 05	0 58	—	—	5 03
Västra arméfördelningen.											
Skaraborgs regemente	10 436	402 68	0 35	2 99	—	0 03	0 49	—	—	—	3 86
Alysborgs regemente	13 897	579 48	0 13	2 42	—	0 31	0 83	0 48	—	—	4 17
Bohusläns regemente	11 220	549 94	—	2 72	—	0 49	1 06	0 63	—	—	4 90
Värmlands regemente	11 293	558 52	0 09	—	0 15	2 76	1 36	0 58	—	—	4 94
Livregementets husarer	201 216	11 758 69	2 96	1 09	0 06	0 63	0 95	0 04	—	0 11	5 84
Göta artilleriregemente	126 077	2 753 02	0 45	—	0 10	0 88	0 67	0 08	—	—	2 18
Karlsborgs artilleriregemente	24 384	688 13	0 34	0 57	0 09	0 62	1 20	—	—	—	2 82
Göta trängkår	22 448	1 834 80	3 66	2 36	0 03	0 78	1 23	0 11	—	—	8 17
Andra intendenturkomp.	870	37 65	—	—	4 05	—	0 28	—	—	—	4 33
Östra arméfördelningen.											
Svea livgarde	10 929	542 03	0 02	2 59	0 13	1 48	0 27	0 47	—	—	4 96
Göta livgarde	11 741	819 20	0 15	3 07	—	1 80	0 67	1 29	—	—	6 98
Livregementets grenadjärer	12 710	558 54	0 46	2 46	0 04	0 71	0 47	0 25	—	—	4 39
Upplands regemente	21 264	700 71	0 25	0 69	0 15	1 17	0 71	0 32	—	—	3 29
Södermanlands regemente	11 960	354 12	0 28	0 86	—	0 83	0 25	0 74	—	—	2 96
Livgrenadjärregementet) Östra bri-	14 525	501 30	—	2 21	0 14	0 04	0 92	0 14	—	—	3 45
Jönköp.-Kalmar reg:te i gaden	11 076	332 92	—	0 71	0 03	0 57	0 82	0 88	—	—	3 01
Livregementet till häst	173 580	8 217 69	1 63	1 27	0 03	1 18	0 49	0 12	—	0 04	4 76
Svea artilleriregemente	148 684	7 917 26	1 19	1 67	0 29	1 45	0 64	0 06	—	0 02	5 32
Smålands arméartilleriregemente	117 441	4 021 09	0 33	1 72	0 03	0 59	0 70	0 05	—	—	3 42
Svea ingenjörkår	34 436	1 180 60	0 83	0 12	0 41	0 49	1 13	0 45	—	—	3 43
Göta ingenjörkår	23 205	651 85	0 06	0 36	0 50	1 08	0 55	0 25	—	—	2 80
Fälttelegrafkåren	35 700	2 475 83	1 02	1 15	0 13	1 31	2 74	0 58	—	0 01	6 94
Svea trängkår	31 767	1 105 78	0 13	1 56	0 08	0 83	0 52	0 36	—	—	3 48
Generalstaben	26 374	2 117 20	—	3 75	0 01	2 14	1 96	0 17	—	—	8 03
Krigsskolan	7 571	681 20	1 87	3 72	0 60	1 63	0 87	0 30	—	—	8 99
Infanteriskjutskolan	3 605	210 50	—	5 09	—	0 11	0 63	—	—	—	5 83

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr häst och dag i öre								Summa kostnad
			Nyskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	
Ridskolan	33 222	4 111.35	0.20	9.31	0.04	0.71	2.09	0.01	—	0.02	12.38
Kavalleriinspektionen	196 318	4 196.47	0.81	0.17	0.02	0.61	0.52	—	—	—	12.13
Arméns underofficersskola	18 477	455.15	0.35	0.56	0.17	0.75	0.50	0.02	—	0.11	12.46
Norra arméfördelningen.											
Jämtlands fältjägarregemente	11 388	494.78	0.09	2.59	—	1.01	0.64	0.01	—	—	4.34
Dalregementet	13 237	705.68	0.05	3.27	0.02	0.97	0.89	0.02	—	0.11	5.33
Hälsinge regemente	12 643	777.66	—	4.05	—	1.12	0.69	0.29	—	—	6.15
Västernorrlands regemente	11 732	530.98	0.14	2.19	—	0.97	1.23	—	—	—	4.53
Norrlands dragonregemente	188 477	19 116.89	4.03	2.10	0.23	2.47	1.17	0.05	—	0.09	10.14
Norrlands artilleriregemente	131 716	11 820.35	5.06	1.30	0.23	1.22	0.92	0.05	—	0.19	8.97
Norrlands trängkår	23 106	1 028.12	1.18	0.44	0.15	0.71	1.36	0.56	—	0.05	4.45
Övre Norrlands trupper.											
Västerbottens regemente	11 785	786.38	2.55	2.45	—	1.02	0.63	0.02	—	—	6.67
Norrbottens artillerikår	84 524	3 691.03	0.57	2.06	0.29	1.13	0.25	0.04	—	0.03	4.87
Tredje intendenturkomp.	1 661	54.00	—	—	—	—	3.25	—	—	—	3.25
Bodens fästning.											
Norrbottens regemente	15 678	562.49	0.12	1.77	—	1.39	0.31	—	—	—	3.59
Bodens artilleriregemente	21 841	1 027.40	0.32	2.01	—	1.59	0.76	0.02	—	—	4.70
Bodens ingenjörkår	21 052	724.90	0.25	0.89	0.23	1.56	0.42	0.09	—	—	3.44
Gotlands trupper.											
Gotlands infanterikår	10 023	378.58	—	2.02	—	0.55	0.59	0.61	—	—	3.77
Gotlands artillerikår	34 326	1 316.42	0.67	0.93	0.11	0.91	0.71	0.51	—	—	3.84

Tab. 19. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Truppförband.	Under året insjuknade	Avförda				Antal sjukdagar	Antal hästtjänst-föringsdagar	Hela hästbeståndet		Sjukskrivna hästar		Sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar
		Tjänst-dagliga	Fj tjänst-dagliga	Självdöda	Avlivade			Dagligt medeltal	Sjukdagar pr häst	Dagligt medeltal	Sjukdagar pr häst	
Livregementet till häst .	704	659	41	5	4	11 581	176 983	485	24	32	16	6.5
Skånska kavallerireg. . .	692	658	22	2	2	11 004	195 187	535	21	30	16	5.6
Livregementets husarer .	800	769	26	1	1	11 229	195 871	536	21	31	14	5.7
Norrlands dragonreg. U.	900	861	19	2	6	11 923	187 945	515	23	32	13	6.3
B.	173	171	4	—	—	3 351	46 410	127	26	9	19	7.2
Svea artillerireg.	695	670	8	1	2	10 526	148 902	408	26	29	15	7.1
Göta artillerireg.	862	831	22	1	4	12 636	109 559	300	42	34	15	11.5
Vendes artillerireg. . . .	459	448	17	1	3	9 126	129 669	355	26	25	20	7.0
Norrlands artillerireg. . .	368	362	1	4	4	6 040	126 137	346	17	17	16	4.8
Norrbottnens artillerikår .	152	145	4	1	—	2 462	37 154	102	24	7	16	6.6
Smålands arméartillerireg. .	405	370	14	—	8	8 516	115 678	317	27	23	21	7.4
Gotlands artillerikår . . .	185	181	5	—	1	2 458	33 165	91	27	7	13	7.4
Bodens artillerireg.	73	64	3	1	—	1 666	22 708	62	27	5	23	7.3
Karlsborgs artillerireg. . .	73	74	1	—	—	1 216	24 861	68	18	3	17	4.9
Svea ingenjörkår	197	183	2	—	—	3 195	34 083	93	34	9	16	9.4
Göta ingenjörkår	47	41	6	—	—	1 155	20 466	56	21	3	25	5.6
Fälttelegrafkåren	214	212	3	2	1	2 951	32 004	88	34	3	14	9.2
Bodens ingenjörkår	69	68	2	—	—	1 113	18 849	52	21	3	16	5.9
Svea trängkår	82	74	4	—	—	1 571	30 009	83	19	4	19	5.2
Göta trängkår	118	116	2	—	—	2 156	22 022	60	34	6	18	9.8
Norrlands trängkår	148	138	8	—	1	2 522	23 363	64	39	7	17	10.8
Skånska trängkåren	125	114	5	2	2	1 519	20 875	57	27	4	12	7.3
Inf. södra arméförd.	108	96	10	—	1	3 027	45 958	126	24	8	28	6.6
" västra " 	116	105	6	1	2	2 532	46 630	128	20	7	22	5.4
" östra " 	346	284	33	2	12	6 283	142 882	391	16	17	18	4.4
" norra " 	131	112	12	1	3	2 468	58 979	162	15	7	19	4.2
" övre Norrlands tr. . . .	59	57	5	—	1	1 722	26 542	73	24	5	29	6.5
" Gotlands trupper	17	16	2	—	—	426	9 627	26	16	1	25	4.4
Krigsskolan, Karlberg . . .	68	70	—	—	—	665	7 641	21	32	2	10	8.7
Ridskolan	199	195	—	2	2	3 919	32 890	90	44	11	20	11.9
Sammandrag.												
<i>a. Vapenslag.</i>												
Kavalleri	3 269	3 118	112	9	13	49 088	802 396	2 198	22	134	15	6.1
Artilleri	3 272	3 145	75	9	22	54 646	747 833	2 049	27	150	17	7.3
Ingenjörtrupper	527	504	13	2	1	8 414	105 402	289	29	23	16	7.9
Träng	473	442	19	2	3	7 768	96 269	264	29	21	16	8.1
Infanteri	777	670	68	4	19	16 458	330 618	906	18	45	21	5.0
Krigsskolan, Karlberg . . .	68	70	—	—	—	665	7 641	21	32	2	10	8.7
Ridskolan	199	195	—	2	2	3 919	32 890	90	44	11	20	11.9
<i>b. Arméfördelningar.</i>												
Södra arméfördelningen . .	1 384	1 316	54	5	8	24 676	391 689	1 073	23	68	18	6.3
Västra " 	1 969	1 895	57	2	7	29 769	398 943	1 093	27	81	15	7.5
Östra " 	2 957	2 758	111	12	29	50 362	741 538	2 032	25	138	17	6.8
Norra " 	1 547	1 473	40	7	14	22 953	396 424	1 086	22	63	15	5.8
Övre Norrlands trupper . . .	526	505	18	2	1	10 314	151 663	416	25	28	20	6.8
Gotlands trupper	202	197	7	—	1	2 884	42 792	117	25	8	14	6.7
I allt	8 585	8 144	287	28	60	140 958	2 123 049	5 817	24	386	16	6.6

Anm. Här avses arméns tjänste-, stam- och ackordhästar. — Beträffande kol. 4—6 se Tab. 21—23.

¹ Räknet på de under året insjuknade (kol. 2).

Tab. 20. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1929.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stambästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda						Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstutgående	Ej tjänstutgående	Självdöda	Avlivade	Summa	Kvarstående till nästa år			
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Blodförgiftning	—	7	7	5	—	2	—	7	—	48	7.0	—
Fläckfeber	—	1	1	—	—	1	—	1	—	23	23.0	—
Kvarka	6	143	149	145	1	2	1	149	—	2 043	14.3	8
Smittsam munsjuka	—	6	6	6	—	—	—	6	—	20	3.3	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	67	67	64	1	1	1	67	—	689	10.3	1
<i>II. Invasionssjukdomar</i>	—	3	3	3	—	—	—	3	—	5	1.6	—
<i>III. Konstitutionella sjukdomar</i>	—	5	5	5	—	—	—	5	—	64	12.8	—
<i>IV. Förgiftningar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar</i>	1	8	9	2	2	2	2	8	1	379	47.2	—
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Inflamm. i bindehinnan	—	40	40	39	—	—	—	39	1	242	6.0	4
„ „ hornhinnan	1	51	52	51	—	—	—	51	1	761	15.0	1
Starr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	14	14	13	1	—	—	14	—	302	21.5	1
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>	—	1	1	—	—	—	—	—	1	53	53.0	—
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Luftrörskatarr	—	51	51	48	—	—	—	48	3	348	6.8	—
Lungemfysem, kvickdrag	2	9	11	1	7	—	1	9	2	669	7.4	—
Näskatarr	1	20	21	21	—	—	—	21	—	163	8.1	4
Pipande kvickdrag	—	2	2	2	—	—	—	2	—	52	26.0	—
Sjukd. i näsans bihålor	1	10	11	9	—	—	—	9	2	437	43.7	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	17	17	15	—	2	—	17	—	170	10.0	1
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>												
Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blödåderinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	11	343	354	329	12	1	—	342	12	3 606	10.5	—
Organiskt hjärtfel	—	4	4	4	—	—	—	4	—	114	29.0	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	40	40	28	2	4	3	37	3	422	10.6	1
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>												
Förstoppning	—	47	47	47	—	—	—	47	—	101	2.1	—
Gasansamling i tarmen	—	31	31	31	—	—	—	31	—	51	1.6	—
Tandfel	1	240	241	240	1	—	—	241	—	81	0.3	—
Inflammation i svalget	—	23	23	23	—	—	—	23	—	218	9.5	2
Kolik	—	81	81	77	—	3	1	81	—	223	2.8	—
Tarmvred	—	6	6	—	—	5	1	6	—	7	1.2	—
Mag- och tarmkatarr	—	25	25	14	5	—	3	22	3	458	18.3	1
Övriga hithör. sjukdomar	2	32	34	27	3	2	2	34	—	517	16.1	1

1 Räknet på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordhästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda				Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstdagliga	Ej tjänstdagliga	Självlöda	Avlivade	Summa				
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar . .	—	136	136	135	—	—	1	136	—	240	1·8	—
XII. Rörelseorganens o. bensystemets sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet	—	19	19	8	11	—	—	19	—	93	4·9	—
Benbrott	1	26	27	2	3	2	18	25	2	306	11·8	1
Benspricka	1	15	16	11	3	—	—	14	2	922	61·5	—
Fottrulleinflammation	6	52	58	33	20	—	—	53	5	2 550	49·0	—
Inflamm. i ben o. -hinnor	12	130	142	132	1	—	—	133	9	4 030	31·0	—
Seninflamm. o. -bristning	32	686	718	608	55	—	2	665	53	22 891	33·4	—
Senskideinflammation	4	102	106	82	16	—	—	98	8	2 674	26·2	1
Korsförlämnning	—	16	16	13	—	—	3	16	—	116	7·3	1
Ledgalla	1	38	39	30	7	—	1	38	1	812	21·3	1
Ledinflammation	14	244	258	186	45	—	7	238	20	6 648	27·2	2
Ledvrickning	24	542	566	533	4	—	—	537	29	11 774	21·7	10
Reumatism	—	46	46	43	3	—	—	46	—	418	9·1	2
Ringkota	4	35	39	20	13	—	2	35	4	977	27·9	—
Spatt	6	77	83	51	25	—	—	76	7	2 931	38·1	—
Överben	6	40	46	44	1	—	—	45	1	1 125	28·1	—
Övriga hithör. sjukdomar	8	127	135	116	8	1	1	126	9	3 290	25·9	10
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväv	—	19	19	19	—	—	—	19	—	272	14·3	—
Böld	—	67	67	66	—	—	—	66	1	768	11·5	2
Fistel	—	1	1	1	—	—	—	1	—	8	8·0	—
Krosskada	10	468	478	466	1	—	—	467	11	7 045	15·1	12
Mankfistel, nackfistel	3	14	17	8	6	—	1	15	2	1 102	78·7	—
Löss	—	8	8	8	—	—	—	8	—	84	1·1	—
Mugg	2	137	139	139	—	—	—	139	—	1 195	8·7	1
Ringorm	1	61	62	45	—	—	—	45	17	1 569	25·7	—
Skabb (Dermatophagus)	1	32	33	32	—	—	—	32	1	141	4·4	—
Sår	24	1 796	1 820	1 780	4	6	—	1 790	30	23 714	13·2	82
Tryckskada	2	543	545	542	—	—	—	542	3	5 319	9·8	133
Övriga hithör. sjukdomar	1	74	75	72	1	—	—	73	2	1 328	17·9	4
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Hovböld	—	100	100	99	—	—	—	99	1	1 169	11·7	2
Fång	—	23	23	18	2	—	2	22	1	405	17·6	—
Hovkräfta	1	6	7	3	3	—	—	6	1	515	85·8	—
Hovspricka	7	273	280	261	9	—	—	270	10	6 896	25·2	—
Inflamm. i hovens läderhud	12	645	657	645	—	—	—	645	12	6 897	10·7	14
Krontramp	10	403	413	405	—	—	—	405	8	4 287	10·6	3
Spiktramp	2	74	76	71	1	—	—	72	4	811	11·0	—
Stengalla	—	30	30	29	—	—	—	29	1	329	11·0	1
Strålröta	1	30	31	29	—	—	—	29	2	337	11·2	—
Övriga hithör. sjukdomar	2	74	76	64	10	—	—	74	2	1 595	21·5	—
XV. Svulster . .	1	49	50	46	—	—	1	47	3	1 109	22·6	—
XVI. Observation .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	225	8 585	8 810	8 144	287	28	60	8 519	291	140 958	16·4	307

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

b) Remontdepåerna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Kvarstående från föregående år	Insjuknade	Summa	A v f ö r d a				Summa avförda	Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
				Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade			
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>										
Kvarka	1	363	364	358	—	6	—	364	—	5 488
Fläckfeber	—	2	2	2	—	—	—	2	—	29
Rosartad influensa	—	8	8	8	—	—	—	8	—	108
Övriga infektionssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>II. Nervsystemets sjukdomar.</i>										
<i>III. Ögats sjukdomar</i>										
—	—	8	8	7	—	—	—	7	1	130
<i>IV. Andningsorganens sjukd.</i>										
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>V. Cirkulationsorganens sjukd.</i>										
—	3	3	3	1	—	2	—	3	—	21
<i>VI. Digestionsorganens sjukd.</i>										
Kolik	—	13	13	13	—	—	—	13	—	17
Tarminflammation	—	2	2	2	—	—	—	2	—	52
Tandfel	—	6	6	6	—	—	—	6	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	—	6	6	5	—	1	—	6	—	45
<i>VII. Urin- och könsorganens sjukd.</i>										
—	187	87	87	87	—	—	—	87	—	490
<i>VIII. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.</i>										
Muskelbristning	—	2	2	2	—	—	—	2	—	45
Ben- och benhinneinflammation	—	7	7	7	—	—	—	7	—	247
Benbrott, benspricka	—	1	1	1	—	—	—	1	—	57
Inflammation i slemsäcken	—	4	4	4	—	—	—	4	—	60
Ledinflammation	1	1	2	1	1	—	—	2	—	69
Vrickning	—	9	9	6	—	—	—	6	3	483
Sen- och senskideinflammation	—	5	5	5	—	—	—	5	—	122
Piphas	—	8	8	8	—	—	—	8	—	28
Överben	—	8	8	8	—	—	—	8	—	34
Ringkota	—	1	1	—	1	—	—	1	—	39
Övriga hithörande sjukdomar	—	3	3	3	—	—	—	3	—	104
<i>IX. Hudens och bindvävens sjukdomar.</i>										
Sår och kontusion	1	97	98	96	—	—	1	97	1	1 536
Ringorm	—	24	24	24	—	—	—	24	—	306
Böld	—	4	4	4	—	—	—	4	—	95
Övriga hithörande sjukdomar	—	8	8	8	—	—	—	8	—	46
<i>IX. Sjukdomar i hovar.</i>										
Hovböld	—	29	29	29	—	—	—	29	—	161
Hovinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	—	2	2	2	—	—	—	2	—	106
<i>X. Svulster</i>										
—	—	7	7	7	—	—	—	7	—	49
Summa ⁵	3	718	721	704	2	9	1	716	5	9 967
Därav å Herrevadskloster ²	2	409	411	402	—	6	1	409	2	5 034
Dressyranst. v. d:o ³	—	43	43	42	—	1	—	43	—	897
Gudhem ⁴	1	266	267	260	2	2	—	264	3	4 036

¹ Lutterstall. — ² Antal hästtjänstgöringsdagar 89 382. — ³ D:o 18 209. — ⁴ D:o 87 464. —
⁵ D:o 195 555.

Tab. 22. Avlivade hästar år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Truppförband	Orsak till avlivandet										Summa	Avlivade hästar % av medelhästabeståndet	Medeltal
	Infektionsjukd.	Sjukd. i nerv-syst. o. slimesorr.	Sjukd. i cirkulationsorganen	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, Alder	Senkomma	Leddkomma	Hovåkomma	Benbrott o. a. åkommor i rörelseorg.	Övriga orsaker			
Livregementet till häst . . .	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	4	0.8	8.0
Skånska kavalleriregementet .	—	—	3	4	67	14	8	—	5	—	101	18.9	16.6
Livregementets husarer . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0.2	5.0
Norrlands dragonregemente U .	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	6	1.2	13.7
B	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	0.7	13.3
Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	1.3	13.2
Wendes artilleriregemente . .	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	0.8	9.7
Norrlands artilleriregemente .	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	6	1.7	10.7
Norrbottnens artillerikår . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	2.0	11.0
Smålands arméart.-regemente	—	1	—	1	—	—	2	—	6	—	10	3.2	13.1
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1.1	7.0
Bodens artilleriregemente . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs artilleriregemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1.1	13.0
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1.2	11.0
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands trängkår	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.6	6.0
Skånska trängkåren	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	3	5.8	12.0
Södra arméförd:s infanteri . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.8	17.0
Västra , , . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1.6	15.5
Östra , , . .	—	—	1	2	—	2	3	1	2	1	12	3.1	9.4
Norra , , . .	1	—	—	—	—	—	—	—	2	3	6	3.7	11.5
Inf. & övre Norrlands trupper . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1.4	8.0
> & Gotlands trupper . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ridskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2.2	8.5
Summa eller medeltal	2	3	4	13	67	18	19	2	36	7	171	2.9	14.4
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>													
på 100 av samtliga avlivade hästar	1.2	1.8	2.3	7.6	39.1	10.5	11.1	1.2	21.1	4.1	100.0		
på 1000 av hela medelhästabeståndet	0.3	0.5	0.7	2.2	11.6	3.1	3.3	0.3	6.2	1.2	29.4		

Anm. Häre inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningssorten, vadan här angivna siffror ej överensstämja med de i Tab. 19 anförda.

Tab. 23. Kasserade hästar år 1929.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Kassationsorsaker																	Medelålder	
Truppförband																Kasserade hästar i % av medelåldersbeståndet		
	Summa	Örämplighet eller andra orsaker	Sjukdom i hud och bindväv	Annan åkomma i rörelseorganen	Höråkomma	Senåkomma	Sen- o. sensk.-infl.	Annan ledåkomma	Ringkota	Spalt	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukd. i artikulationsorganen	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i nerv-äysl. o. sinnesorg.			
Livregt till häst . . .	—	—	—	5	1	1	3	1	10	13	1	1	4	—	1	41	8.5	12.2
Skånska kavallerireg. . .	—	—	—	—	—	12	1	1	1	4	—	7	5	—	3	34	6.4	13.0
Livregts husarer . . .	—	—	—	1	2	17	2	1	7	4	3	2	7	—	2	48	9.0	13.9
Norrlands dragonreg. U . .	1	1	—	—	11	1	3	3	4	—	—	4	2	—	—	30	5.8	13.9
B . .	—	—	1	—	3	—	—	1	2	—	—	2	—	—	1	10	7.9	13.4
Svea artillerireg.	—	—	—	4	1	27	13	1	1	—	3	5	2	1	3	61	15.0	14.1
Göta artillerireg.	—	—	—	2	1	9	4	1	16	—	7	1	—	—	2	43	14.3	11.9
Vendes artillerireg. . . .	—	—	—	—	2	24	3	2	4	9	—	2	7	2	—	57	16.1	14.8
Norrlands art.-reg.	1	—	—	—	1	16	3	1	2	—	1	1	—	—	—	26	7.5	15.7
Norrbottnens art.-kår . . .	—	—	—	—	2	1	—	—	1	—	3	2	—	—	3	12	11.8	13.3
Smålands arméart.-reg. . .	—	—	4	—	—	1	4	—	4	4	—	1	1	1	—	21	6.6	12.8
Gotlands artillerikår . . .	1	—	—	—	—	3	2	—	1	1	—	1	1	—	1	11	12.1	13.5
Bodens art.-reg.	—	—	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	7	11.3	16.0
Karlsborgs artillerireg. . .	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	5.9	13.5
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	—	—	1	—	2	9	9.7	12.4
Göta ingenjörkår	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	2	—	—	6	11.7	10.3
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	1	1	1	—	—	8	9.1	13.8
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	4	7.7	12.3
Svea trängkår	—	—	—	—	—	3	—	1	3	1	—	2	2	—	2	14	16.9	12.6
Göta trängkår	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	8	14	23.3	12.6
Norrlands trängkår	—	—	2	—	3	—	—	3	2	—	3	—	—	—	1	14	21.9	11.9
Skånska trängkåren	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	5	8.8	11.0
Södra arméförds inf. . . .	—	—	2	3	—	10	2	1	1	1	1	—	1	—	2	24	19.0	15.4
Västra	—	—	—	1	1	14	—	2	1	1	—	3	2	—	9	34	26.6	15.8
Östra	—	—	—	1	1	18	4	2	2	8	1	3	3	2	3	48	12.3	13.5
Norra	—	—	—	1	—	10	—	—	3	3	—	3	—	—	—	20	12.3	15.8
Inf. & ö. Norrlands tr. . . .	—	—	—	—	—	5	1	—	2	1	—	—	2	—	1	12	16.4	15.8
& Gotlands tr. . . .	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	1	6	23.1	14.5
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ridskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa eller medeltal . . .	6	7	21	12	204	46	20	73	64	22	44	49	6	49	623	10.7	14.4	
<i>I varje grupp kasserade</i>																		
på 100 av samtliga kasserade hästar . . .	1.0	1.1	3.4	1.9	32.7	7.4	3.2	11.7	10.3	3.5	7.0	7.9	1.0	7.9	100.0			
på 1000 av medel-hästbeståndet	1.0	1.2	3.6	2.1	35.1	7.9	3.5	12.5	11.0	3.8	7.6	8.4	1.0	8.4	107.1			

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivna summor av kasserade hästar och de i Tab. 19 (kol. 4) anförda beror därpå, att här även medtagas sådana som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna.

¹ Dessutom 187 hästar, som försålts till minskande av antalet reservstambästar, samt 33 hästar som förflyttats till andra truppförband. — ² Därav ett fall av kvarka.